لە بلاو کراوەکانی کۆمەڵەی
رۆشنبیری کوردی
(٣)

مردوو خەون نابینێ

عەبدوڵڵا سەراج

١٩٨٠

چیرۆک

هەواڵنامەی کتێب

بـــه دەنگی بڵنـــد

لەو باوەڕەدام کە ئێشو ژانو خوسە پاڵپیوەنەری هـــەر هونەرێکنو جوانییەکی تەلیسماوی بە هەر بەرهەمێکی زیندوو دەبەخشن بگرە هـــەر نووسەرێکی ڕاستگۆو دڵسۆزی ژانگرتوو نوێنەری سەدەکەیەتیو بە زمانی زۆربەوە دەدوێ بەڵام چی لە سەدەیـــەکی تیژڕەوو ئاڵۆزو ڕووپۆش بکات ، بۆسان دەبێ چەکو پێداویستی شیاو هەڵبگرێ ئەگینا مایە پووچ دەبێو خۆشی دەدۆڕێنێ ، لە کاتێکدا خۆی لە خۆیدا وشە ئامرازێکی ناتەواوی دەربڕینەو ئەوەشی فرامۆش نەکرد کە چیرۆک هەر ئاواخن ودروشم نییـــــە ، بەڵکو ـ بەتایبەتی چیرۆکی ئەمڕۆمان ـ وەچو پەروەردەی هونەری تریشە ، لـــە نیگار ڕەنگ وهێڵ ، لە پەیکەر تاشی قەبارەو بۆشایی ، لە شـــانۆ دووانو بێدەنگی ، لە مۆسیقاو هەڵپەرکێ جوڵانەوەو ئیقاعو لە سینەماش مۆنتاجو فلاش باکو ••• هتد دەخوازێ بۆ ئەوەی دەنگی زوڵاڵی خۆی بگەیێنێتـــە خەڵکو خەو خۆشکانیش ڕاچڵەکێنێ • تەنانەت پەنا دەباتە بەر خاڵو کەوانەو تەداعیو چەندین جۆری ستاتیکاو زانستو تیۆرەکان هەر بۆهەمان مەبەست •

ئەڵبەت چیرۆکی ئەمڕۆ جیاوازییەکی بنەڕەتیی دەبێ لەگەڵ چیرۆکی سەردەمی لە دایک بوونو گەشە کردنیا ، جا چ لە بارەی بابەتو ناوەڕۆکەو تەکنیکەوە بێت یان لە بارەی زمانو داڕشتنو وێنەوە بێ ، هـــەر بۆیەش چاوێکی نوێی دەوێ کە هەست بە جوانیو شێوەی داڕشتنیو داهێنانەکانی بکات ، بێجگە لە گوێیەکی نوێ کە چێژ لە مۆسیقای نائاساییو ئیقاعی جۆراو جۆری وەربگرێت •

بەم پێـــوەرە دەبێ خوێنەریش کارامەو زیرەک بێت ، چونکە ئەرکی ئەمەی لە ئەستۆیە کە سووچێکی پێ سپێردراوە لە سێکۆشە هونەرییەکە ، بە پێچەوانەشی بە بێ ماندوو بوون هاوکێشەکە دەشێوێو لـــــــە مەبەستە پیرۆزەکان ناکاتو لە گەوهەرە پەرتەکان بێبەش دەبێت •

هەمان شت لە بارەی ڕەخنەشەوە ڕاست وبەجێیە • بۆیـــە ئەدەبەکەمان چاوەنواڕی ڕەخنەگرێکی نوێیە بۆ ئەوەی جوانیو دزێوی ، ڕاســـتگۆو فریودەر ، گەییوو فەریک لە یەک جودا بکاتەوەو بە دەنگی بڵند بـــــە وڕێنەکەرانو هەردەمە نووسان بڵێ :

ئەگەر هیچتان لەباردا نییە ئەمە دەرزیو
ئەمەش دەزوو ودەمتان بدروون •

عەبدوڵلا

دوو چیرۆکی زۆر کورت

١ ـ پارشێو

هەروەکو بیەوێ زەنگییانەی ڕەنگاو ڕەنگ بە سۆمای دەرزیلەکەدا تێپەڕ بکات ،مێشکی لەکارا بوو · لە ساباتو نیساری پاڵەکانی ناو مۆخیدا ، سکلەکانی هەڵدەچنی · دەیویست بە خەستی بنووسێت · بۆسەو سەنگەری بۆ تاکە وشەیەك ، بە نوخان هەڵدەکەند · عەودالی چەپکێ وشەی موفەڕك بوو کە نوقلانەی شانۆیەکی بەرین بێت · دیوانەی چڵی تێرگن بوو کـە پەرچەمە ژاکاوەکەی شەمی پێبرازێنێتەوە · هەشتەم جگەرەی سپاردە لێوی هەستێکی لەخۆی ڕاکرت · دێڕەکانی جووتباقییـــە کردەوە ، جێگۆڕ کێیانی کرد ، زۆری قرتاندو زۆری تریشی فت کرد · بەشێنەیی کشـــایە دواوە · تێزی هاتەوە · سەرنجی بڕشتەکەی دا · مستێ خاڵو پرسەکو کەوانـەی نامۆو بڕێ ڕستەی جوانە مەرگ ! چەمۆڵەیەکی لە پەڕە کاغەزەکە نا · ویستی مستەکۆڵەیەکیش بۆ دەمو ددانی خۆی بنێرێت · بـــای باڵەکانی دایەوەو کانییەکی سازگار لەناو سێڵەکانیدا تەقییەوە · کاغزەکەی گرمۆڵە کرد · گوشیی · گوشییەوە وەك بیەوێ ئاوی لێ بچۆڕێنێتو هەڵماتەکەی بە پەلە پێتکە هاویشتە کەڕووی ئاگرەکەوە · شنەی تۆخەی فرامۆشیی بە گیانی دار کەدانەی پەلکەزێڕینەیەکیش بە چواردە ڕەنگەوە ختووکەی بـــە ژووری ژوورەوەی دا · چاوە خەواڵووەکانی بە تاقگەیەکەوە هەڵواسران کە دڕی بە گشت فەرهەنگەکانی ڕووکاری زەوی دەدا · هەڵماتە کاغـــەزەکە کڵپەی سەند · دامرکایەوە · سەری دانەواند · ئەوسا چرۆی زمانێکی پاراو چەکەرەی کردو ئیجگار بە ڕوونی لەناخیدا دەدوا ·

ئازاری ١٩٧٨

٢ ـ دەنکە شقارتەیەکی سووتاو

تورەییت ئەستێرکەو دەپەنگێنەوە • [هەرچەندە بیرێکی ناکاویم بۆ بێ ، ئەم پاندانە سەگدینە بە هانامەوە نایەت !]

کاوی دڵت بە شووشە مەرەکەبەکە درێژیو هێرقلانە دەیمالی بە دیـــواری باخچەکەدا • [لە دیوارەکەش تابلۆی ســـیریالیم بۆ دەکێشن ! چی دەبێ ئەگەر بە شتێکی تر بنووسم ؟]

قێز لە هەندێ ڕستەی قەبەو وشەی مارمێلکە دەکەیتەوە •

[ئەم دەنکە شقارتە سووتاوە بە کار دێنم] جغزێکی نیمـــــام عەباسی پێدەکێشیو لە ناوەندەوە دوو لەتی دەکەیت [خۆی دوولایەنە •• ئەوانی تر لە بازنەکە بەدەرن ••] هەر بە هەمان تورەییەوە ، بازنەکە لە وردە خاڵ دەناخنی • سەرنج دەدەیت • وردە خاڵی ئەوتۆت دێتە پێش چاو مەگەر بە گەردبین ببینرێن [خاڵەکان کەسانی ئاسایین ••] ئا لێرەو لەوێ خاڵی درشتر دەکەیتو بیر لە ئاسمان دەکەیتەوە •• [وردەکان لـــــە چەقی درشتەکاندا دەخولێنەوە] بە خۆت دەڵێیت : ئا ئەم خاڵە هەرە درشتە ڕووکاو وێستگایەکی کاتییە بۆیە دەبێ بۆکەنێیە وێڵەکان بدرەوشێتەوەو خاڵـــــە گەیبوەکانی دەورو بەریش چەشنی موگناتیس ڕابکێشێ • دەگەیتە ئەنجام • [ئەوساش هەر دوو سێ خاڵی درشت بە هێڵی ئەوینەوە ، پێکەوە دەلکێن ••] ڕاستە •• بڕیار دەدەیت • پاش تناعولێکی وێژدانی دەبنـــــە خاڵێکی گەورەتر • ئا بەم پێوەرە هێڵی پیرۆز تر ، خاڵە گەورەکانیش گرێ دەدات •

[بەم جۆرە بازنەکە دەبێتە خاڵێکی مەزنو ورشەدار]

بە خۆت دەڵێیتەوە : کاتی دەوێ •• ڕەنجی دەوێ ••• لەوانەشە ••

[ئەوەی لە وزەمدایە دەیکەمو ئـــەو دوواشی با خاڵێکی دیکە ئەنجامی بدات] ••

فرامۆشییەك پاڵ بە تورەیی ناوەوەت دەنێو ڕوو لـــە کۆڵان دەکەیت •

[لاقیشم لە دووم نەیەت دەیبڕم ••]

ناوڕ نادەیتەوەو هەر دەڕۆیتو دەڕۆیت •

کانوونی یەکەمی ١٩٧٨

گەڕان بـــە دووای ٠٠٠

١ ـ منو ئەو

[دەنگدانەوەکەیە ٠ ژان ئێشکگرەو لە خەو ڕاتدەپەڕێنێ : پەچەکەت
داماڵە ٠ زەنگت ٠٠ لەگەنی مس، ٠٠]
هەزارپێو کولاژدمو هەزیا سەرینمن
[چەرياو ٠٠ بادەی ڕەورشتکاریت نۆشکە] ٠
پیتەکانێش ڕەنگیان هەیە ٠ (ز) مۆرە ، (ڤ) بۆرە ٠٠
[ـ ل ـ قەترانی رەشە ٠ زۆڵ ٠٠ مۆت لە چگەرەیەکی چـــــەور
داوە ؟]
هێلنجم دەداتەوە ٠
[زەوی خڕەو دەبێ بە پێچەوانەی سوڕەکان بێت]
سەرم دەخۆلێنەوە ٠
[خاوێنیت لە ڕەهێلەیەکی ئالدایە]
لە کەنداوێکی چوار گۆشەییدا باسکە مەلە دەکەم ٠
[جوولانەوەکان گشت بازنەیین]
سێگۆشەیەکی تووکن دیدەکانم دەپۆشێ ٠
[دەی ٠٠ بیکە بە نۆبەرەی هەنگاوەکانت]
ژان ٠٠٠
[ستڕانبێژێکی ٠٠ وشەکانت زالوون ٠٠ بزنمژەکن]
خوێنبەرەکانم دەچۆڕن ٠
[ئەنیمیا !!]
لە نهێنیی شەو دەگەڕێم ٠
[یانیش بتوێرەوە وەك ڕەبەنێکی بوودزیی]

هەواڵنامەی کتێب

تەمەنم کاسێتێکی هەڕاج کراوە ٠
[بیدە بە تیرۆك]
قولەپاسی پێ فەلاقە دەکەم ٠
[کەڕەنایە ، مارشە ، مارسیلیزە ٠٠ مەوەستە] ٠
ئەسپێکی یاڵ قاجراوەم ٠
[بەڵکو ڕاستوچەپێکی کەنار دەریای دەبێ هەبی ٠٠ هەبی ٠٠ هەبی]
دەڵێم : خەڵکی ئەوێم (ئێستێك دەکات) ٠٠٠ دەبوایە بە درۆشمە بمناسیتەوە ٠

ڕەنگی هەڵدەبزڕکێت ٠ دوو بڕۆی دەگەنە یەك ٠ تۆمارگەی یاداشتەکانی دەبێتە بانۆڕاماو بیستو چوار ساڵ هەرزەکاریی دەنوێنێ ٠ دەڵێمەوە : کوڕی تۆم ٠

دەپەشۆکێت ٠ دەیەوێ لە ئامێزم بگرێت ٠ دەست بۆ باخەڵ دەبەم ٠ یەك ٠٠ دوو ٠٠ چوار ٠٠ حەوت ٠٠ دە ٠٠ خوێن بازرەقە دەکاتو لە زوور سەری دەبمە پەیکەری بێدەنگی ٠ دەپلیکێتەوە ٠ پرخە دەکات ٠ دادەمرکێتەوە ٠ دەمەوێ بزانم مردنی ڕاستەقینە چۆنە ؟ دایکم چۆن سارد کراوەتەوە ؟ گەرەکمە جارێکی دیکە لە دایك ببمەوە ٠

٢ – بڕیار

تانەی بەر چاوەم وشەیەکە ٠ لەبەر دەرگا ، لەقەد دیوارەکان ، لە بن میچی ژوورەکەم ، تەنانەت لە سەر لاجانگی کلیلەکانیش هەڵکەندراوە ٠ سێ پیت ژیانم بکاتە دۆزەخو لە شێوەی سێ ستوونەی تەلدڕێك سنووری بوونو نەبوونم بکێشن ؟!

ئەو رۆژە ، لە ئەنجامی پالە پەستۆی ناوەوەمو تەوسو دەمە لا قرتێی ئەمو ئەو بڕیارەکە بۆ یەکجاری لەو دیوی مێشکدا چەسپا دەبێ بیکوژم ٠ بەڵام لەکوێیە ؟ جۆن بیدۆزمەوە ؟ مەگەر بەڕەنگو ڕووانەت ئەگینا نە ناوی دەزانمو نە جێگای ٠٠ ئەی دەشێ مۆری خۆی بە ئاولەمەی ناو منداڵدانەکەدا نە نابێت ! کەوا بوو ، با لە خۆم بگەڕێم ٠ هیچ نەبێ کەرتێکی خۆم بدۆزمەوە ٠ بڕیارێکەو داومە ، لە مێدارەشم بدەن پاشگەز نابمەوە ٠ ئای هەر ساتێکم مردنو ڕیسواییە ، هەر چاو تروکاندنێکم سەدەیەکە ٠٠

هەواڵنامەی کتێب

٣ ـ چۆن بدۆزیمـەوە

لـە پاشماوەی بەر مەمکەکان پەروەردە کرام · بە هەموویانم دەوت : دایە · خالۆوانم بێدەنگییان قووت دابوو ، باوکم دەبێ کێ بێت ؟ پرسیارەکە لەگـەڵ ڕۆژگـاردا ناووس دەبوو · خروشتی دەخستە کـەوڵمەوە · دەمیخواردەوە · لێشاوی توڕەییم کەرزێشکەی دەبەست ، چاویان لە عاستما ئەبڵەق دەبووميش دەمم سـەرکلۆم دەکرد · کـە بۆ یەکەم جـار وشەی (زۆڵ) بـەر بای گوێم کەوت ، چرنووکم لـە ڕووی قوتابییەکەدا تابلۆیەکی سووری سیریالیی لـە پێشانگای پۆلەکەدا هەڵواسی · جارێکی تر ·· لـە پۆلێکی دیکە ·· لـە قوتابخانەی ناوەندی ·· لە ·· تابلۆکـان کـەشترو ناڵتر دەبوون · لـە هـەر مرۆڤێك سڵم دەکردەوە ، پاداری گوێچکەم بۆ هـەر چرپەیەك هەڵخستبوو · دەبێ ڕێنمایەکم چنگ کەوێت · هـەر وەکو میکرۆبی (تۆلاریمیا) بم ئەمو ئەو خۆیان لێم لا دەدا · ڕوودم لـە کەرەکی دوور دەنابـەو نیـازەی سـەری گرۆلەکەم دەسگیربێت ، بەڵـکو تروسکاییەك ئاستانەی بەر چاووم ڕۆشن بکاتەوە ·

ـ بە پەلە ·· چوارنانی برژاو ··

ـ شەیتانیش پەلەی کردو چاوی خۆی دەرهێنا ·

ـ تۆش !

ـ کابرا دەڵێی ···

نانەواکە ناوێکی بـە زارا هـات · نەیزانی من کێم · پرسیارم لـە ناوەکـە کردەوە · لای وا بوو سـەر گوزەشتەی کۆن شەنوکەو دەکـات · کۆشێ پرسیارم بۆ ڕۆ کرد · بالای ؟ ڕەنگی ؟ پیشەی ؟ جێگای ؟

وتی : ئافرەتەکەش بێگوناه سەرنگوم کراو ئەو ناپەسندەش بـەرەو خـوار هەڵات ·

تەنیا جێگاکەی نەووت · دە رێگاکەم کورت بووەوە ··· بـەرەو خوار ·· بەرەو خوار ·· خۆ پرسین پەشم نیە ! ڕوو لـە قوللەی قـاف دەکـەم کەوشی پۆلایین لەپا دەکـەم ، خۆت بگرە قەلای گەرمەریگین ، شوێن پای هـەڵدەگرم · گوایـە دەگێرنەوە ، برزۆ ناوێك بەستاو بەست شوێن پای دزێکی کەیاندۆتە گەرمیانو لـە بەر دەرکایدا چەقیوە !! هـەر دەیدۆزمەوە · با لـە ئێستاوەش خـۆی بە مردوو بزانێ · ئای کـە بیری لێدەکەمەوە ، سەراپا سێڵەکانم ، دەمارەکـانم گرژ دەبنەوە هـەر وەك جالجالۆکەیەکی نەگریس لـە ژوورەوەمدا تەونکاری بکاتو بـە لیکاو

مێشکم بناخنێ • وێنەیەکم لــە مێشکمدا بۆی کێشاوە • خۆ خوێنیش بۆ لای خوێن دەکشێت • لــە ناو ئۆتۆمبیلەکەدا ، ڕێگاکە بووە شورەی چین ! کاتیش مستێ جیوە بوو کە بە هەر لایەکدا پەخش دەبووەوە •

٤ ـ بەراوردی دوو وێنەکە

دەرگــا دەکاتەوە • سەرنجی چاوو برۆی دەدەمو لە گەڵ وێنەکـەی مێشکمدا بەراوردی دەکەم • خۆمو ئـەو دەمارــە دوو تای ترازوویەکی زێڕنگەرانەوە • گومانم نامێنێ • دەرگای ژوورەکە دادەخـــەم • پێشەکی نازانێ من کێم ؟ هەستێکی باوکانە بە دیوجامەی ڕوویەوە بەدی ناکـەم ، خۆمی زیاتر لـەلا ئاشکرا دەکەم • چەند ناوێکی لە لا دەدرکێنم • هەناسـە هەڵدەکێشێ ، دەیەوێ باوەشم بۆ بـــکاتەوە • دەرفەتی لێدەبڕمو دەمکوتی دەکەم • لەسنگی ، لە تەختەی شانی ، لــە قوڕقوڕاگەی ، لە •• خەنجەرە دەبانەکـەم لە خەرمانگەی لەشیدا گێرە دەکاتو دووا جـــار تابلۆکـــە هەڵدەواسمەوە • دەبم پەیکەری قوڕقۆشمین • چۆك دادەداتو ســـارد دەبێتەوە • دیارە دایکیشم بە هەمان ئەزمونا تێپەڕیوە •

٥ ـ ئاوڕێك لــە ڕابردوو

ناوی شارەکەم زانی • ئۆتۆمبیلەکە دڕی بە ڕێگاکە دەدا • خێوێـکی ئەفسانەوی بوو کە ڕیخۆڵە قیرتاوەکەی دەقوزتەوە • دار تەلـــەکان لـــە سۆمای چـــاوما تەتەڵەیان دەکرد ، پەلەم بوو • کچێنەی چـــاودم لـــە کالانەکـــەیدا گینگڵی دەخواردەوە • تەکـــانم دەدا • لام وا بوو خێرایی ئۆتۆمبیلەکە پتر دەکەم ! ئای چەند نامەزرۆی ناوچەوانیم ، لە جیاتی سڵاو شەقلی ـ تفێك بە نێو برۆیا دەنێم ، وەك چۆن ئەویش مۆری (توڕڕەکەی) لکاندە جامەکی تەمەنم ، خۆزگە تەمەنی ئادەمیزاد پەرتوکێك دەبوو ، ئەوسا بیستو چوار پەڕەم هەڵدەدایەوە •

(چاپتـــەری تەفرەدان) •• ڕێگاو بانی بـــە مێخەكو نازناز بۆی ڕازاندەوە • وشەی باڵداری بە نەرمـــە گوێیدا چرپاند نەخشەی بۆ دووا ڕۆژ کێشا • ئەنجام : لە شەوێکی بێ ئەستێرە دا ، کەوڵەکەی داماڵی وبوو بە گورگ •• عەودالی سیوحەوت پلەر نیوەکە ، بوو لە منداڵدانەکەدا • فێی لێهاتو تۆوی خۆی وەشاندو منی بەخشی بـە ســەر ژمێری شارەکــە • ترمۆمیتری چێژەکەی دابەزی •• بۆیە دەبێ لە سەرە مەرکێشا فێی لێ بێو ترمۆمیتری ژیانی بگاتە سەر سفرێکی لاڵ •

قرچەی نیوەڕۆ ڕوباری خوێنە . جارێکی تر لای چەپەوە دانانیشم . بە من بێ پەل بهاووم‌و ئەو خۆرە لاسارە هەڵدەمە ئەو دیوی نیمچە بازنەی ئاسۆوە . برژام . ئەو دووانەش بە چاو دەدووتن ؟! جووتێ تافگەی قژی ڕەش دەڕژێتە چیمەنی کراسێکی سەوزەوە ، نا ، دیارە دەبم بە شاعیر ! سێ چاوەکەی تر خەواڵوون . گوێ بۆ بێدەنگی شل دەکەم . گرژبوون‌و ڕاکێشانی کاتە جیوەییەکەیە .. ئەوان .. من .. ئەم دووانە . بێدەنگی ژانە . ژان بێدەنگییە . وا لێوی خوارەوەی دەخاتە دوو تۆیی بەرداشی ددانەکانی . لووتێکی ڕۆمانیی سپی . ئەویش وەڵامی دەداتەوەو تاڵە قژە بزێوەکەی دەگێڕێتەوە مۆڵگەی خۆی . سێبەری دوو دزە خەنە بە لێویانەوە دەڕوێت . سەر دادەنەوێنم تا ... لێرەوە سەرەتاکەی دەست پێدەکات .

[کاتێکی خۆشمان بردە سەر] دەس بۆ جانتا کەی دەبات [من ناووم ... منیشی ناووم ... ئێوارە ... چاوەڕوانت دەبم] ڕۆژێکی دیکە ، مۆسیقاو نیگارو وەرزش دەکاتە پێپلیکانەی ژووانەکەی .. ترمۆمیترەکان دەگەنە چلە پۆپە . هەناسەیان سوار دەبێت‌و تۆوی خۆیان دەچێنن‌و منێك قوت دەکەنەوە سەرنجی ئاوێنەی شوفێرەکە دەدەم . بەشێکی رووی دیارە . لێوێکی دەستکرد . دیارە ئەویش تۆزێك لە ڕوخسارم دەبینێ . پەڵەیەکی شینکار سێبەر بۆ سێبەرکی چاوەکانی دەکات . وا شانیان تێکەڵ بووە ، بە پەیکەرێکی (هەنری مۆر) دەکەن ! ئەم چڕۆڵ‌و قرفەیەش نابڕێتەوە ! کەشییەك لە تۆی چاویانا دەدرەوشێتەوە . کەی ناوی زێ دەکاتە نێرە ؟ (ئەنجیلۆ)ش سەرکێشییەکەی بەهەشتی کێشاوە ، [سەرسامیی ئادەم ـ مارەکە ناو قەدی درەختەکە دەڕازێنێتەوە ـ حەواش بێزووی سێوێکی لا سوورە دەکات] .. بۆ دەرەوە .. بۆ دەرەوە .. دوو کەلا دەکەن بە پۆشاك . شوفێرەکە بێزاریی خۆی دەهاوێتە ناو دوکەڵی ڕۆسمانەکەیەوە .. دیارە خۆیان بە تەنیا دەزانن ! وا بە پەنجەی لەرزۆك ئێسکی لا پەراسووی دەخورێنێت ! تورەییم دەپەنگێتەوە . ئاوێنەکە دەریای چێژەو دەمخنکێنێ . دەڵێی هاوار بکەم :

[ـ ڕاوەستە] .

خۆ زیاتر دەخزێنە یەکتر .!

[ـ ڕاوەستە . ئەم دوو حەیشۆ هەڵگیراوانە دا بگرە] .

ئەوسا ئەو چاو باشکاڵە سەمەندۆك دەکەم‌و پاساری دڵم دەدەمەوە .

[ـ چاوەکان بگیرێنەوە .. کاتی نوستن نییە . وەرن یوسفەکان

ئێوەش پەنجە تووتەی خۆتان لە ڕەنگاڵی سمتی ئەم زوڵەیخایە وەردەن] ۰
خۆ ئوتۆمبیلەکە کیسەڵێکی ئیسقادارە !!
کراسە سەوزەکەی دادەماڵم ۰ هێڵێکی چاڵ بە گازەرەی پشتیا شۆڕ دەبێتەوەو لە هەورازی پاشەڵیا ون دەبێت ۰

[ـ ئێوە قەرسیلو گردی بەفرتان پێکەوە دیوە] ؟
چاویان دەپەڕێتە تەوقی سەریان ۰
[ـ کوڕکەل نۆرەی ئێوەیە ۰۰]
بێدەنگی ۰۰ کەی دەگەین ؟! وا زیاتر دەس دەبات !
[ـ دڵنیا بە لە پەراسووی تۆی نەدزیوە ۰ باوەڕ ناکەیت ! لە ژوورە ـ ژووانەکە دا بۆت هەیە ، بە پەنجەی چێژ یەکە بە یەکیان ژمارە بکەیت]۰

دەست بۆ لووتم دەبەم ۰ [باشە خاڵوزا ـ خاڵخاڵۆکە ، کێ تۆی هەڵدایە ئێرە ؟] سەرنجی دەدەم ۰ خاڵە ڕەشەکانی سەر ئەو تویکڵە جەلاتینە سوورەی چەندە ؟ یەك ، دوو ، سێ ، چوار ، ئەمیش پێنج ۰ ئەری کێ ناوی نایت ؟ باشە خاڵۆزای کێی ؟؟ لووتی من دادت نادات ۰ هەڵفڕە بۆ لای ئەو ئاوێنەیە ۰۰ لەوێ ۰۰ بە سەر لەپیا دەکشێت ! وا گەیشتە سەر هێڵی چارەنووس ! ۰۰ دوکەڵی ڕۆسمان۰۰ توڕەیی ۰۰ چاوبڕکێ ۰۰ مێژووی هەڵبزرکاو ۰۰ بوومە لەرزە ۰

هەر دوو لەپم دەکەمە قەفەزو دانەکانم جیێ دەکەمەوە ۰ ماسۆلکەکانم گرژ دەبنەوە هەستم لە خۆم نائێنێو دیواری قەفەزەکە هەرەس دەبات ۰ سەرنجی لینجییەکەی ناو لەپم دەدەم ۰۰ ئا ئەم دوو بێ ئابڕووانە چوونە خوێنی تۆوە ۰ سەرم کاسە ۰ هەر دەکەمو تۆڵەی بەرو دواشی لێدەکەمەوە ۰

٦ ـ نوو بارە کردنەوەیەکی لە سەر خۆ

فێی لێدێت ۰ لە چەقی خۆیدا وەکو تەشییەکی لار دەخولێتەوە ۰ پەل دەهاوێت ۰ دەم دادەچەقێنێو چرۆی وشەکان لە مەلاشوویا دەتاسێن ۰ گولێنەی هەر دوو چاوی دەمی پرسیارێکم لێدەنێن ۰ کەفێکی خوێناویش لا لغاوەی سوور دەکات ۰ من دەبمە بتێکی بێدەنگو چاو لە پانتۆمیمی مردن دەبڕم ۰ چۆك ڕادەوەشێنێ ۰ دەگەوزێتەوە ۰ نوخان لە قالیە رەنگینەکە گیر دەکات ۰ لێو دەکرۆژێ کپ دەبێتەوە ۰ ئەوساش هاوار دەکەم :

ـ من کوشتم
کۆ دەبنەوە ٠
ـ ٠٠ ئەمە باوکم بوو ٠
نا ٠٠ نا ٠٠ نامەوێ بمرم ٠ دەستەکانم دەسپم‌و سووک بۆی دەرباز دەبم ٠

٧ ـ تێبینی

ئەوی ڕاست بێت ، ئەمکوشت ! بۆ ؟ کـــە باوەشی بـــۆم کردەوە ، بڕیارەکەی ئەو دیوی خۆشم ئالاو گێژ بووەوە ! باوشی لێم توند کـــردو دەستم بە مشتەی خەنجەرەکەوە مەیی ! تێز تێز یەکترمان گوشی ٠ وشـــەی ـ بابە ـ بووە ئافگەیەکی زیوین ٠

[بابە تۆم خۆش دەوێ] ٠

تابلۆ خوێنینەکەم بەر چاودم بووە کەوانەی پەلکـــــە ڕەنگینەیەکی چواردە ڕەنگی‌و خۆم بە کۆرپەیەك زانی کە قەنداوی لە دەم نرا بێت ٠ لـــە بەر دەرگاکەش کچۆلەیەکی خرین بووکە پەڕۆینەکەی هەڵدەپەڕاند ٠

[تۆشم خۆش دەوێ ٠٠ بووکۆکەکەتیش ٠٠]

هەنگاوم نا ٠ هەموو شتێك ئاسایی بوو ٠ نم نم باران پرشـــــەی دەکـــــرد ٠

[بارانیشم خۆش دەوێ] ٠

دیمەنی ڕێگاوبان بە جۆرێکی تر بوو ٠ ئاورم دایـــەوە ٠ ڕەنـــگەکان گەشترو هێڵەکان ڕوونتر بوون !!

[ئەمانیشم خۆش دەوێ] ٠

جێـــگاو کاتیش دایك‌و باوکێکی جـــگەر سۆزە بوون‌و ناوەوەمیان دەلاواندەوە ٠

[ئەم خاکەشم خۆش دەوێ] ٠

وام هەست کرد کە تازە لە دایك بووم ، جـــا نازانم ئایا مرۆڤێـــکی ئاساییم یان لە کۆمەڵگایەکی نا ئاساییدا دەژیم ؟ هەر چۆنێك بێت ، وا ڕوو لـــە شارێ دەکەم‌و پاسایەکی تری بە سەر دا دەسەپێنم ٠

ئاداری ١٩٧٨

بۆ ژێـــر بۆ

پێشکەشە بە یەکەم
مامۆستا کە فێری ئەلفی کردم

لـــە پاڵ کوانگەکەدا شانی دادا بوو · دەستی بە مەقاشەکەوە بوو کە ئاپۆ زۆراب دەمی لە عەولاکرت : نەخوێندەواری کوێرییە ·

ـ دەتۆ مانەکە دانێ ·

من پێم وت · وەك هیچ وشەیەکی بەر گوێ نەکەوێ ، پێـــکەنیو ئەسکلەکانی هەڵشاخاندە قەد کتلییە هیباوییەکەوە · چـــاوی نوقـــاند · پف ·· پف · ئاگرەکەی گەشاندەوە ·

[جوانی مرۆڤ لـــە ژیارییەکەیەتی · ئاگر ·· قەڵاچەرمو ·· داس مێژووش گۆڕمەڵکەنەیە ، کەوڵێـــکی درۆزنە · باش بوو کەس لـــەو بەری فوویەکانییەوە نەبو ئەگینا بۆڵەمرەکان ···· جەنگ زینـــدە چاڵکردنی ژیانـــە] ·

وای هەست کرد کە گریکوێرەیەکی کردۆتەوە !

ـ ئەڕەوەڵلا ئێمەی بێ سواد هەموو ··

دەستم لە ژێر لبادە بەرەگنەکە برد ، ڕۆژنامەکەم دەرهێنا ·

[مانشێتی یەکەم بڕی قالۆنچەن : زایۆنیزمەکان پارچەیەکی تریش لە باشووری لوبنان دادەبڕن‌و ··· ئەمیش مشتی مێژۆی خۆشناوەتییە : خۆ پێشـــاندانی قوتابیان‌و داخستنی زانـــکۆی تاران ·· لـــەویش وردتر : پولیسەکانی ژاپۆن فرۆکەخـــانەی ناریتا لـــە گەمارۆکەران دەپارێزن ·· گەرداوێك لە تایلاند ·· کەنەفەری ئوسترالی ·· دوو وێنەی هەندەران بـــە ڕادیو پێمان گەیشت : شەمەندەفەرێك لە تەکساس هەڵگەڕاوەتەوە · دووا

وێنەی ئەلدۆمۆرو رۆژنامەیەکی بەدەستەوەیە] .
رێبوار دەرفەتی بۆ ڕەخساوە : ئەم گشت ڕەشکە وپێشکانە هـــەموو
قـــــەن ؟
— ئەی چۆن
— ئەم میرووانەش !؟
— ئەمانەیش .
هەناسەیەکی ئەوتۆی هەڵکێشا ئەگـــەر دەمی لـە نزیـك ئاگرەکەوە
بوایە ، بێگومان تینێکی پێدەدا . ڕووی لە عـەولاو برزۆ کرت وەك بەوان
بڵێت : (ئەو خاڵە وردانەش شتن) عەولاً هەڵکورماو سەری دانەواند .
[دیارە بەراوردی کلاشەکەی خۆی لە گەڵ پێڵاوە کلاسییەکەی مـــن
دەکـــــات] .
ئاپـــۆ زۆراب پەڕە بافرەیەکی دەقرتانـد . برزۆش گـــەردی ناو
تیرێژی ناو دەلاقەکە سەرنجی دزیبوو .
[با لـــە ساکارەوە بۆی بچم] حکایەتێـــکی خۆشتان بۆ بگێڕمەوە
جارێکیان ... [بوون بە گوێ] هەبوو نەبوو ، کەس لـــە خوا گەورەتر
نەبوو کەسیش لە پەڕەسپلکە درۆزنتر نەبوو . [ڕاچڵەکین وەك چـــوار
کەڵەکێویی سرك کە لە ڕەوەکەیان دابڕابن] .. بەلام لـــە سـەر پێکەنین
نەمانکردووە . ئاپۆ قاقا تریقایەوە :

— جا مامۆستا با پێشەکی دەستی خۆم بوەشێنم جامانییە شڕەکەی
پرێکی خۆڵەمێشی کوانگەکەی پێوە مابوو .
[دەمی گوتومت بە زارکی ئەشکەوتێك دەچێت .. وسابعهم کلبهم ..
تاکە ددانە کەڵۆزەکەی پێشەوەی پاسەوانە ــ سەگەکەیە !]
— تۆ واز لە گەمە وسوحبەتی خۆت ناهێنی ! عەولاً تێی خوڕی
— بۆ هەموو کەس تۆیە بە جامانیی چویتداریش قایل نەبێت و
مشکی ئالاو والا ببەستێت !
ئاپۆ ئانشکی دایە سەر پاڵدمی کەواکەی و گورزی خۆی لـــە تـــۆزی
پێکەنینێکەوە وەشاند .
— دەی منیش بهاووێژە تای خۆتەوە کە بەر بەرۆچکەی مزگەوتت
کردووە بە جێ پینۆکی خۆت .
عەولاً چەشتی تێسکەی تفەنگ گزارەی کێشا :
— بە سەرێ ئێوە نا ، بە سەری تاقانەکـــەم ســـاڵ نـــاساڵێك

چەرچییەکەی دۆستم ڕادسپێرم‌و لەو دیوی سیروانەوەش بێت مشکییەکی سەوزو سووری جافیم بۆ دێنێ ٠

ــ ئەوسا کوتومت دەبیتە کەڵەبابەکەی پوورە مەنیج ٠

برزۆش دەمە نووقاوەکەی کردەوە :

ــ ها٠ها٠ها٠٠ فاتەش بــە دڵو بــە گیــان ڕیشوورەکانی دەهۆنێتەوەو ٠٠

ئاپۆ بە کاوەخۆ دەرفەتی لێبڕی :

ــ تۆش ملچێوکەو قۆتاسەو بنێشتی لە شارەوە بۆ تێری ٠٠ نا ؟ دەزانم هەر ملۆمۆی خرینگانو ژووانان دەکەیت !

بە وشەیەك وەڵامی دایەوە :ــ هەی گزلەمز ٠٠

[با کۆتایی بەم تەوس‌و دەمە قاڵە بێنم] ٠

ــ ئاپۆ چایەك بررزۆ ئەم مرادخانییە کەوەییەت بە درومان دا ؟

ــ نەوەڵلا مامۆستا هەر وا لە سەڵتە زەلامێك دەستم کەوت ٠

ئاپۆ نیازی پلارگرتنی ئەمیشی هەبوو :

ــ ئاپۆ ئێنجا دیشێکم بۆ تێکە ٠

[مرادخانیش خۆی هەڵداوەتە بازاڕی لەنگەوە ! دەبێ هی کام جوانە مەکت بێت ؟ خۆزگــە ئیمەیش پشەڕۆك‌و نیوداشت‌و عەمارەبۆکــانمان دەناردە ئەورووپا ، کەوار سەڵتە ، خەنجەری زەنگن‌و زەرگت وبازی بەندو٠٠ تەنها مۆزێکی دەوێت ٠ میدین لانکستەر] ٠

ــ لە کوێ ماین ؟

ــ کەس لە پەڕەسێلکە درۆزنتر نەبوو ٠

ــ ئا٠٠ جارێکیان بەڕێوەبەری ناوچەیەك لــەو گەرمەسێرەدا سیپارەیەك بەڕێ دەکات بۆ دێیەك ٠٠ نێ ٠٠ کەس نابێ سەر لــەو شەڕە پشیلەیە دەربکات وەك ناو لە نووسراوی پسوولەکە دەنێن ، کوێخاش گوایە مامۆتکی دێیەو فەرەنجییەکی لــەوان زیاتر دڕیوە ٠ چی بکات باشە ؟ هەتاکەی بۆتان بمێنم ، کوێخا یەکسەر بۆیانی پەنجە نۆمــاکرد : اوزونلر درگتر ، یومرولر تزگتر ٠ بونلردە قیبغ ٠ کوڕگەل هەر واشە : درێژ کۆڵەکــان دیرەکن ٠ خڕەکانیش تەپاڵەن ٠ ئەمانەش پشقلن ٠ کــەوا بوو ئەفەنی داوای ئازاڵمان لێدەکات ، وەی بەسەر ئەم چاوانە ٠٠ جا ئاپۆ ، کوێخا بێ‌و سوتەمەنی بۆ بەگ بنێرێ ٠

هەولاتی کتێب

بەدەم ، بەچاو ، بە دەستوپا پێکەنین .

[وا بەردو ئەستێکەی بەر باخەڵی ، ئاپۆش پێدەکەنێت قاوەکـــەی لە جۆرە گیایەك دەکرێت کە ناوەکەیم لەیاد نەماوە] .

ــ کورە ناهەقی ناکرم . ئەگەر لەکین چۆنیەکین ، بۆ ئێمە لەوەمـــان زیاتر لە دەست دەهات ؟

عەولا بەو ڕستانە کۆتایی بە پێکەنینە جووت زەردێنەکان هێنا .

[ڕێنمای ێشکی باپیرانیشمان هەر چاو بووە . پیتە ــ نیگارەکانی هیروگلیفی و ... هێمای دیاردەکانی سروشت بوون . ئایا شامپیلون لـــە دۆزەخە ؟ یان ...؟] .. ئاپۆ دیشێك .

ــ دیشێکی تریش ..

وتم : ئەمڕۆ نەبێ ، سبەینێ چێشتەنگاو لێرەیە ..

برزۆ : مامۆستا لە گەڵ زەردەپەڕی ئێوارە دەگات .

پشیلەیەك بە چینچکەوە ، دەمو سمێڵی سڕی . چـــاویان تێبڕی .. چم .. چم .. چم ..

ئاپۆ : ئەندێشی لێمەکەن وا سەبریشی هێنا .

عەولا : ئەمڕۆو سبەی هەر یەکە . خوای بکردایە شێر بوایە .

ئاپۆ گرێژنەی ملی خوراند . فپ .. فپ .. فپ .. ژێر پییالەکـــەی دانایـــەوە .

ــ من تانوپۆی دەناسم . هەر شێر بووە .

عەولا دوا کورتمی خۆی هاویشت .

ــ مامۆستا مەزبەتەکەمان پەنجـــە مۆر کردو هەرەوەزیشمان بۆ سوور کردنەوەی ژوورەکان کرد .

ــ خۆ کاور سانی نیە . دەبێ ئـەم ساڵیش مامۆستاکان بـــۆ ڕەوانە نەکەن !؟

ــ کارێکی زیبکتان ئەنجـــام داوە .. کۆڵ مـــەدەن و حـــەوت روحتان هەبێ .

[مەلا کەریم پشیلەیەکی گوربزی سمێڵ زلی ڕاگرتبوو .. گوایـــە دەڵێن سمێڵی بتاچیت ، کۆلەوار دەبێت ! ڕاوە مشکی بۆ ناکرێت ! لە دوێرو خەزنەیەك دەمانخوێند .. بێ ژێر بی ، سین زەنـــە بیس . میم ژێر می ، بیسمی . لام ئەلیف لا. بیسمیلا . هێ ژێـــر هی . بیسمیلاهی . لـــە حەیزەرانەکەی زیڕەمان دەکرد .. هە لستەکەی وابوو ، من خۆم دەخزاندە

ئاتەکی داینجاخەکەوە • ئەو ڕۆژە مەلا کەریم ڕووی گەشایەوە : بخوێنەکوڕم انه کان توابا • بە ئاوازێکەوە وتی : ئافەریم مەلا کەریم بر قەرە طـــاوع ئوابا • لام وابوو بە شێك بێ لە جیزمەکە ، بۆیە هەر دەیوتەوە ، دایـکم هەر دوو چاوی ماچ کردو بۆ سارەڕۆژ منو دایکمو مریشکێکی ڕەش وەك دومەڵ لەبەر لوتی مەلا کەریما ڕووداین • دایکم وتی : مامۆستا ئـەم دوو ڕوپیەیەش خەڵات بێ • دایکە ڕوپیە چەندە ؟ کوڕم نوزدە عانەیە • ئـــەو ڕۆژە ترسی مەلا کەریمم نەبوو ، لە مێشکمدا جێگای ڕوپیەکەم دەکردەوە •• ئای تەمەنێکە • ئێستا لوغارتیمو مێشکی ئەلیکترۆنیو] •

ــ مامۆستا دامایت ؟

ــ هیچ

ئاپۆ پەلاماری مەقاشەکەی دایەوە • پشکۆیەکی هەڵگرتو لـــە دار جگەرە کەوتەکەی نزیك کردەوە •

ــ تو خوا مامۆستا شێرکۆ نیتر خۆتـــــان لێ نەکەیتە پایزە براو زوو بە زوو سەرمان لێ بدە ••

ــ ئاخر •• شارو ئەرکی •••

ــ خزمینە با ریزێ چاتان بدەمێ •

[هەر دوو پام شەکەت بوو • لەباخچەیەکی دلارای سۆفیا ، جەمامی ماندوویەتیم دەڕەواندەوە • شارەکە سەرانسەری باخچەیەکی منـــــدالان بوو • لێرە ، لەوێ پەیکەر ، پەیکەری کەڵەکێوی ، کیـــەڵ ، هەڵۆ وردیلەکان دەئالاتە داڕێژراوەکان • کچۆلەیەکی قنجیش لە تەکمەوە بووکۆکەکەی نیشانم دا • چاوی بسڤۆزێکی سەوز بوو لە گەڵما دەدوا • مـــن لاڵ بووم • پەنام بردە بەر زمانە گشتییەکـــەو ڕووم بووە پەلـــکەرەنگینەیەکی بەهەشت • نۆمانگەو نۆ ڕۆژی تر ، لە یەكو نیوی شـــەودا ، ژان گرتی ، پلیکایەوە (توند ئەژنۆکانم بگرە) تاقی کردنەوەی وام نەدیبوو (خـــوایە مەرگت هەنیەی زەنگوڵ ئارەقەی شینی دەردا • (چراکە ••• چراکـــە) هەستام ، چرك • (باوکی ••• دەمرم) مانگە شەو لـــە گـــەڵ تاریکایی ژوورەکەدا لـــە زۆرانبازیدا بوو (دەچم مامانەکە دینم ــ کاتی ئەوە نیە دامپۆشە • دەمرم) ڕاکشانەوەی کاتەکەیە ! (ئینگا•• ئینگا•• ئینگا •• نۆخەی وریا بە نەیتاسێنێ ــ لەکەنێ ئاروت بۆ بێنم ؟ نا • دەزوو قاچییەکەم دەوێ) بێدەنـــگی •• (ئەوە تانێ ــ نا لێرەوە گرێی بدە) خرچ • دەمی قاچییەکە هاتەوە یەكو سنووری ژیانی بۆ کۆرپەکە کێشا • (خۆ کوریشە !

هەواڵنامەی کتێب

ناوی دەنێم زۆربا ــ نا کارا ــ زۆربا ــ کارا ــ دەبا کارا بێت ، چراکــە داگیرسێنم ؟) فەرهەنگێکم هەڵــدایەوە نووسیم (بیستو دووی نیسانی هەفتاو هەشت) بێدەنگی (با بیشۆین ؟ ــ ئەو بوزگوڕانەی پێوە بناڵێنــە نەوەك زەردووی دەر بدات ــ کەوا بوو بنوو من ئێشکی لە سەر دەگرم) هەناسەیان تێکەڵاو بوو · منیش بە خەندەوە لە دیار مەڵۆتکەکەدا چــاووم لە دەرگا کە بری نەوەك خوا نەخواستە دایکی ئاڵ ، ئەوە بیباتەوە !] ·

ــ مامۆستا ئێرکز ئەم دیمەش ·

ــ ناتوانم ·

عەولا دەستی نایە سەر رۆژنامەکە ·

ــ ئەی ئەم وردانە چی نووسراوون ؟

ــ با بزانم ·

چاویلکەکەم نایە سەر لووتم ·

ــ ·· نووسراوە ، با بیخوێنمەوەو لە پاشان بۆتانی دەگێڕمەوە ·

دەنگیان لە خۆیان بڕی وەك لە چەمەرەو پرسەدا بن ! جارو بار بــە تیلەی چاو سەرنجیانم دەدا · چاوەڕوان بوون · دەیانویست لە ناوچەوانمەوە نووسراوەکە بخوێننەوە ·

وتم : نوسراوە ··

[ناوی کێشوەرو جێگاکە نابەم · لەوانەیە ئەفریقا بە خوار بەفدا بزانن و جۆهانسبرگث بە ئاواییەك بزانن وەك خدرئاوا] ·

ڕۆژنامەکەم لوول دا ·

ــ لە شارێکدا ، ژنی بەڕێوەبەری ئاسایش نەخوێندەوار دەبێ ·

ئاپۆ خۆی پێ نەگیرا : ئەوانیش خۆمان ئاسایین !!

ــ داوا لە مێردەکەی دەکات کە مامۆستایەك لە ماڵەوە فێری بکات · لە فرمانگاکەی دەخوڕێتە دارو دەستەکەی : مامۆستا فیسارم بۆ ئامادە بکەن · بەڵێ میرم لە سبەینێ زووتر نییــە · تەلەفون هەڵدەگری : خانم بروسکەیەکم بۆ هاتووە دەبێ هەر ئێستا بچم بــۆ پایتەخت ·· زۆرت پێدەچێ ؟ نــازانم · تەلەفۆنەکەی دانایەوە · (دوو سێ رۆژی تر) · قوربان ماندوو نەبیت ، وەڵامی نەدانەوە · ها لە گەڵ مامۆستاکەدا چیتان کرد ؟ قوربان پەلەکێشمان کردو پاش دارکاری دانی بــــە تاوانەکەی نا · گەوجانە ئێوە دەڵێن چی ؟! چۆنمان وت هــــەر وایــــەو

بەڕێوەبەر هەســــتایە ســــەرپێو وتی : لــــەژێر
داریشا مرد نا ؟! منتەقیان نەکرد · لا کەوون ، وەل بن لـــە
بەر چاووم ·

برزۆ وەك فیشەکە شێتە ڕاپەڕی ·

ـ مامۆستا کەیان کوشت ؟!

وەلامی نەبیست · ناوچەوانم شانۆیەکی قیناوی بوو کە هەموو شتێکی
دەدرکاند ·

ـ خۆ ڕۆژنامە کەسەری‌و نیگەرانیشی تێدایە ؟!

ئاپۆ وشەکانی وەك فیشەکی داگیراو دەرپەڕاند ·

وتم : ئەی چۆن ، بەلام هەر دەبێ قوتابخانەشتان ببێت بـــۆ ئەوەی
رۆژنامە بخوێننەوەو ··

هەستام ، لە بەر دەرگاکەدا

ـ جارێکی تر سەرتان لێدەدەمەوە ·

مایسی ١٩٧٨

هەواڵنامەی کتێب

کش

ـ مەگەر لە بەر دلی تۆ بێم ٠

بە دەم ڕێگاوە بە حەمەم وت ٠

پێیان ڕاگەیاند کە دەبێ دوو میتر لە دواترەوە ریزە دوکانەکانی بنیات بنێ ٠ باوکم بووە گاووسی فوو دراو ، حەمە نووکە دەرزییەکی بەس بوو ، هەر ئەوەندە ! قوڕمساخ خۆ سـەر باری سەلەمو سووش نیازی خـۆ هەلقورتاندنی ناو قۆنتراگەریشی لە مێشکە ، حەمە هەر ماوە سەلتەکەی بە سویل بگۆڕێتەوە ، دەباشە باش ، بۆ وا چەقاوە سوو بووی ، ئەگەر بـزم کرا تیم ، مام عەلی چایەکە نەکەیشت ! بە سەری تۆ دەبێتە ٠٠ نا ٠٠ نا ٠٠ لەویش تووك تالتر دەبێ ، جا تۆ لە ڕوخساری گەڕێ ، خۆ لەو وایە بـە پارەو پوول هەموو شتێکی بۆ مەیسەر دەبێت ! بـەلام بـەو چاوانەت کە پێویستی‌ی بە چاویلکە هەیە ، شتی بچووکی وا هەیە ـ بەلای ئەوەوە ـ بە گەنجێنەی ئۆناسیسو قاروونیش دابین ناکرێت ٠ زۆر مەڕۆ ، منێکی سەر سوالکەر ـ باوکم وتەنی ـ دوای کلاوی با بردوو کەوتووم !! دەزانم ٠٠ چاك دەزانم ، ئەو چەشنە کەسانە گای بوغراڼو بە سانایی ناچنـە ژێـر نیلەوە ٠ حەمە ڕۆژێك دێ ٠٠٠

ـ قەیاسەی سەعاتێکی تر پرۆگرامەکە ساز دەدرێت ٠

ـ دیارە دلت زۆر پێوەیەتی !

ئینجا زۆریش لە کتێبەکانم وەڕس دەبێت ٠ مام عـەلی چایەکی پر رەنگ ٠ ئەی مردووت بمرێ خۆ دەلێی پسپۆری سمتو پاشەلی ٠٠ کـوڕە کوا گوێت لە منە ! خۆ هەر ماوە ٠٠ باسی چیمان دەکرد ؟ نا ٠٠ کاری وا هەیە بە ڕوواڵەتە ، کەچی ناواخنەکەی نموونەی مەزنیو جوانییە ، وەکو ؟ باشە وەکو پرۆمیسیۆس ٠ جا با ئەفسانەش بێ ٠ حەمە ئاگرۆکەی لـــە

کوانگی خواوەندی گەورە دزیو دای بە کەسانی سەر زەوی ، بۆ ئەوەی ژیاریی مرۆڤایەتییانی پێ دروست بکەن .. ئینجا گەوجی .. باشە نموونەیەکی تر ..

ـ پێ هەڵگرە نەوەك جێگامان چنگ نەکەوێت .

خۆ کفری کفر ئەحمەدەم نەکرد ، ئەڕەوەڵڵا چاووت شەش لە سەر هەزارەو چاویلکەشت دەوێ ، خۆ هیچ نەبێ بۆ چاو با زیپەکانت ، دەتۆ گوێ بتەکێنە ، حەمە کە تاکێك لە چینە شووشەبەندەکەیەوە دەپچڕێ وەك ئەوە وایە کە ئۆڕبێتە ناو بیرێکەوە کوڕم چەند جارم وت ڕۆسمان کێش‌نیم ! جا حەمە ئەو کەسە گەر چی شان لە کوشە داخ سوورەکان توند دەکاتو خەڵووزاوی دەبێت بەڵام سەر بڵندیو ڕوو سووری پێدەبڕدرێت . حەمە تۆ لە کوێو ئەم قسانە لە کوێ ؟ ڕۆڵە کوڵی سووری چی ؟ وتم : گوشەداخ سوورەکان واتە گوینیە ، واتە دەبێتە کۆڵهەڵگر هەی گۆیدرێژ . بە سەری تۆ حەمە بەیانی خونچەیەکم دی کوتومت بە کۆرپەیەك دەچوو کە پێش دایکی لە خەو ڕاپەڕیبێو بۆ مەمك لە پشکنیندا بێت .

ـ ئای لەم حەشامانە .. دەڵێی ..

ـ کاکە شین ، ئیوارەت باش . شوانت پێدەناسێنم

خوا بدات ، حمە زۆر عاجباتییە ! ئەم درۆزکەرانە چەند چەڵووزن ! توتڕکن . یەك دێو دوو دەڕوات ! بەڵێ چاری هەیە ، ئەگەر ... نا کوڕم بۆیاخی ناکەم . حەمە کلاش بۆیاخ دەکرێت ؟ نەیسە . لە ئازاری مرۆڤ دەدواین ، نا ؟ جا بە خەستی ، ئازاری هەرە گەورەی مرۆڤ ، لە سۆزاخو پشکنیتە دێوانەییەکەیدایە . دڵبەرەکەشی لە چەقی هەڵویستدا دەدۆزێتەوە . حەمە خۆت گێل مەکەو لە ڕووانگەی خۆتەوە مەڕوانە . چاوی کەژاڵو تەڕە سازگی چی ؟ دەباشە پارەی چایەکان دەدەم . جا بۆیە لە ژووری تەنگو نسرمو لە سەر قەنارەش خۆی بە کامەرانو بەختەوەر دەبینێ . بە پێچەوانەش ، حەمەیەکی خۆ نەناسی وەك تۆ کلۆڵو دەبەنگە . هەتیو دەمە شڕەکەت داخە ، ئێرە جێگای جنێو فرۆشتن نییە ، تۆ تەماشاکە ، ئەو سەر ڕووتەت دیوە ! خۆ باشی دەناسی کە چۆن بە ئاوەژوو خۆی وەدەر دەخات ! بێگومان تەشقەلەبازو ڕوو خۆڵە مێشییە . ئەوەڵڵا ، هەر لە کەڵتا دێم . خوای دەکرد زراوت دەچوو . مام عەلی فەرموو پارەی چایەکان .

ـ با لێرەوە دانیشین .

[نیازی حەمە هەر ئەوەیە کە خونچە بدینێ ، وتی : شوان دەبێ چەپلە

بارانی بکەم ! ئەگینا فڕی بەم شتانەوە نییە · خوا هەڵناگری خـــاوێن‌و ڕەسەنە · بەڵام ئاخ لەم ساویلکەیی‌و ڕاڕاییەی ···] ·

ـ هەر لە سەرەتاوە دڵت دەگوشرێ ؟!

[هەڕەمەییەکەیە · یەهوزا مەسیحە · جەنجاڵییەکەیە · فـــــەریکە شیعرو شتی بێ پێز کە نە هەستی ناوەوە دەبزوێنێ‌و نە شت دەگۆڕێ · ڕکم لە ترازووی پەنجەکانیش دەبێتەوە · چەمەوانەمان لاووك‌و کۆنتەرباسە ! قاووغ‌و ڕەجاڵی‌و ڕەوەکییە · هەڵدەپــــەڕن ـ پرســـــەیە ـ پێدەکەنن · دەگرێین ـ چەپڵەرێزانە ـ دەنوزێنەوە · لەویش بترازێ ·· حەمە هێناومییە بۆ ئاهەنگە ! لەویش بترازێ ، لە دایك دەبن ـ گوێزەبانە ـ خوا ســـــەر بەزرقی بکات ، دەمرن ـ گیسکە نێر تەمەنی بە ئێوە بەخشی ، خـــــــوا سەبووریتان بدات · سفرەکەش هەر لای چەپەوەیە · شــیعر ، گۆرانی ، هەڵپەڕکێ ، بگۆڕ نین ، بۆیە پێکەنینە تەوساوییەکانم لە جەرگی ئێشــەوە سەر هەڵێنن] ·

ـ شوان · هۆ شوان · دیارە گەمییەکانی باوکت لە ئەتلەســـیدا نوقم بدون !

ـ بێعارن ·

ـ ئەی لەرینەوەی ئەو مەسکەسرکانە !!

ـ مەخاین حەمە تۆ چاو بەستی سووتیانی ·

ـ ئیقاعی پایان !! خۆزگە خونچە سەرچۆپی‌ی دەگرت ·

ـ ···

[ئیقاع ! ها · ها · ها · یان پەلەقاژەی تەپۆڵە نانەوە · میوانـە بەرێزەکان ·· جوانە ·· بۆ بەرێزی شوکر زۆر بەرێزین · بەڵام وشەگەری خۆشخووانی‌و خاپۆرە ·· دیارە قاوەڵتی‌و نیوە ڕۆژمان دەبێتە هەمبەرگەری ڕیستن ·]

ـ دیارە هۆنراوەیەکی تازەیەتی ·

ـ قسەی قۆڕ هەبێت ئەمەیە · ڕۆڵە گرفتەکە لە داڕشتندا نییە ، بەڵکو لە ئەستۆی چاوو پا دایە ···

ـ تێناگەم ·

ـ زەمینەو ئاسۆکە · گۆشەی بینین‌و مەودای بڕ کردن · هــەر ئەمانەیش کۆن‌و نوێ جیا دەکەنەوە ·

ـ دیسان بە باشی حاڵی نەبووم

ـ بە کورتی ، هەمانەیەك ئیسماعیل نامە وديزەیەك وشەی قەڵەو ،
دەرخۆنەیەك بگری پشقلێك جێگۆڕ ناکەن‌و ناسۆرمانیش سارێژ
نابێت ٠

[چلو شەش کرۆمۆسۆمەکەی سێڵەکانم دەپارێزم ٠ هەیـــە دووانی دەخاتە سەر ، دەبن بە چلو هەشت ! دەبێتە مەیموون ٠٠ سەگـــار ، کە بووە پەنجاوشەش ئەوسا دەبێتە ٠٠٠ ها ٠ ها ٠٠ ها ٠٠ دەبێتە ئایشە ٠٠ گوێ درێژ ٠٠]

ـ دواییەکەی گۆرانییە !!

[ئەو ڕۆژە باوکم لە ماڵەوە نەبوو ٠ شمشاڵەکەی دەروێش عەبدوڵلا کردمییە زۆرباو پڕ بە دڵ ، بە سییەکانم ، بە سۆزەوە خولامەوە ٠٠ ئـــای نجنسکی‌ی سەر شێت لە کوتی ؟!] ٠

ـ حەمە ئەمانە گەڕەلاوژە بۆ بتی نائومێدی هەڵدەڵێن ٠
ـ ئەنجامەکەی ! لە گەڵ تۆ دا !
ـ سەرم دێشێ ٠ دەچم دوو حەبی ٠٠٠
ـ مەڕۆ ، لە کۆتاییدا شا ٠٠ نـــــــۆ ٠٠ گە ٠٠ رییە ٠٠ کی کۆمیدیش هەیە !!
ـ کش لە شاو ٠٠٠ لە (نۆ)و کەریی تۆ ٠٠

حوزەیرانی ١٩٧٨

مردوو خەون نابینێ

کۆشەی بینینم تەماوییە • خۆ لە خەویشا نیم ! بەشکو هی ئەوە بێ کە ئەم بەیانییە چاویلکەکەم بە کاغەزی سیفار نەسڕیبێتەوە • خەوی چی ! ئەوە تانێ هەموو شتێك ڕەنگی سروشتیی خۆی هەیە • پەنجەرەو پەلکی دارەکان بە خوناوە شۆردراوون ، ئەی ئەم بیرە ناکاوییەم ؟! چەشنی پلنگێ گرژ بۆتەوە بۆ هەلمەت بردن ! چۆن بە مێشکۆلەمدا لکاو ئاسوودەیی کردم بە هۆتەو دەروارد ! مادامەکی هەست بە خۆم دەکەم ، بێ سوو بە ئاگام • ئەمیش رۆژنامەکەی گیرفانمە ، کەوا بوو هەم •

بەیانەکی نازانم لە سونگەی چی بوو وا بە گوژم خۆم هاویشتە روباری کۆلانەکەمانەوە ، دەرگاکەمان کلکی کروچەکە گرێ دەداو ئیتر دەرناچێت ، مەگەر بە دەکمەن نامۆیەك سەری پیا بکات • ناوێکی سەیریشی هەیە • (سەیسەروەر) وا بەپەلە بووم تەنانەت جگەرەو چەرخەکەیشم جێ هێشت • هەستم بە بیر بلاوییەك دەکرد • عەودالی دلێك بووم • لە ئامێزێك دەگەڕام گەرمم بکاتەوە • تەنیایی شەختەیە ، بەستەلەکە • دەمویست ئەستێری پەنگاوەی دەروونم ڕەهاکەمو هەر چی ڕوو دەدا بە قیر ، بە سیبیان • درۆ ، درۆ ، درۆ • لە درۆش بەو لاوە هیچی تر نییە •

دوێنێ ئەو بالا زراڤە لە هەمان جێگاو لە سەر هەمان تەخت دانیشتبوو ! دە شێ لەم باخچەیەدا ڕەچاوی کەسێك بکات ؟ خۆ من نیم • دەزگیرانی هەیە ؟؟ بەشکو چاوەنواری برا بچکۆ لانەکەی دەکات • منیش کە منداڵ بووم ، لە کەسوکارم دا دەبڕام • جارێك دوای بووکە بارانەو کۆسەوەوی کەوتمو لە گەڕانەوە دا ، چەواشە بووم • ئەی بۆ پای جەمام نەبوو بێو بۆ وچانێك لای دابێتە ئێرە ! ئەمیش مەنتیقە • خۆ وا دەست بۆ گێسووەکانی دەبات ! کەس بەدی ناکەم • ئایا شفرەی هامرازی

دەربڕینە ؟ با لە سیلەیەوە دانیشم . سوور دەزانم کە چاوەڕێی کەسێك دەکات چونکە چاوە تیتڕواسکەبیەکانی ئەوەم بۆ دەدرکێنن . ئەمڕۆ خەڵك کاغەزی سپی دەخوێننەوە ! بۆ نەچمە تەکیو دڵخوازی خۆمی بۆ هەڵبژێرم . لەوانەیە ئەویش وەك من سووتا بێو کۆڵێ ژانو سووتووی هەڵگرتبێ . بزانە ژان سوودی چەند زۆرە کە بە زوویی متۆو هۆگری یەکترمان دەکات ، ژان زمانێکی جیهانییە . ئەی بە پێچەوانە ! ڕووی گرژ کردەوە ؟ ئاسانە خۆ دڕکەزێ بە زمانەوە نییە ، دەسبەجێ داوای لێ بووردنی لێدەخوازمو بە شێتەیی لە بازنە تەنگەکەدا دەر دەپەڕێم . هەر وا بووەو هەر واش دەبێ . پێشەکی بە ڕوویەکی گولگونەوە ئیوارە باشی ، نۆی ڕۆژباشی لێدەکەم . باشە دوایی ؟ ڕۆژێکی خۆشە نا ؟! لە قوڕو چلپاووت نیم ، هێشتاکە زەوی تسیییەو گەڵاکان هەڵدەلەرزێن . کەوا بوو دەڵێم : ئەم گوڵانە چەند قازاخو دڵگیرن ؟ گیرام حەزی لە گوڵ نەبوو ! یان هەر وەڵامی نەدایەوە !! تۆ لە جیهانی ئافرەت کارشناو بەڵەد نیی وا چاکە بەڕەنگێو ڕوویا هەڵدەیتو سەرسامیت نیشاندەی لە عاست ڕەنگێو جلەکەی ، وای لێهات ! هەموو ڕەنگە ئاوێتەکانی گیتی بە کار دێنم ، کتێبیشم لە بارەی ڕەنگەوە زۆرە ، هەر لەمەو بەریش لەو بڕوایەدا بووم کە ئافرەت پێویستە پانتۆڵ لەبەر بکاتو ....

ئا .. کاوبۆیە شینەکەی دەرفەتێکی لەبارو ڕەخساوە ، بۆشم هەیە دانە سەعاتێك لە ڕەنگی شینو پلەکانی دەمەوەری بکەم . ئەیچۆن ! وشەی خلیسك هەیە وەك ماسی . وشەی فێڵباز هەیە وەك ڕێویی بیروون . ئەمانە مەگەر راوچییەکی بلیمەت خۆی لە قەرەیان بدات ، لە دڵێك دەگەڕێم قوڵایی زەریای هەبێت ، زەریا .. زەر ، یا .. یا ..

لەوەش لاری نیم کە ئافرەت پیاوانە مەچەك هەڵمالێو ... جا ئەو کاتە دەبێ پێوەرێکی دیکە بۆ جوانی بدۆزینەوە . دەی .. ئەم هەموو ئەندیشو کاوبایە بێ بڕشتە . تۆ چیت داوە لەم مشتومڕە بێ سەرو بنە بیزەنتییانە ، ئەگەر دەوێری ئەو گەزو ئەوە جاو . بۆنی هەرێزەکە هەراسانی کردم ! نا .. نابێ زۆریش چاو لە چاوی بیڕم . داخوا هەستی پێ کردووم ؟ ژیی دڵی لەراوەتەوە ! نا ، بەم جۆرە نابێ ، خۆ بازاڕی کڕینو فرۆشتن نیەو منیش لەو بابەتە نیم کە ناو بانگی سووكو ریسوای هەبێت . باش وایە خۆم بە ڕۆژنامەکەمەوە بخلافێنم . ئەحلەت لە شەیتانت ، ئەم هەموو گریشمەو وەیمو تامسارییەی لە پێناوێ ،

بە چاو قرپاندنێك کارەکەمان مەیسەر دەبێ‌و لەم ڕاوە ژێرکە دەبینەوە · ئەوەتا سەدان سەدەیە پیاو بەم کارە هەستاوە ، ئەمڕۆ ئۆرەی ئافرەتە دەسپێشکەری بکات‌و ناوی بچێتە مێژووەوە · نا ن مەلۆسی ناکەم· بۆ یەکسانی هەر بە پانتۆڵ دەبێت ! ئەمە هەلوێستە‌و نایگۆڕم ، خۆ بە کەللە ڕەق ناسراووم ·· تۆ تەماشا ، ئەو دووانەش لە کەنار سیمەکەدا ، هەر ئەوەیان کەمە بێن بە یەك تەن ! دەبمە بەشێك لەم تەختەیەی ژێرم · سەهەنی ئەو ریزە دارانە پەیژەیەکی سێبەرو خۆر لە سەر زەوی ڕۆژە دەکەن · پاساریپەك دەجریوێنێ · لە چلە پۆپەی دارێکەوە ، وەلامی دەدرێتەوە · یەکتری بانگ دەکەن ! یان شەرە جنێویانە ؟ بۆ‌ۆکییەکەیان پەرە دەسێنێ ! خۆزگە زمانی مەلۆچکەم دەزانی ، ئەمەیان دەدا لە شەقەی باڵ‌و ئەوی تر بە هەلەداوان ڕەدووی دەکەوێ · کامیان نێرینەکە بوو ؟ بڕوا ناکەم لە یاسای سروشت لایان دابێ · نا ڕەوت‌و پەیوەندیی شتەکانیان نەگۆڕیوە وەك ئێمە مانان · ئۆخەی وا بە لاچاو نیگایەکم تێ دەگرێت · با خۆم گران بگرم · ئای ئەم خۆ گران گرتنە بە چەند لە سەرم کەوتۆتەوە ، هەیە بوو بە میرمحێ‌و منیش ··· دەی بۆ چوونەکەم سەری گرت بەلام شەرمێونە ! ئەم وردە هەوالانە دەخوێنمەوە ئینجا کەی لە کاتێکی ئاسایی لام لێ کردوونەتەوە ·

[ئەلدۆمۆرۆیان کوشت ···] خەتای خۆی بوو · چی ؟

[سادات‌و بیگن جارێکی تر کۆدەبنەوە] ·· دوای بارلیف سەری لێ شێواوە ·

[زایۆنیزمەکان خوارووی لوبنان بۆمبا باران دەکەن] شایی ئۆغانی مشکانە ·

[کۆبوونەوەیەکی داخراو لە ···] حەز بە داخراوی ناکەم ·

[دوو گەمییە لە یەك دەدەن] خەتای تەم‌و هەلەشەییە ·

[لە ئاسمانا دوو کەشتی ···] ئێمە لە کوێ‌و ئەوان لە کوێ ؟! وا لە سەر زەوی بە یەك ناگەین !

[ڕەگەزپەرستان بەر هەلستی چارەنووسی نامیبیا دەکەن] ماف‌و چەك دەبێ بکرێنە وشەیەکی لێکدراو ·

[کورسیکاش دێتە ریزەوە ··] دەی با دوکەلی لای ئێوەش بەدی بکەین خۆ چاووم شە کەت بوو ملی شەیتان دەشکا ، بۆ چاویلکە سپییەکەم نەهێنا ؟ پزیشکەکە وتی : ئەمەیان تەنیا بۆ خوێندنەوەیە · وریای چاوەکەی تریشت بە با ئەویش تووشی (انفصال الشبکی) نەبێت · خۆزگە کوێر

دەبووم‌و ئەمڕۆ زەم نادی .. با ڕۆژنامەکە دوور بگرم بۆ ئەوەی ئەڵێ چاوی نیجگار کزەو ... ئە .. ئاو ها .. خۆ بە تەواویش پیتە مێرووڵەکان نابینم ، قەیناکا . سێری وێنەکان دەکەم . مانشێتەکان بە مێوژ دەکەن ! ئەو ڕۆژە قەرتاڵەیەك ترێی گوتر،م کڕی . منداڵەکان لە کوڵلاجە ترێ ئێقیان دایەوەو ئەو دواشیم بۆ کردن بە ئەزبەری .

[ئەم وێنەیەمان بە ڕادیو پێ گەیشت] .

بریا ئامێرێکی ئەوتۆیان دادەهێنا بۆ گواستنەوەی رازی نێو دڵان ، با سەدان کیلۆمیتر بڕ نەکات ، ئا لێرەوە هەتا ئەو سەری باخچەکە . هەر نەبێ هەتاکو لای ئەو تەختە . ئای !! خۆ بەژن زراڤەکە لەوێ نەماوە !! کوێڕا وا بە جەختە بۆی دەرچوو ؟ ئەم هەواڵانە چۆن فریویان دام ! دەبوایە بیدوێنم‌و لە گەڵی شەیتان بهاتمایە خوار ، هەر نەبوایە لێوێکم بیزووواندایە . دەستێکم بۆ کاکۆڵم ببردایە خۆ ئافرەت سۆزانیش بێت هەر دەبێ پیاو ڕێنمایی بکرێتە ئەستۆ . ئەفرەت لەم ڕۆژنامەیە دەکەم کە میملی‌ی خۆیی دەرخست ، قسەی پیاو بێ ئەم شەو دەبێ کارێکی پێ بکەم ، ڕەشەبا بە چەتری شڕی نەکردبێ ، گاوان بە مانگای ڕیخنی نەکرد بێ . دەبێ گشت لاشەزەو شەوچەرەکەی لە سەر ڕۆ بکەم‌و پاشان بیکەم بە پەڕۆی بێ نوێژ . تۆی لە دەست ئەم کژلانە قیرتاو نەکراوەش . جا ئەمیش خەتای چاویلکەکەی منە ؟ بە بیرم دێ کە ئاسەوازی ئەم باخچەیەی قەد قەڵا دوو گەرماوی ژنانی لێبوو . دەڵێن لە قڕاینیەکەدا ، (عەلەبەستێ) لە گەڵ جووتێ کەلەمێردی وەك (سەید وەلی) و (ڕەشە تورکمانباخی) نەبوونایە ، دوژمنەکان ، ناموسی ژنانی گەرماوەکانیان هەرزان فرۆش دەکرد . بە یەکتیرو حسکەو بەرەبێلەوە ، هیڕشەکەیان بەرج دایەوە . ئەو مامعەلییە ماوەیەك ون بوو . گوتیان بە ناداراییی‌و کولەمەرگی سەری ناوەتەوە . وتیان بە کەنەفتی ماردیان‌کردەوە . وتیانیش گوایە .. زۆر شت دەوترێت ..

باوکم دەیوت لە مەتەرێزی سەربانەکەی (تۆما)وە لوولەی شەستیر هامشۆکەرانی دروێنە دەکرد . ئەمیش تۆمایەو تۆمای ئەکوینیش هەر تۆمای ناوە !

هەر لە نزیك ئەم گەرماوانەش ، کەلاوە چەپکەنی گەرماوێکی تر هەبوو کە (شوکر پاڵەوان)و بڕێکی دیکە ، بە جەژنان دەیانکردە مەلبەندی زۆرخانەو پوول پەیدا کردن . شناویان دەکرد . قایە بەردیان لە سەر سنگ وردو خاش دەکرد . میلبازیان دەنواند . لە سەر سەکۆیەکیش

چەتەوڵێکی سوور فل لە دەفی دەداو بەزمانێکی سەیر هانیانی دەدا • ئەم یادگارانە کۆڕەو شارم دەدەن • کە کەپشتە ماڵەوە ، هەتا سەرم دنج دەبێ دەخۆمەوە ، کاوی دڵیشم بەو ڕۆژنامە بێوەفایە دەڕێژم • منداڵە هەراشەکان لەم ئاکارە هەڵماتێن‌و شێرو خەت‌و بیچێنیان دەکرد • بێ پارەکانیش ، کۆڕی سنگەوبازو تەنوورە خراپیان دەبەست • خۆزگە لە سەر گەی ئەم کۆڵانە چرایەکیان قوت دەکردەوە • خۆ چاوی شەش لە سەر شەشیش گا بەدی ناکات بەشەوان • کچۆلەکان بە سواری پایتوونی پەختەو دەم بە بەستە دەچوونە سەیرانگای (موسەڵلا)و (قۆریە) • چەرخو فەلەکی ئەو سەیرانگایانە لە مانەی (جووت حەمام) بڵند تر بوون ، ئەمیش پەیوەندیی بە کەڕەکی (ئیمام قاسم)ەوەیە • ڕۆژگارە •• لە هاوالەکاندا ، بە سواری کویدرێژی مامە حەمەو باجی بەلکیس‌و بە زەبری ئەقیزە خۆمان دەگەیاندە ئەو ناوە • ئەوسا کێ قودرەتی ئەوەی هەبوو بـــە تەنیا لای ئیمامەکەی (قەد قەلا) کوزەر بکات ! بە ڕۆژی نیوەڕۆ جەردەکان ڕووتیان دەکردەوە • خۆ نزوگاکەش وارشی نەبوو ! کەچی ژنان دەستە دەســـــتە شەمۆلەیان لێدەگرتەوەو جۆرەها مرازو سکالایان بۆ هەڵدەڕشت ! گوایە دەڵێن ئێسکو پروسکی ئیمامەکە کچێکی عازەب بووەو جەندرمەکان ورگیان بە ناهـــەق هەڵدڕیوە !!

ئێستا ئەم هەموو مێژووە بۆتە باخچەی قەد قەلا • منێکیش لەم باخچە فراوانەدا مایە پووچ بووم •

ئەو نازدارە مرۆڤ نەبوو • هەڵم‌بوو • کچی زەوی بوو ، تافگەی قژی ، کانیی چاوی ، ڕوباری بەژنی ڕژانە زەریاچەی دڵمەوە ، نـــاوی نازانم ، ناوی دەنێم (کێژەکەی قەلای توزەکە ڕێژ) •

دەمێکیشە بە ئاواتەوەم کە ڕووکاری ئەم قەلا دێرینە تەخت بکرێ بۆ باخچەی منداڵان‌و گیانداران‌و نەخۆشخانە •• دیارە (نەبوخوزنوسەر)یش هەمان پرۆژەی منی هەبووە ! بۆیە لە نێوان ئەو سێ گردەدا ، بە تورکەڕێژ قەلاتێکی بنیات نا • جا لە کەڕانەوەی قۆشەنی سەر جووەکاندا ، لافاوێکی دیلی ڕاپێچ کردو کەللە سەری (دانیال) پێغەمبەریشی بۆ یادگار لەوێ ڕوواند •

ئەمشەو چارەکەکە هەڵدەدەم چێشتەنگاوێکی درەنگ گەشتێکی تر بۆ لای بەژنزرافەکە دەکەم ، چونکە مرۆڤ دەشکێ بـــەلام نابەزێ‌و بەتێش‌و ژانیش نوێدەبێتەوە ، ئەگەر ڕاستیش هەبێ ئەوە مرۆڤ خۆیەتی •

تەمووزی ١٩٧٨

هێنــــــەك

پێشکەشە بە هاوڕێی شاعیرم
عەباس عەسکەر

بە هێنەکی ناکایی خوسەکانت تەتەڵە دەکەیت (چی خـــۆر بـــە ڕۆشناییەوە دەبەستێت ؟ بەگ بە زەوییەوە . ئاسمان بە شینایییەوە . دەریا بە قوڵاییەوە . مرۆڤ بە ژانەوە)

لە پەنجەرەکەوە تافگەیەکی ڕوناکی دەڕژێتە ناو تاریکایی ئـــــەو بەزەوە . شار خزاوەتە ناو ڕەشماڵی کپییەوە ، شــــــەویش بەرداشـــەو دەتهاڕێ . [ئەو ئێوارەیە خاڵۆم ماخۆلیانەکە گرتی . پرسیمان : چییە ؟ مەقی نەکرد . هەفتەیەکی دیکە ، توقڵو ملەیەسی لـــــە چایخانـــەکەدا بەشاندەوە ! چونکە ڕۆستەمی زاڵ برینەکەی سارێژ ببوو ، حیکاتخوانەکە بە دەنگێکی زوڵاڵەوە داستانەکەی ئارایش دەدا . ڕەشە ناوێك هەر بـــەو شەوە سەڵتەیەکی پێتەو کەوایەکی دەحسەی بەو خۆشخوانە بەخشی !] .

چاوەکانت وەکو جووتێ شێری کلۆڵی ناو ڕکەی ئاسینن شەکەتن . گوێچکەکانت بۆ مۆسیقایەك هەڵخستوە کە لە دوورەوە چەشنی پەرلۆنێکی تەنك دەشەکێتەوە .

[وێڵی سیاچەمانەیەکم وشەکانی بگۆڕ بێت]

بە دوای پاشماوەی جگەرەکانتا دەگەڕێیتو دوو تولە ماری بێ ڕەنگ بەرەو سیچەکە هەڵدەکشێن .

[کێ دوورگەی ئێشەکانم دەناسێت ؟ لە نێوان ژیان ومردن ، بێگومان مرۆڤ ژیان هەڵدەبژێرێ . بەڵام لە سڵاوومان . خاك ومردنا ، مردن تەنیـــا ڕێگایە] .

بەم ئەنجامە ، بزەیەك بە لێوەکانتەوە دەلکێ پتر مێشك دادەچۆڕێ .

هەواڵنامەی کتێب

[خۆ دەریاش تینووی دڵۆپێ ئاوی شیرینە]
سەر هەڵدەبڕی ·
[کوکوش ·· دیارە تۆ هەردەم لێوەکانت پێشانگای نــــەوس‌و بزەی
ئاڵن !] ·
پەلاماری پەرتووکەکەی (هۆگۆ) دەدەیت ·
[دەگوێ بگرە · پێنج جار ملپەڕینەکە ئەو سێگۆشە ئاسنینەی هێنایە
خوار ! ملەکەش نەقرتا · هەر خەندەم پێدەفرۆشی ؟ کەوا بوو ··]
لەشت بۆتە کشوەری حەزو هەوەس‌و ··· بۆن‌و بەرامەی بەهارێکی
قازاخ بە مەلاشووتا هەڵدەکەڕێت ·
[خۆزگە ···]
ئارام ناگریت · چەمۆڵەیەك لە وێنــــــە رەنگینەکەی قەد دیوارەکە
دەگریت ·
[دەتاسێم · ئەو دوو لێوانەش دانە خۆرەم بۆ ڕۆ دەکەن ·· نا ··]
پەنجەکانت وەك دە ئەسپێی لاسار جەڵەویان بە تۆ نییە · لە پڕ وتەی
کەسێکت دێتە یاد : ئەگەر لە توانا دا بوو ئەنووسیت ، خامەکەت هەڵبگرە ·

[هەتاکو ئێستاش لە ئاخشدا ئاوەڕۆکێکی جوانە مەرگێ خـــــــول
دەخواتەوە · یەکێك لە فرۆکەوە باز دەدات‌و لە ئێـــــوان (ئاسمۆیان) و
(زەویمەزگدا) بە خۆی دەڵێ : چی دەبێ ئەگەر پەنجە بــــــە دوگمەی
پەڕەشووتەکەدا نەنێم ؟ بۆیە مەل ئاسایی دەکەوێتە باڵەفڕکێ · بازنەگـە
تەنگتر دەبێتەوە · پەنجە دەبات ! بێ هوودە · وردو خاش دەبێ‌و بیرەکەشی
دەدۆڕێنێ ·]
پێنووس‌و پەڕاوەکەی بەر دەستت ختووکەی نوسینت دەدەن ·
[نابینووسم · چونکە شێوەی دارشتنێکی ئەو تۆم لە مێشکدا نییە] ·
هەڵدەستی ·
[دانیشتن خۆ خواردنەوەیە · ژوورەم پڕ لە ڕێچکەی مۆزانەیە] ·
تێزت لە هەندێ نووسین دەبێتەوە · ڕوو لە دەرگا دەکەیت ·
[ئێستا هەم]
لە چەقی کۆڵانەکەتان سێبەری خۆت دەبینی ، کات لە ژێر کلاشـــــە
چەکەکانتا ، مشتێ لێ‌خزاوە ·
[داخی ئەم خۆڵە پەتانییەش] ·
لاکێشە ڕوناکە هەڵواسراوەکان بە چاو دەبێژی · روناك ــ کوژاوە ــ

رووناك ــ رووناك ــ كوژاوە ــ ڕو ·· كو ·· و ··

[بگەوزێنەوە · من باسی ڕووتایەتیتان دەكـــەم ، ئای ژیانی بێ · هاوســەریشی ســـەر بارە · خەتای خۆمە] ·

لە دوو تۆی كۆلانێكی تەنـــگەبەر دا ، لەتێ ئاسمانی نارێك بـــەدی دەكەیت‌و كۆكەیەك پەپووی گوێیەكانت دەسمێ ·

[بێداریی جگەرەیە · ها· ها· گوایە دزو جـــــەردە زەفـــەری پێ نابـــەن] !

بە خـــۆت دەڵێیت : جێگای ئەم ئانەوا خـــانەیە قوڵێی (ئیمام قاسم) بوو · ڕاستەو ڕاست لـــەو بەرەوەش چراخانەكەی (ئەوڕەحمان) هـــەتاكو پارشێو ، خـــەوی كوڕپەكانی دەزڕاند · لە (موسەڵلا) و (قۆریە) ، لـــــە (گلچییەكان) و (چقوور)ەوە پۆل پۆل بۆ (سینی‌و زەرف) لـــەو چایخانەیەدا خڕ دەبوونەوە · شەوێكی (عارفـــە) دوو پیكابی هەولێری‌و خورمـــاتوویی ڕژانـــە ئـــەو گوزەرە · (فەرجــــە) بە دووزەلەو (كەلـــــە)ش بە دەهۆڵ‌و یەكێكی تر بەزووڕناوە ، پێشوازییان كردن · بوون بـــــە دوو دەستەوە · (عەلەخانمێ)كــــە وشەی (باك)ی لـــــە وەستاكەی برانبەری خـــــۆی بیست ، یەكسەر سێ كوچكەی تەلاقی هاویشت‌و ئەڕاندی :

ــ ئا لـــەم زەرفە ئەترازاوە · بەم سەرە (كول)و (گوبەعە) كــــەشی فت دەكــــەم ·

لە ســـــەر چۆك بەرز بووەوەو زڕەی لـــە كوژەكەكەی ناو زەرفەكە هێنا ! شاباش كراو چینێك هەڵپەڕكێ ساز درا تیمەی تولەكیش ملومۆشی دەورەی سینییە شیرەدارەكـــــەمان بوو · چـــــاوەڕوانی پاقلاوەو گوێزو ئەشرەسیمان دەكرد · (كەلەو فەرجە) بە (شاباش) سێنێیان چەور دەكرا · دەستەكەی ئەو لاش كە سینییەكان دەكەوتە لا ، بە (خزریات)و (ئەمــــــان ئەمان) شەر پەرچییان دەدایەوە · خاڵۆكەی ترم لـــەو شەوەدا چاوشاركێی دەكرد كــــە گوایە وتیان (كەومار) پێوەی داوە !

[ئێستا كێ هەڵسیدایە ناو دەریاچەی ئەو یادگارەوە ؟!] هـــــەر هەنـــگاو دەنێیت ، لـــــە سووچی گەرمـــــاوە كـــــەدا ، كەمالێك میزت بۆ دەكات · تۆش بۆ بەردە (چیمێك) دەچەمێیتەوە ·

[حەننا سەگكوژ خانە نشین كراوە ، بۆیە ئێوەش بەكامی دڵتـــــان كلكە لەقێ دەكەن · ئەو خرستییانە ڕۆژی پتر لە دە سەگی سەمەندۆك دەكرد لە كونە كەمێارەكەی داوێن كیلانەكەی رشێمحێدین · بە قەوانە بە تاڵەكانیش

نیشەکی داگیراوی وەر دەگرتەوە · گوایە دەڵێن نیوەی کەمتیار دەخـوزێ !
هەندێك دەڵێن لای چەپی ، بڕێکی دیکە ···] ·
هەست بە بوونێکی تر دەکەیت · مەلە سپییەکەی ئەو دیو چۆڕاوگەی
هەستت لە شەقەی باڵ دەداو لای شۆخە پاشەڵ گرانەکەدا ، دەنیشێتەوە ·
[ـ ڕەبەنی ؟
ـ نا
ـ ژنت هـــەیە ؟!
ـ نا
ـ نـەی !!
ـ ئەگەر بە تەنگەوەیت ، دەیەکی ئەو جۆخینەتم پێ ڕەوایە] ·
وێنەکەتی لە دڵدا گۆڕا · تۆ ڕاستگۆ بوویت ، ئەویش باجی خـــۆی
بە ئاغـاکەی دەدا · نەتویست کەوتێکی دیکە بپۆشی ·

[ئای ·· دیدەکانی کانیی هەنگوێن بوون نەگینـــا فریو دانو درۆ
ئاسانە وەك کەلەمستێنە ، وەك سلفاتە خواردن ، وەك ·· وەك ··]
دەتەوێ هەبیت وەك چۆنیت ·
[تونێل بە تارا نا شاردرێتەوە] ·
دەتەوێ دێڕێك لە مێژووی خۆت بنووسیتەوە ·
[ئەو شەوە ، سۆزانیەکە لە سایەی ماکیاجێکی چڕ دا خـــۆی مەڵاس
دابوو ·
ـ ئەوەندەی تریشت دەدەمێ گەر بە ئاوی گەرم ڕووت بشۆیت ·
لەوتامە ناو گۆلاوی دزێوی‌و شیلانێکی ورشـــە دارم دەسکەوت ·
ئێستاکە وەکو پاپۆزەکانی تۆناسیس خۆم بەتاڵ دەکەم · لە بەر دەرگاکە
دەنگم کولێرەیەکی گەرم بوو :
ـ دەزانی کە دەمێك بوو پاراویی وام نەدیبوو ؟!
پارەکەی دامەوەو منیش ڕستی کتێبکم پێ کڕی] بڕۆکانت هاتوونەتە
یەك · تێوڵت ئارەتێکی مۆر دەر دەدات ·
[ئەلف‌و منارە لێك جیا ناکەنەوە · کەوا بخۆیە !لە من وایە خوێنی
خۆم دەخۆمەوە] ·
دگانەکانت جیڕ دەکەیتەوەو بە دەنگێکی سەوز بە خـــۆت دەڵێیت :
جیوەن · مارمێلکەن · ژەنگن ·
[پێویستم بە هەموو فەرهەنگەکانی گیتی هەیە بۆ ئەوەی فێری جنێو

دان ببم ·· ئەوانە ···]
لە دوو ڕێیانێکدا ئاوڕ دەدەیتەوە ·
[ئەمجارە بە لای چەپدا دەڕۆم ··] ·
هەنگاوی گوژمدار هەڵدەبڕێت · دەڕۆیت · دەڕۆیت · دەڕۆیت ··
[لەقەڵاکەی نەبوخوزنوسەرەوە ، مەڵۆیەکی گزنگی نەرخەوانیتان بۆ دێنم] ·
بیر لە دەرگاوانی قەڵاکە دەکەیتو دڵنیاشی کە کەمەندەکەت لە بیر نەکردووە · دەڕۆیتو ئەمجارە ·
ئاوڕیش نادەیتەوە ·

ئابی ١٩٧٨

هەواڵنامەی کتێب

ئەشـــــکەوت

١ ـ زووم (لقطة قريبة) :

لە چنگی دەقیانووسی ستەمکار هەڵاتبوون • دوا ئاوڕیان دایـــــەوە لە شاری (ئەفسوس) •

« ئەوەندە ساڵو ئەوەندە ڕۆژ نوستن • سەگەکەشیان لە گەرووی ئەشکەوتەکەدا نوستبوو • ڕاپەڕین • لەوان وابوو شـــەوێکو دووان نووستوون ! یەکێکیان بۆ ئازوخە ڕووی لە شار نا »

مەلا ڕەحیم تەزبیحە ئەبلەقەی بە ناو لەپ دەسوی • تۆش لـــــــــە هەوارێکی (کورە کاژاو)دا کوڕ بە جسکەکانت دەدەیت • پیرۆز چاو لـە نوشتەی ئاسمان ناترووکێنێ • ئاسمانیش بەروانکە خومییەکەی پۆشیوە • پەڵەیەکی هەوری کەف ئاسایی پاشی چاڵە دانەوێلەکان دەکات •

« کە دراوەکەیان دی واقیان وڕما ! وتیان : ئەمە کەی پـــارەی ئەمڕۆیە ؟! تێردراوەکە پاشەکشەی کرد • لە ئەشکەوتەکەدا بـە کوڵ گریان ، هەتاکو خەویان لێکەوتەوە » •

تۆ لە سەر دوو بەردە بازی تەنکاوێکدا • جەماسی مانوویەتیت بە شەپێ ئاوی سازگار دەشکێنێت • مەنیجی مارانگازیش کورتمی خۆی لە مەلا کەریم دەگرێ :

ـ ساڵەکەی وا پڕوات ، زەکاتەکەی تۆش لە نیوە دەترازێ •

پیرۆزی ژنت لە ژێر دار سماقەکەدا بێدەنگ ئەشك دەڕێژێ • تـــۆ قومێك ئاو لە زارت وەردەدەیتو نووکی زمـــانت سوێر دەبێت ـ پیـــرۆز ریشۆڵەی چاوەکانی بۆ ئاسۆی بەر کەلەکە دەنێرێت • مەنیجیش لە ماتییەکەی مەلا دەرفەت دەسێنێ :

ـ ئەرێ مامۆستا • سەگیش لە قورعانا ناوی هەیە ؟!

ـ ئەی چۆن !

ـ باشە ناویان چی بوو ؟

ـ ئیملیخای شوانکارەو ••• و •••

ـ ئەی سەگەدە :
ـ قەتمیر
ـ بۆ ئێمە لە قەتمیریش کەمترین ؟
ـ .....!
لە قەد پاڵێکدا ئاوڕ دەدەیتەوە . پیرۆز نابینیو ئەویش تۆ نابینێ .
خۆر ڕمێك بەرزە ، تۆ پرپاسکەی ئێشووەکەت لە کنار ئاوە سپی دەکەیتەوە .

٢ ـ دیمەنی خواروویی بینین

کەڵەبابێك بانگی فەرموو . جمو جۆڵ کەوتە ئاوایی .
« با فریا کەوین ـ تۆی لە تۆ ـ کچێ نەوەك ـ بۆ هیچی ئـــەو تۆمان هەیە کە دوامان بخات ؟! »
دەرگات خستە سەر پشتو کزەبایەك لوتە پەتاوییەکەتی تەناند .
« لە شارا ، کزەبای وا دەکەوێتە مشتو مڕ لە گەڵ پەلکی دارەکانو تەنافی سەربانەکانیش ڕادەژەنێ . ژنە خەڵوز کڕەکە کراسێکی کەلەفتونی لە بەر دابوو . لە گەڕانەوە دا نیـــوەی پارەکەت ئایەستی کوتـــاڵ فرۆشەکە . پیرۆز گەشـــکە گرتی .. کەلەفتون . »
گەڕایتەوە لای پیرۆز .

ـ کەڵەبابەکەی پوورە مەنیج مەلا ڕەحیمی بەزاندووە !
پەلت بۆ پڕپۆڵێك برد .
ـ پیرۆز هەر بۆ سەر پڵاو ساوەرێکی چەور باشە .
ـ تۆ واز لەو بیرە بێنە !
ـ کچێ هەتا نەبۆتە بابۆڵەی چەقەڵو ڕێوی .
بانگلاتان کرد : من بوزگورو ڕایەخە هەڵدەگرمو تۆش لە کۆڕپەو گوندە ئاوەکە بەولاوە ، لاقەی چی تر مەکە .
لە گەڵ سەراسۆیی گزنگدا ، بەرەو ئەشکەوتەکە هەڵکشان .
ـ ئەندێشی لێ مەکەن . هەتاوی ئەم شارە تازە بووکی پاوپـل خەناوییە ، وا زوو نایەتە دەست .
مەلا ڕەحیم سەبووریتانی دایەوە :
« خـــەڵکێکی بێ شومار دوای ئـــەو دەجـــاڵە دەکەوون . تەرسی گوێدرێژەکەی وەك قلە قەسپ دەجوون . برێکی تریش چـــاو برۆیانی پێ

ـوالآ دەدەن ! لە ناكاو ئاسمان دەقلیشێتەوە ئەو نەڕە شێرە چاوەڕوانكراوە
نەعرەتە لێدەداو بەزەنگاری دەبێ . پوورە ئایش ناوی مەهدییە . تـــز
قسە لـــە من مەبڕە . ئەوسا یەك دێنن و یەك دەبەن . لـــە ئەنجـــامی
زۆرانبازییەكی كوشندەدا ، بەهدی بە شمشێرە لە هەسان دراوەكـــەی ،
كـــە وەك بروسكە دەدرەوشێتەوە ، كـــەللە ســـەری ئەو بێ ئیمـــانە
دەپەڕێنێت . خەڵكیش كرنووشی بۆ دەبەن و تەنانەت درەختەكانیش لـــە
ئاستیا دەچەمێنەوە » .

پیرۆز دەمی لە مەلا نا : باشە مامۆستا ، كەی ؟ كەی ؟

ــ كچم پشوودی بچووكی خوا چل ساڵە .

هەموو بێدەنگ بوون . مەینج خۆی پێ ڕانەگیرا :

ــ جا ئەوە دەبێ ڕاست بێ ؟

ــ دیارە دەتەوێ نوغرۆمان بكەیت ! كچێ وا نوسراوە .

ــ ئەی دەبێ لایەكیش لە ئێمە بكاتەوە !؟

مەلا ڕەحیم خۆی هەڵدایە سەر بەرماڵەكەو (الله اكبر) پرسیارەكەش بە
هەڵواسراوی مایەوە .

٢ ــ دیمەنێكی نزیك كراوەی ناوەوە

« هەر وەكو ڕۆژانی ترە ؟ من بەم ژینییەی خۆم بێ پەر دامكچێ گوڵچین
ئەوە گیرام ڕاهاتنین ، ئەی چەمەكە گوناهی چییە ؟ »

گوێت لە پزكەی ساواو هەنسكی بێوەژنێ نوزەی ریش چەرمووەكان
بوو .

« پیرۆز دایپۆشە با سەرما بردە نەبیت ــ مام تۆمەر تۆ ڕاكشێو من
مەوجەكەت بە سەر دا دەدەم » .

لە پاڵ كاشە بەردەكەدا چاووت لە دڵ بڕیوە . گیانت پەرگەما دەكرا .
ریزە ماڵەكانی خوار ئاوایی لە چاوتا مەلەیان دەكرد . چاوەڕوان بوویت .

« بێدەنگ بن ــ دایە برسیمە ــ وس ــ ئاو بابە ــ ئازێ ئەو چڕە
دوكەڵە دەمركێنە ــ پیرۆز كورپەكەت ژێر كەرەوە ــ ئۆی چەند گرینۆكە ! »

چاوێكت بە سكی ئەشكەوتەكەدا گێڕا . مودمی سەرت بوو بە بێشەڵانی
دیلوان و دەرزی .

« نالێم كزی مەمكەتی بخەدەم ــ ئێوە بخرێنە پاڵ یەكترەوە : ژێر
نابێ و نابێ » .

ماتییەك ئەشكەوتەكەی گرتو تۆش گوێت نایە سەر زەوی بۆ هەڵمژینی ترپەی پێیەكان . چاوی وردیلەكانت لێوە دیار بوو كە چەشنی ڕەوە كوڵەستێرە هەناسەیان دەدا . هەستت ڕاگرت . گریانت نەهاتە بەر گوێ !! سەرسام بوویتو ترپەكان ئاوا بوون . ڕووت لە پیرۆز ناو بە ناخی زەویدا شۆڕ بوویتەوە .

« كچێ خۆ لەشی ساردە ! ئەوەندە وتت بە خۆتەوە بینووسێنە ــ نا نایش كاز لە كار ترازاوە ــ ئەی هاوار خۆ تاساوە .. كۆرپەكەم تاساوە .... »

ژانێك لە سێڵەكانتەوە هاتە كوڵو تەنییەوە . پیرۆز كراسە كەلەفتونەكەی شیتاڵ كرد .

« مامۆستا مەلا رەحیم ، ئەمەیان بە چی ناوی دەبەیت ؟ » .

توپەبیت پەنگی خواردەوەو تەكانت دا . پیرۆز لە بەر بەرۆچكەی ئەشكەوتەكەدا بوورایەوە . فریای كەوتن . چاوی كردەوەو پیرە ئەشكەوتی لێ بووە حەزیا چاوی گێڕاو تۆی بەدی نەكرد ..

٤ ــ دیمەنێكی سەرووی بینین

تۆ سەرەڕای ئەوان ، هەر بۆ سەر لێشێواندن ، ڕاستو چەپ گاڵنت خستە كازو پارچە سواڵەیەكت كردە نیشان . سەرت بڵند كردەوە .
« دانەویلەكەمان جێگایەكی باشی هەیە » .

دەتزانی كە ئەشكەوتێكی نادیار بە تیلەی چاوی سۆزەوە دەڕوانێتە ناو دێو بە هۆی تولەڕێیەكەوە ، پەیامو ئەوینی خۆی بۆ ڕەوانە دەكات . هەر بۆ ماوەی جگەز كێشانێكیش ئەو تولە ڕێیە هەڵدەگۆزایە سنگی چیاكەو لە تەك كومەڵە بەردی نزرگاكە دا بە تەواوەتی دەتوایەوە ، ئیتر لەو ئاقارەوە چەند ڕانە ڕێیەك دەزایینو جاروباریش تاشە بەردو تاوێر هەر بە دەستی ئەنقەست ملی ئەو ڕكەی دەقرتاندو لە قلیش تاوێرەكانەوەش سەرنجی گیای تازە ڕسكاوو گولیلكە كێویت دەدا . لە پاڵدێشەوە ، شناویەكی كەسك لا پاڵەكانی دەڕازاندەوەو شوێن پاكانی لە نزیك زاركی ئەشكەوتەدا سەرنگوم دەكردو دار سماتەكەش دەبووە داڵانو بە فێزەوە ستیەزێكی ئەیلۆفەریی ڕۆ دەكرد كە لە چاو دا دەسڕایەوە .

لەوێ كۆچبارت خست . پەلت بۆ كەمدەستو داماوەكان درێژ كرد .

جار ئا جاریش دەستی سۆزت بە کاکۆلی وردیلەکانا هێنا • نوارپیتە ئاسمان ! گەواڵەیەك بەر چاوتی پۆشی ؟ بە خۆتت وت : (کوتومت بەو پەڕە بافرەیە دەکات کە لە شاردا بە دەستی خەڵووزاوی پێچامەوە) •

بیرت خەست تر بوو •

« وا بڕوات ئەم ساڵیش چاڵە خەڵووز هەر فت » •

ئەیلوولی ١٩٧٨

هەواڵنامەی کتێب

ڕێـگای بانـــــه

ـ نەرمین ئەوە گوێت لە گریانی کارا نییە !

ـ ئۆی لەم گرینۆکە ، خۆ ٠٠٠

چەپکێ قژی لاسار بەر چاوی گرتبو ، بە توڕەییەوە لایداو ئالایـە نوسینەکەی ٠٠ قدری قاد بقرنا ٠٠ جارێك ، دووان ، سێیـــــان ، دەو دوانزە ، ئەو ڕستەیەی نوسییەوە ٠ هەستی بە بێزاریکرد ٠ پەنجەکانی سڕ بوون ٠ بەر چاوی تەونێکی ئالۆز بوو ٠ وایزانی لە شەوی جەنگێلی چڕا ، کرۆلەی گەڕانەوەی لێ ونبووە ٠

ـ کچێ نەرمین ، وەختە بتاسێ !

ـ ئۆی ٠

دیسانەوە لە چەقی جەنگەڵەکەدا بە سەر گەردانی خۆی بینییەوە ٠

ـ ئەوە خەریکی چیی ؟!

ـ دەنووسم ٠ دەنوو… دەنوو ٠٠٠ دە ٠٠

دەنگی گریاناوی بوو ٠ پەنجەی بۆ ڕستەکان درێژ کرد٠

ـ دەبێ چل جار بینووسمەوە ، مامۆستا وتی ناشیرینەو هەڵەشت کردووە ٠

ـ جا بۆ هەڵە دەکەیت ، کچم ٠

نەیزانی چۆن وەڵامی دایکی بداتەوە ٠ بە چاوە وێژینگەکانی دایـکی پشکنی ٠ لەترسی مامۆستاش نەبوایە پەڕاوەکەی ونجڕ ونجڕ دەکرد ٠

ـ دایکە ٠٠ دەبێ چەمکەکەشی بزانین ٠

ـ هەیرۆ ٠٠!

دایکی بە سەر سوڕمانێکەوە ئەو وشەیەی دەرپەڕاندو توند نوساندییە بەرۆکی خۆی ٠ نەرمین هەستی بە گەرمایی کرد ٠ بۆنی سیوجگەری برژاوی دراوسێیەك هەراسانی کرد ٠ باوەشی لە دایکی داو فرمێسکە قەتیساوەکانی بە ئانی سڕی ٠

● ● ●

بڕیار وابوو هەر یەکەمان گرفتێك دیاری بکەین ، لە پاشان پێکەوە لە یەك چیرۆکدا کۆیان بکەینەوە ٠

دلێر (ئەرمین)ی خوێندەوە ٠ وتم : بەر لەوەی سکێچەکەی خۆم بخوێنمەوە ، دەڵێم جاری وا هەیە ، کەسێك لە ناکاوا هەست بەوە دەکات کە ناژێت یان هەر نە ژیاوە ٠ ڕاستە هەناسە دەدات ، دەجوولێتەوە ٠ دەخواو ٠٠ دەخەوێتو کاری سێکس بەجێ دێنێ ، بەڵام وەك مرۆڤێك ناژێت ٠

دلێر پێکەکەی هەڵداو دەمی لەمن نا :

ــ کامەرانی هەست بە دڵنیایی‌و هێمنی کردنە کەسێك کامەران بوو بێگومان توانای بەخشین‌و خۆشەویستی‌ی بەرینتر دەبێت ٠

بە خەندەوە ڕوودم لە کامەران کرد ٠

ــ کامەران تۆ وەکو ناوەکەت کامەرانی ؟

داما ٠ وەك یەکەم جار تووشی ئەو پرسیارە بوو بێ نەیزانی چۆن وەڵام بداتەوە ٠ وتمەوە :

ــ ئێستا گوێ لە (زۆراب)ەکەی من بگرن ، کورتیشە ٠٠

● ● ●

ــ دوو هەفتە جارێك ، مانگی جارێك سەر لەماڵەوە دەدەم ٠

ــ هەر گوێشی مەدەرێ ، بە سەری زۆراب هەناسەدانیشمان لە قازانجە ٠

زۆراپ پەلەی بوو ٠ دەساڵ لە ساتێکدا دەژیا ، ئەگینا پێ بەدەم ئەفرەتی لە ژیانی قەرەجانەی خۆیاو دەکردەوە ، بە خوای سپارد ٠ باڵندەیەك بە سەریانا هەڵفڕی ٠ منداڵێك لەبەر دەرگای گەراجەکەدا چڵمە شۆڕەکەی هەڵمژی ٠

ــ پەلەی چیتانە ؟ دوو ئەفەرم ناتەواوە !

ــ بیژوێنە ٠ ئێمە بۆت دەبژێرین ٠

دەستێکی بۆ باخەڵی ڕەوانە کرد ٠ ڕاچڵەکی ، بە لەعنەت بێ شەیتان خۆ فریوی داو لیمۆ ترشەکەم لە لای بەقاڵە سمێڵ شۆڕەکە جێهێشت ! پەلە کردن ٠٠٠

پەژارە دایگرت ٠ خۆی لە جەنگەڵێکی ئاڵۆزدا بینی ٠ تەنانەت باکووروو باشووریشی لێ شێوا بوو ، بۆیە وەك ئەشکەوتەکەی (شانە دەری) ماتییەکی

ئەفسانەیی داپۆشی • بگرە لە چولە قرفەکەشدا ببڕای ببڕای متەقی لێـوە نەهات •

● ● ●

دلێر بە خەندەیەکی هەمەڕەنگەوە ، هاتە گۆ :

ـ جوانە

وتم : جوانی برالەی ڕاستییە • هەر چاوێك دەیابنینێ ئەگەر بیەوێت •

کامەران خۆی پێ نەگیرا •

ـ ئەی بە پێچەوانە !

ـ ئەوەی دەداتە قاقای پێکەنینو لە گوێی گادا نوستووە ، وا بـە ڕیشی خۆی پێدەکەنێت • وەك دەڵێن گوایە دارستانەکە نابینێ چونکە دارەکان بەر چاویان گرتووە !

کامەران چپسێکی کرماند • وتی : نورەی منە •

ـ فەرموو •

● ● ●

گوڵچین بە سەرسامییەکەوە ملی بەقالەکەی دایەوە •

ـ بە سەدو هەشتا !!

ـ ئەی چاووت نییە ! لە سەر تەختە ڕەشەکە نوسراوە !

ـ ئەی ئەمەی خوارەوەیان ؟

ـ هەر یەکێ ئای لەم خەلکە !

گوڵچین لە بەر بێ • پیاویو دەستکورتی وچەند هۆیەکی دیکە ، دڵنیا بوو لەوەی کە سەوزەو مێوەجات دوو نرخیان هەیە • نیازی وا بوو کیلۆیەك هەناری مێخۆش بۆ وردیلەکانی بباتەوە • نیگایەکی ڕژاندە ناو بازاڕەکەی (زەحیماوا) شۆستەکانی بە شەختەبەند هاتە بەر چاو • ئۆتۆمبیلی ڕەنگاو ڕەنگ چەشنی زامێکی نەکیرساوە فرتەیان دەهات • چاوی بڕییە منـــارە ئاسنینەکەی مزگەوتەکە •

ـ دایکم لەوە کەمتر نابێت •

گوڵچین لە دەنگە پەتاکەی بە ئاگا هات •

ـ کابرا تۆ شەڕ لە گەڵ لووتی خۆتا دەکەیت ! بڕوام پێ بـکە هەر سێ پەنجاییم پێماوە •

ـ نابێ • چۆن لە نوێژم دەکات !

هەواڵنامەی کتێب

گوڵچین بەر چاوی تەماوی بوو · بیری لەوە نەکردەوە کە بو دیلۆ بکرێت · چاوە ڕاکاوەکانی هەڵبڕی ، هەر چەندەش بە تەمەن نەبوو بەڵام شەقڵی زگوزا بە لا لێوو چاوەکانییەوە دەبینرا · چینێك شەقامەکەی سەربڕیو لەو دیو دوو سێ تەپکە ڕیخی ڕۆ کرد · خانووە قوڕەکان هەندێکیان بە گەچ کەپماڵ کرابوون · هەندێ نوسراوی قەد دیوارەکان بە بۆیەی ڕەش کوێر کرا بوونەوە ، کەچی سەرەڕای ئەوەش بڕێ وشەی بزێو سەرانسوێیان دەکرد !

« خۆزگە دەمزانی چی نوسراوە »

وایزانی لە بێشەلانێکی چڕ دا جووتێ دەستاڕیان بە پایەوە شەتەك داوەو گشت دڕندەو جانەوەرەکان قەپاڵی لێدەدەن ·

● ● ●

ـ ئافەرین ، ئافەرین کامەرانی نا کامەران ·

وتم : ژیان لە ژووروەوەی مرۆڤ هەڵدێو هەر لەوێش ئاوا دەبێ · سبەینێ هەر لێرە چیرۆکەکە بە ئەنجام دەگەیێنین · دەڵێی چی زۆراب باوکی نەرمین بێت ·

کامەران کەشکە کرتی : کەوا بوو گوڵچین دایکییەتی !

● ● ●

ڕۆژی ئایندە ، هەر لە سەر هەمان مێز پاشکۆی چیرۆکەکەمان نوسی · کامەران لە سەر خواستی خۆی خوێندییەوە

ـ دایکە بۆ هەنارت نەکڕی ؟

ـ ····

ـ کەوا بوو منیش ناچم بۆ قوتابخانە ·

نەرمین پەلاماری پەڕاوەکانی دا بەو نیازەی شیتاڵ شیتاڵیان بکات · لە دەرگا درا · گوڵچین ڕاپەڕیو سەری سمکۆی ئایە سەر دۆشەکە پەڕۆیینەکەوە · نەرمین دەستی بە پەڕاوەکانەوە مەیی · کاراش دایە پرمەی گریان ·

ـ سەرم تاشن خۆ پلکە هەمینیش لە ماڵ زاواکەیەتی ·· ڕایژەنە · با بزانم کێیە بەم شەوە !

دوو سێ جار بێشکەکەی هەژاندو کوڵی هەڵخست ·

ـ ماندوو نەبی زۆراب ! بەخوا لە کاتێکی باشدا هاتی ·

هەواڵنامەی کتێب

نەرمین پێشوازی لە باوکی کرد ۰ دوو لاقی گرتو بە کوڵ گریا ۰ زۆراب چاوی پرسیاری سوڕ دا ۰

ـ پیاوەکە ۰۰ خواستی هەناری کرد ، خۆشت دەزانی ۰۰۰

زۆراب دوو لەپی کردە کەوانەو کولمەکانی نەرمینی پێ گوشی ۰

ـ وەرە ، وەرە هەناری گەند چییە ! بە خوا لیمو ترشەکەم بە تایبەت بۆ تۆ کڕی ۰ نەرمین ، هەندە زلو ئاودار بوون کوتومت بە هێلکەی قاز دەچوون ۰

نەرمین لە نوزە کەوت ۰ تفێکی سزری قووت دا ۰ زۆراب چەواشە بوو ۰ نەیزانی چۆن پاشکۆی ئاخاوتنەکەی گرێ بدات ۰ وایزانی لە بۆشایی تاکە ژوورەکەیانا هەڵواسراوە ۰

ـ ۰۰۰ وەرە مەتەڵی گورگێو بەرخەکەت بۆ بگێڕمەوە ۰ گوڵچین سمکۆ داپۆشە ۰۰۰

نەرمین : جاری پێشوو گێڕاتەوە !! دایکە وا نەبوو ؟

ـ ۰۰۰۰

ـ گورگەکە بیانوو بە بەرخۆڵەکە دەگرێ گوایە ئاوەکەی لێخن کردووە ۰

زۆراب ژوورەکەی لێبووە جەنگەڵێکی تاریکستان ۰

ـ گوڵچین ۰۰۰ پێڵاوەکانم ۰۰۰ وەختە سۆی بێتەوە !

خۆ هەنار نەبۆتە ددانی ماس ۰

گوڵچین : پیاوەکە بەم شەوە ؟ دیارە ئاگات لە هیچ نییە !

بیری بە یەکا چوو ۰ ڕاما ۰ دوایی وەك کەشتییەکی ویڵ بێ ڕۆشنایی و بەندەرێك بەدی بکات :

ـ باشە دەڵێی چی بۆجاری ئایندە هەنارو لیمو ترشت بۆ بێنمەوە ۰۰ ها ؟

نەرمین :ـ ۰۰۰۰۰

ـ پەیمان بێ لە چاوی خۆم باشتر بیپارێزم ۰۰ هەستە دەی مەکر مەنوێنە ۰ دەزانم حەز بە هەر دووکیان دەکەیت ۰ نەرمین خۆ وا سمکۆ لە دەنگی ئێمە ڕاست بۆتەوە !

سازێك لە دەروونی نەرمیندا دەنگی دایەوە ۰ بەلام ناوی سمکۆ ڕایچڵەکاند ، لە کۆشی باوکی خۆی ڕاپسکاندو گورج پەڕاوو کتێبەکانی کۆ کردەوە ۰

ـ بابە گیان هەلا هەلایان دەکات ·
ـ ئەی تۆ پێش هاتنی باوکت ··
گوڵچین ئەو دوای ڕستەکەی بە چاوو دەست دەربڕی ·
ـ بابە گیان ، ئەم پەڕاوانەم زۆر خۆش دەوێت ، بەڵام نوسینەکە ئێجگار زۆرە · بابە چڵجار ! چل ·· دەزانی چەندە ؟ تــۆ دەستت بێنە ·· ئە ·· ئاوها ئێستاکە پەنجەکانت هەمــووی دەن · بە قەد پەنجەکانی تۆو دایکەو منو سمکۆ ·
ـ کچم هیچ زیز مەبە · باشە مامۆستا پەنجا جاری داوا نەکردووە ! ئەوسا دەبوایە پەنجە ئەرمۆلەکانی کاراشت بخستایەتە سەر ·
ئەرمین فرامۆشییەکی هاتەوە · لەسەر سنگ ڕاکشاو کەوتە نوسین ·
پاش هەر ڕستەیەکی (قدری قاد بقرنا) بە ئاواز دەیخوێندەوە ·

● ● ●

دلێر لە حەیبەتا هاواری کرد : کۆتاییەکی نایاب دەرچوو · بــەم بۆنەیەوە پارەکەتان لە سەر برای خۆتانە ·
وتم : کۆتایی چی ! بەڵکو سەرەتای چیرۆکەکە لێرەوە دەست پێدەکات ·
دلێر : لە قسەی خۆم ناکەڕێمەوە ·· وەرە سەرکیس ··· ئــەو دواکەشی بۆ خۆت ·
بێ ورتە ڕێمان کرد · لە سەرکەی کۆڵانێکدا کامەران پرســیارێکی قوت کردەوە : ئەری ئێستا هەلاج زیندوو بوایــە چییان لێدەکرد ؟ ئاخر زیندوو نابێتەوە ·
ـ گریمان ··
دلێر وتی : لە سێدارەیان دەدایەوە ·
وتم : نا
واقیان وڕما · وتمەوە : چونکە سێدارەو شمشێر چەکی کۆنن ، بێ‌سان لە گەڵ گیانی سەردەکەماندا ناگونجێ ··
سەرنجی یەکترمان داو نەمانزانی پێبکەنین یان بگریێن ·

کانوونی دووەمی ١٩٧٩

هەواڵنامەی کتێب

تۆقرە

تۆش لەوانەیە کەسێك بی لەوانەی کە سەرنجم ڕادەکێشن ، جاری وا هەیە خاڵیکی بچووك بوونی خۆی دەسەپێنێو تا ڕادەیەك وەکو شەوێکی نوتەك ، هێڵو قەبارەکانی تری بەر مەودای دیدەت دادەپۆشێ ٠ جاری وا هەیە هەست دەکەیت لە جێگە وکاتێکی جیاواز دای ٠ و بزانم زۆر کەس دیاردەی وایان تووش هاتووە ٠ بەڵام ئەوەی من هەندێك جودایە ٠ ئەوان ئەگەر پێشوویان چەشنی (ڤیدیۆتێپ) بێتە بەر شانۆی چاو ، من دا هاتووە دەبینم ٠ بۆ نموونە ، خۆم لە کۆڵانێکدا دەبینم یان لە گەڵ کەسێکدا دەدوێم کە چێ سوور دەزانم چیم دێتە ڕێ یان چی لەگەڵ ئەو کەسە دا دەڵێم ! بگرە ئەو کەسەو ئەو کۆڵانەم پێشتر بینیوە ! جاری واش هەیە پێشبینی دەکەمو هەڵوێست هەڵدەگرم ٠ نازانم بڕوام پیدەکەیت یاخود نا ؟ هەر چۆنێ بێ لە ڕاستییەکە ناگۆڕێو مەبەستی سەرەکیشم نییەو گرفتەکەشم لەوەوە هەڵناقوڵێ ٠

لەوانەشە بپرسیت : باشە لەم بگرەو بەردەیەو وەڕاوردە چیت دەستدەکەویت ؟!

دەڵێم : ئازادی خۆم دەپارێزم ٠ ئەمیش بە لامەوە گەنجینەیەکی ئەوتۆیە کە گشت دراوی گیتیو سەرجەمی تابلۆو پەیکەری مۆزەخانەکان نابن بە هاوسەنگی ٠

ئێستا ئەوەی بۆتە هەوێنی پەژارەو ماکی خولیاکانم شتێکی کوتووت پێچەوانەی ئەو هەستەی پێشووە ٠

زۆر جار گومان لە کەللە سەری خۆم دەکەم ٠ بە کورتی سەری گرێکە لەوەدایە کە شتم لە بیر دەچێتەوە !

یەکێکم پێ دەناسێنن ، پاش چارەکە سەعاتێك هەر چەند دەکەمو دەکۆشم ناوەکەیم لێ دەبێتە جیوە ٠

بێگومان ئەم بارە نا ئاساییت چەندین جار هێمنیی ناوەوەمی

هەواڵنامەی کتێب

لێخن‌و شێلوو کردووه · ئه‌نانه‌ت داوی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌شی بۆم ناوه‌ته‌وه · ئه‌وان له‌گه‌ڵ خۆما رووداوه‌کان به‌راورد ده‌که‌مه‌وه ، خۆ ئه‌گه‌ر کله‌تێك ناڵۆزییه‌که‌ له‌خۆمه‌وه بوو بێ ، ئه‌وا نۆبه‌شی ده‌که‌وێته ئه‌ستۆی ئه‌و که‌سه‌و ئه‌و کات‌و شوێنه · ئیتر ·· له هه‌ڵوێستی وا دا ده‌بێ چبکه‌م ؟!

بۆ نموونه : ئه‌و ڕۆژه لای (ئۆرزدیباکه‌وه) جه‌ته‌وڵێکی چوار په‌ل قه‌وپی نیوه زمان خه‌نده‌یه‌کی به‌هارانه‌ی به‌ڕووما باراند · ده‌ستمی وه‌رگرت‌و منیش له‌ژێر چاویلکه‌کانمه‌وه قه‌ڵماسنگی نیگام تێ سره‌واند · ئه‌و ساته له‌و باوه‌ڕه دا بووم که له خه‌ونیشا که‌سی وام نه‌دیبێ · ئه‌و پرسیاری ته‌ندورستی‌و چه‌ند ئاخاوتنێکی میکانیکی ـ که سوێند ده‌خۆم ئێمه مانان وه‌کو په‌پوو بۆ که‌سانی جیاواز ده‌یڵێینه‌وه مه‌گه‌ر ناوه‌کان بگۆڕین ئه‌گینا هه‌مان ده‌ق‌و تێکستی سوواو به‌کار دێنین ـ گزاره‌ی کیشا · زۆری وت · منیش هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی به‌شداری بکه‌م · وا بزانم له چه‌ڵه‌مه‌و ئاسته‌نگی وا دا ده‌بێ به‌شداری بکه‌م ـ ده‌مم بزوا · ئه‌شمده‌زانی چی ده‌ڵێم ! یان گوما نیشم هه‌یه که شتێکم و تبێ · هه‌ستم به ماندوویی کرد · شه‌واره‌و شبرزه بووم · ئه‌ویش بێ‌مان هیچی پێ نه‌ما · جاری وا هه‌یه (کاسێته‌که) دوو باره ده‌کرێته‌وه · ئیتر چۆنی ؟ باشم · توخوا چۆنی ؟ سه‌لامه‌ت بی · ئێ خۆ باشی ؟ ! ئه‌ڕه‌وه‌ڵلا · سه‌رنجێکی دام‌و سه‌رنجێکم‌دا · که‌مێك به‌و لاوه منداڵێك ، لای لێنه دروه که‌وه ، په‌ڵپی له دایکی گرت · گریا · هه‌ر ئه‌وه‌نده‌شی مابوو خۆی له‌و گوزه‌ره دا بپلیکێنێته‌وه · دایکی به به‌رداخێك شه‌ربه‌تی مێوژ ژیری کرده‌وه · منداڵێکی تر ، ڕووی خۆڵه‌مێشی بوو بانگاوازی بۆ جگه‌ره قاچاخه‌کانی کرد ·

ئه‌و دڵنیا بوو له‌وه‌ی که ده‌مناسێ · له دڵی خۆما وتم مرۆڤی به ته‌مه‌ن شێوه‌و روخساری به ده‌گمه‌ن ده‌گۆڕێ ·

ـ دیاره مامۆستا نام اسیته‌وه !!

ـ نا ·· نا ·· وه‌ڵلاهی ·· ئه‌وه‌ی ڕاست بێ ·· من ·· تۆ ··

خۆ ڕاسته که زمان ئامرازێکی ناته‌واوه ، هه‌ر بۆیه‌ش په‌نا ده‌بردرێته به‌ر زمانی ڕه‌نگ‌و هێڵ‌و جووڵانه‌وه‌و ·· هتد بێگومان ئه‌گه‌ر له به‌ر دوکانی سه‌رتاشێك بووینایا ، بۆ سه‌ڵماندنی ئه‌و راستییه ، سه‌رنجی خۆم ده‌دا · ده‌ست‌و چاوو برۆم به‌شداری ده‌ربڕینه‌که‌یان ده‌کرد · هێڵی ڕاستو چه‌پ‌و چه‌ماوه‌و دیارو نا دیاریان ده‌کێشا · که‌چی سه‌ڕه‌ڕای

ئەوەش وامزانی سەرمەقولات ڕووەو شیوێکی کاکی بە کاکی کلێر دبمەوە ·
ـ مامۆستا پیر بووی ! ئەگینا ··

لە قولایی شێوەکەدا فرامۆشییەکەم هاتەوە لە دلی خۆمدا وتم ڕۆلە ڕۆژگار دڕ بە کێ نادات · ئەوەندەش نەما کە بلێم :.لەم کیتییە ئەگونجاوە دا هەزاران دەمرن و سەدانیش بێ سەرو شوێن چوون · بەلام مانەندی ئەوەی پەڕەنگێك لە مێشکمدا بگەشێتەوە ، هەلویستەکەم بە جۆرێکی تر بینی (کەی تۆ وا بوویت ؟ ئەم ئەناسە بۆ لە قفەی ناوی ! نە تۆ تاوابناری و نە ئەویش داد پەروەرز شمشێرە) ·

بیرم کەوتەوە · خۆ ئەوانەی دامەو شەشپەنگەو ماتێن دەکەن ، لە پێشا تەڕو وشك هەلدەدەن بۆ دیاری کردنی دەست پێشکەر · کەوا بوو کەمارۆ کردنەکەی بشکێنەوە خۆی بخەرە ناو ڕکەی پرسیارەوە ، بۆیە بە هەستێکی ورشەدارو فێنکەوە وتم :

تۆ چۆنی ؟ ئەی باوکت ؟ ئێستا لە کوێی ؟ چی دەکەیت ؟ خۆ ماوەیەکی دوورو درێژە هەر چاووم پێت ناکەوێ ! چیت بە سەر هات ! خۆ وای لێهاتووە کە کەس بە تەنگی کەسەوە نەبێت ! دیارە وا بڕوات ناوی یەکتری لە یاد دەکەین ! ئەمە نەبوورەو نابێت ·

ئەیزانی چۆن بەرپەرچی دەسپێی پرسیارەکانم بداتەوە · دەرفەتەکە زۆر لەبار بوو · ئەمهێشت هەناسە بداتەوە ، چەشنی تۆمارێکی چوار ڕوو وتمەوە :

ـ باشە ئەگەر لێرەیت ، بۆ سەرم لێنادەیت · ئەگەر لە جێگایەکی تری خۆ دەزانی نامە بنوسی ، ئەی هاوار ·· سێ فلسی پولی پێدەوێ ! نا ·· نا ·· وا نابێ ·· ئەرێ برادەران چۆنن ؟ ئەوەی ئەو جارەکە کە ···

چیم بە دەما هات ئەمگێڕایەوە · پرسیارەکانیش گشتی بوونو بۆ دەیان مەبەستیش دەلوان · ئەویش خوا هەلناگرێ بە گوێرەی توانا وەلامی بچڕ بچڕی هەلدەوەراند · بەوە دەچوو کە لە کارێزێکی وشکا هەلبگۆزێ ، هەمیشە دەرگای دەمی ناوالە بوو ·

من مەبەستم وەلامەکانی ئەو نەبوو ، تەنیا دەمویست بزانم کێیەو چ کارەیەو پەیوەندیمان تا چ ڕادەیەکەو · ڕەنجەکەم نەبێتە ڕەنجی فەرهاد · لەم کەینو بەینەدا وشەیەك بەر بای گوێم کەوت · وشەکە ناوی ئەو دێیە بوو کە یەکەم جار تێدا بە مامۆستا دامەزرام · لە دلی خۆمدا هاوارم کرد : دۆزیمەوە · هەبێو نەبێ بیست سال لەمەو بەر قوتابیم

هەواڵنامەی کتێب

بووەو ئـەو چەتەوڵەی لێ پەیدا بووە ٠
ـ ئی ٠٠ کێ ماوە لە وێ ؟ کێ مردووە ؟
لیستەیەك ناوی ژماردو ئەوەشی لە بیر نەچوو کە سڵاوی هەندێ لـە زیندووکـانم پێ ڕابـگەیێنێ ، دڵنیاشم ئەوان ڕاسپاردەی وایـــان پێ ڕانەگەیاندووە ٠
ـ باشە ئێستا خەریـکی چیی ؟
ـ هاتووم دامەزرێم ٠
لە گەرووی ئۆرۆزدییەوە ، کیژۆڵەیەکی کەڵەگــەت دەرپەڕی ، بڕێ هەرزەکارو سەربازیش لــە دواوەیدا شورەیان کێشا بوو ٠ چـــاویان بە کاوبۆیەکەیەوە درووبوو ٠ لە کاوبۆش بەو لاوە کام کوتاڵ خۆی ڕادەگرێ بەرانبەر بەو هەموو پاڵەپەستۆیەی سمتو کـــەفەڵو سنگی ؟ ! پێشمینانیش وتوویانە : ڕەنگیشین تین بە چــاو دەداتو دەرمانی کەم بینایشە ٠
وتم : لـــە ئۆرۆزدی دادەمەزرێیت ؟
ـ نا ٠٠ لە کۆمپانیای گێ کرد ٠
ـ بەچی ؟
ـ ئانداز یار ٠
بە خـــۆم وت دەبڕۆ دەی وا قوتابیانت بوون بە ئەندازیار ، ئیتر چیت دەوێ ؟ چیم دەوێ ! وەك دەنگێکی تر لـە ناوەوەمدا بێتە وەڵام : زۆر شتم دەوێ ٠ بۆ ژیان هەر خواردنو خەوتنو کاوبۆیە ؟
ـ ئەی هاوڕێیانی پۆلەکەت چییان لێهات ؟
ـ مامۆستا ، هـــەر یەك بە لایەکـــدا پەرت بوون ٠ یەکدووانێکیش تەمەنیان بە تۆ بەخشی ٠
(دیسانەوە مەسەلەی ژیانو مردنەکەیە !) بە خۆم وت : چیت دەوێ بیانژمێرە ـ زۆر جار ژمارەم کردوون جا بە ژماردن دێنە دی ؟!
ـ بەڕاستی ناووت لە سەر زارمەو ٠٠٠
ـ دیارە لە بیرت چۆتەوە مامۆستا من ناووم ٠٠٠
ـ ئەحمــــــەدە ؟
ـ نا ٠ ئەحمەد وازی لە خوێندن هێنا ٠
ـ شێرکۆی ؟
ـ ئەو شێرکۆیەی کە لە تەنیشتمەوە بوو وا لە هەندەران ٠
ـ کەوا بوو ئەوەی کە لەتەك شێرکۆ دادەنیشت ٠

ـ دە ناووم هەڵبێنە ؟

(ئای لەم کابرایە ! خۆ فەلسەفە بە ناوی خۆیەوە دەکـــات ! دیارە نیازی وایە گەمارۆم بداتەوە ! ئەوە نازانێ کە مامۆستا دوو جۆرە قوتابی لـــە یاد ناکات ، زیرەك یان بزێوو لاسار · دیارە خۆی لە ناوەندی ئـــەم دوو بابەتە بووە) ·

جا توخوا ماف بە لای منەوەیە یان بەپێچەوانە ؟ رێکەوت زۆر جـــار گرێ کوێرەی ئاڵۆز دەکاتەوە · نەمزانی چۆن بوو ناوێم دایەوە · رەشیدی هاوسێم لەوبەر شەقامەکەوە تێپەڕی (سەر چاو کاك رەشید) ·

قوتابییەکەم سەرنجی ئاڵا بووە هامشۆ کەرانی نورۆزدییەوە لە ناکاو، لـــە پاشکۆی سڵاوەکە ڕاچڵەکی ·

ـ ئافەرین ·· ناووم رەشیدە · نا · نا · زۆر پیر نەبووی ··

ویستم پێ بکەنم · هەر کێ ببوایە پێدەکەنی ·

ـ ئەو رەشیدەی کە لە گەڵ شێرکوە دا لە سووچی پۆلەکەدا بوون !

ـ مامۆستا لە پێشەوە بووین !!

بە توندی وتمەوە : باڵاتان کورت بوو بۆیە لە وێم دانان ·

• • •

شەوی ئایندە خۆم بەرپرسیار کرد · دەبێ هەندە نەکلۆك‌و نامۆ بم لای خەلکی ؟ یان دەوزو بەرم فەریکن‌و کەویم ناکەن ؟ بە هەر شێوەیەك · لـــەوە دەترسم کـــە بەیانییەك خۆم لە کەوێنێکی تردا بەدی بـــکەم ! بڵێم چی ! یان وەکو (گریگۆر سامسا) گۆڕانە سامناکە لـــە خۆما بدینم · چار چییە ؟ فرۆیدو پێکاسۆو یۆنج‌و دازوین‌و ئانشتاین دەستیان لەم گۆڕانەمدا هەیە · سەیر ئەوەیە کە بڕواشم بە گۆڕان هەیە ! چونکە سەرەتاکەی لـــە خۆمـــدا دەدۆزمەوە · دیارە گێڕانەوەی ئـــەم دیاردەیەش بـــە زۆر لام دەکەوێتەوە هەر وەك لای (ك) کـــەوتەوە · ئاکامەکەشی خۆت دەیزانی · بەڵام وەکو وتم هەموو شتێکم بە پێچەوانەیە · کـــە بەیانییان لـــە خەو ڕادەپەڕم ، باشتر وایە بڵێم لـــە زیندە خەودا ، هەست بەوە دەکەم کـــە لە گیاندارێکەوە نزیکم ! بۆت هەیە ڕۆژێ ناوی شێرم بەســـەر دا دابڕی ، ڕۆژێکی تر کەرویشك · رۆژێك گورگ‌و رۆژێکی دیکە چەقەڵ · بەم جۆرە بێ پەروا ، ریز لە زیندەوەرو ئاژەڵان بگرە ، هیچ دەربەستی ئەوەش مەبە کـــە ڕۆژی لە ڕۆژان · زیز بم یان بەر هەڵستی لێکچوواندنەکانت بکەم ·

هەواڵنامەی کتێب

تەنیا مەرجێکم هەیەو بەس ٠ وابزانم تۆش بەوە قایل نابی کە ناوی گوێدرێژم بە سەر دا دابڕێت ٠ ئەگین وەك گەنمە شامی بە ڕووتا دەتەقێمەوەو بەڵکو پەنجەی هەڕەشە لە ڕووی تۆو هەموو جیهانا ڕادەوەشێنمو پێ بەم شارە دەزریکێنم :

ـ نا ٠٠ من ٠٠ گوێدرێژ نیم ٠

من بیر لەوە دەکەمەوە کە کەوڵێکی هەمیشەیی مرۆڤانە بپۆشمو ببڕای ببڕ لەو گۆڕانە بایەلۆجییە نەگریسە رزگار بم ٠ تێنەگەیشتی ! باشە تۆ ، من ، ئەو ، ئەوانەی تر ، وەکو سەگێکی خوێڕیی پا سووتاو کلکمان نە ئاخنیوەتە ناو گەلمانەوە ؟ کە دەبوو قەپاڵ بگرین یا هەر نەبوایە بوەڕینایە ؟ تو جاری وا نەبووە بە وێنەی کەرویشکێکی تۆقیو چاومت نوقاند بێ ! یان من چەشنی مار کاژم گۆڕیبێ‌و خشەم بۆ کردبێ ؟ جاری وا هەیە دەبینە کەڵەشێری بەرزەك ، دەبینە ڕێوبی تۆبەکار ٠٠ دەبینە کەمنیار ، دەبینە قرژانگ ٠٠ بزنمژوك ٠٠ مێشوولە ٠٠ ئەمیبا بەڵام نابینە مرۆڤێکی مرۆڤ ؟! چی ؟ سەرت لەم کارە دەرناچی ؟ تۆ هەندێ تۆقرە بگرە ٠ دەڕۆی ! بەڵام بەر لەوەی بە جێم بێڵی پرسیارێکت لێدەکەم :

ـ بەڕاستی تۆ خۆت لە جەنگەڵەکەدا بەکام گیانەوەر دەزانی ؟ خوت لە گەڵ هەی ٠٠ هەی گوێدرێژ ٠

شوباتی ١٩٧٩

هەواڵنامەی کتێب

مێژووی ژمارە سفر

- ١ -

کاتەی سەری مەڵبەندی جۆرەها بیری تێکەڵاو بوو . شەو نیوەی زۆری تووایەوە . چەند جارێك هەستاو دانیشتەوە ، لای ڕادیۆکە تۆقرەی گرت و شنەبای موسیقایەکی تەڕ ناخی ئاوەڕشێن کرد . چووە لای کتێبخانەکە . ناوی کتێبێکی زەرد سەرنجی گرمۆڵە کرد کە پێشتر هەستێکی ئەو تۆی لە لا ئابزواند ! کاغەزێکی سپی‌ی دەرهێنا .

بۆ بەڕێوەبەری پۆلیس .

بەڕێز .. لەوانەیە بڕوات بە هەشتی شەشەم نەبێ و گاڵتەت بە قسەکانم بێتەوە ، بەڵام ئەرکی من ڕاگەیاندنە و ئیتر ئارەزووی خۆتانە . لە کاتژمێری دوانزەی ڕۆژی ... ڕێکەوتی ... لە نزیك قوتابخانەی ... کەسێك دەکوژرێت .

ئیتر خۆشبێت

هەنیەی ئارەقەی ڕەشی دادەچەکاند . وەك چاویلکەیەکی ئاڵی لە چاودا بێت بازنەی بینینی بە دوو لەچەکی بووکێنی دەچوون . لەگەڵ کازیوە دا٦ . نامەکەی پێچایەوە . سەرنجی دەرەوەی داو چاوی بە پێشتەماڵی ئاسمان شۆڕی . بایەکی توندو تووڕە هەڵاچکاریی بە هەورە بێ شێوە کەوەییەکان دەکرد . هەستی بە هێمنیەکی کاتی کرد .

ژوورەکەم زیندانە . دیوارو کونەوانەکان تەڵدڕی سنووری پاوانێکی قەدەغە کراوون . هەست بە بوون ناکەم . شەوو ڕۆژ لە بیری ئەوە دام ، پزیشکەکان توانای ئەوەیان هەبێ کە دەستکاری و ئاڵۆگۆڕی مێشك

بکەن . دەمەرێ پشوویەك بخۆمەوە . هەر ماوە شێت ببم . ئەم هەموو دەنگ‌و غەلبە غەلبە ـ وەك دەیان ونی هەڵەوەڕ ـ چییە لە ناو جامیلکەی سەرما ! خۆمیش شێت نەبم هەر شێتم دەکەن . دەیانەوێ وەك ئەوان بم ! دەست بە چاومەوە بگرم‌و پەموو لە گوێم بئاخنم ! نازانن کە خەزانی ڕوومم تینووی بارانێکی شەستە . نازانن کە ژێیەکانی ناخم دەلەرێتەوە ! نازانن کە (ڕۆبۆت)ێکی کۆك کراوە نیم !

لە چایخانە . لە شەقامەکان تەنیاییم بتێکی ناقۆلایەو ڕوو بە ڕووم دەبێتەوە . ئەو ڕۆژە لە گەڵ مامۆستاکەدا بووە مشتومڕمان . من دەموت ڕەنگی سەوزم خۆش دەوێ چونکە شێنەیی زەریایەك دەبەخشێتە چاوو هەناووم ، ئەم ڕەنگەش وەچی زەردو شینە . ئەوان لە ڕووانگەیەکی ترەوە پاڵپشتی ئەوە بوون کە گوایە ڕەنگی سوور جوانە ! بۆ سەلماندنی بۆچوونەکەشیان ، چەندین بەڵگەو هۆی نا بەجێیان دەجوی ـ هیچ نەبێ بەلای منەوە ڕزیوو نابەجێ بوون ـ ئایا مرۆڤ سەربەست نییە لە دەربڕینی هەست‌و بیرو بۆچوونی خۆی؟ سەری گرفتەکە ، تا لێرەوە دەست پێدەکات . من بە دوای ڕەگما دەگەڕێم‌و ئەوان کەپرە شینەیان دەوێ .

● ● ●

چاو دەگێڕی . چاووت جووتێ تیری لە کەوانە دەرپەڕیوون‌و لە پەنای دیواری قوتابخانەکەدا دوو سێ پۆلیس‌و سوێل لە بەرێك دەپێکن . ئەوەندەیان ماوە ببن بە پارچەیەك لە خشتە تاشراوەکان ! بۆیەك دەتگرێ توڕەبیت بێزاریی قوڵە ڕەشەکانی جیهانی پێوە لکاوە . لە چاوتا فڕ بوویتەوە . ئامۆژگاریی قوتابییەکی وردیلە دەکەیت کە زوو بەرەو ماڵ بڕوات . دەستی سۆزت کاکۆڵی یەکێکی تر دادەهێنێت‌و بە تەوسەوە جگەرەیەکی قامیش بە لێوتەوە هەڵدەواسی . ناتەوێ سنورێکی هەشتەرخانی دێرین بیت . ناتەوێ پانی بەرز بیت ، ناتەوێ کەوش بیت ، جاشکەوش بیت . بۆیە بە دەم ڕێگاوە ، لە گەڵ خۆتا دەکەویتە دووان :

(مرۆڤ لە هەر شتێك بە هێز ترە)

لایەنێکت پەسەندی جگەری قامیش دەکات‌و لە بەر قسە لۆکەی ئەو ئەوو دەمە لاقرتێ نەبێ ، بافرەش دەپێچێتەوە . کەچی لایەنەکەی ترت ، ملهوڕانە دەیەوێ بە لای کێنت‌و دانهێڵ‌و دیمۆزێدا ڕاتمالێ .

دووا جار ئاوڕ لە خشتەکان دەدەیتەوەو لە ژووری ژوورەوەتا ، بافرەو

هەواڵنامەی کتێب

قامیش لە گەڵ دانهێڵو ڕۆسمانا دەکەونە ململانێ • تیپی یەکەم پشتی ئەوانەی تر دەدەنە زەوی • هەست بە کوشادییەکی ناکاوی دەکەیت •

● ● ●

ـ ئەمە نامەی ژمارە دوویەتی !
ـ هەر هەمان کەسە ؟
ـ بەڵێ
ـ شێتە ! یان دەسبەتاڵێکی گەوجی لە خۆ باییەو دەیەوێ بە ئێمە ڕاببوێرێ •
ـ لەوانەشە ڕاست بکاتو تاوانبارەکە دەرفەتی بۆ نەلوا بێ •
ـ من سەرم لەوە سوڕ دەمێنێ ، کە بۆ جێگای ، قەرەباڵغ هەڵدەبژێرێ •
ـ وەك بیەوێ بانگاواز هەڵبلێ • تۆ تەماشای دێڕەکان بکە ! بێگومان بە دەستی چەپ نوسراوون چونکە پیتەکانی لەرزۆکنو وشەکانیش لە هێڵە شێنەکان سەرو بنیان کردووە •
ـ هەر ماوە تەلەفۆن هەڵبگرێو • • •
ـ ئەرکی سەر شانمانە • لەوانەشە لە جارێکیاندا کار لە کار بترازێو ئەوساش • •
ـ ئەوەتی قومیسەرم بابەتی لەم چەشنەم نەدیوە !
ـ ئەی من دیومە ! چارە ؟
ـ ئەمجارەش وا دەرنەچوو ، ئەوا هیچ •
ـ هەر بە ئاسانی فایلەکە تۆزی لێ بنیشێو • • •
ـ خۆزگە چنگم دەکەوتو چینێك فەلاقەم دەکرد •
ـ هەر فەلاقە !!

● ● ●

هەر لایەنێکت کەلالە کرد • کۆتایی هێنانی خوسەو ژانەکانت بڕیارت دا • (کەوابوو نامەی سێیەم بنووسە ـ ناوی خۆم نانووسمو بە دیتنم سەرسام دەبن) ئەنجامەکەت بەلاوە پەسەندو ماقوڵ بوو • (خۆم بەرپرسیارم • مرۆڤیش سەربەستە لە هەڵبژاردن ـ ئەگەر بە پابی خۆم بچم نامەی بۆ چییە ؟) دیارە ئەمەشت بەلاوە پەسەندترە !

سەرنجی کاتژمێرەکەی داو وتی : هەر دەڕۆم • • خۆ نامخۆن • •

جووتێ جگەرەی پێکەوە داگیرساند ٠
(مەگەر وا تێر بخۆم ٠ قەیناکە هێشتا لە پاکەت باشترە) دەی ملی ڕێگا بگرە ـ هەر دەڕۆم ـ خۆت لە گورگێکو کیسکەکەی (هەیاس) ڕزگار دەکەیت ؟
ـ قوربان یەکێك دەیەوێ چاوی بە جەنابتان بکەوێ ٠
ـ با بێتە ژوورەوە ٠
دەرگاکە پولیسە لاوازەکەی قووت داو پاڵتۆیەکی نیو داشت لە سەر قەنەفەیەکی نیو داشت کەنەکە بوو ٠ قومیسەرەکە تۆڕی چاوی بۆ کەسی ناو پاڵتۆکە هەلدا ٠
(هەست بە تەنیایی دەکەیت ؟ ترس و لەرزیش خەریکە گۆمی ئارامیت بشلەقێنێ ؟ پێش چاووت تەونی جاڵجاڵۆکەیە ؟)
بە خۆت دەڵێ : کاتێ وا هەیە مرۆڤ هەست بەوە دەکات لە ماسۆلکەکانی پڕن لە تەوژمی ژیان هەست بە تین ، بە ڕوناك بیری دەکەیت ٠(گرنگ ئەوەیە فرمان بە سەر خۆماندا بڕوێن) خۆشەویستی هەر بووەو هەر دەبێ ٠
ژانیش هەر بووەو هەر دەمێنێ ٠
سەری بلند کرد : قوربان من خاوەندی نامەکانم ٠
قومیسەر نیشانەی پرسەك و سەرسامییە ٠
ـ ئەوەی نیازی کوشتنی هەبوو منم که ناووم ٠٠
پێنووسەکە ناوەکەی بە پیتی درشت تۆمار کرد ٠ ڕووی قومیسەر دراوێکی نوێ بوو ٠ دەنگی تەڕ بوو ٠ وەنەوشەیی بوو ٠
ـ ٠٠٠ ئێ !
دەمویست کۆتایی بە ئازاری مرۆڤێك بهێنم ٠
ـ ٠٠٠ !!
ـ کەسێك کە ژیان و مردنی چوونیەکە ٠
ـ تکایە ناوەکەی بۆ ئەوەی ٠٠٠

ئارەزووی دوکەڵی جگەرە دەستت بۆ باخەڵت ڕەوانە دەکات ٠ دەستێکی سپی و دووکن ڕۆسمانێکت بۆ درێژ دەکات ٠ ژوورەکە نوقمی مەنجەڵێکی فراوانی ڕوناکییە ٠ هێلەکانی پێش چاووت خاو دەبنەوە ٠ لە یەکتر دەتر زێن ٠ ڕەنگەکان بە ماکیاجی سۆزانییەکی بە ساڵا چوو دەکات کە لە بەندەرێکا چاوەڕوانی کەشتییەوانە نامەزرۆکان بێت ٠

– سوپاس ، بەوانە فێر نیم ·

– باشە ، ئەو کەسە کێیە کە دەکوژرا ؟

– خۆمم · کە ناووم ···

ناوەکە وەکو ئێش سرەوێن بوو ، بۆیە پێنووسەکە هەمان ناوی پێشووی لە تۆیی دوو کەوانە دا ئابلوقە دا و چەند هێلێکی تری بە ژێریا کێشا ·

– هەر ئەوەندە ! باشە ئێستا تۆ کامەیانی ؟

– هیچیان ·

وەلامی نەبیست · تەلەفۆنەکەی هەلگرتو چەند ژمارەیەکی سوڕ دا · چپاندی · بزەیەکیش لە شێوەی دوو ئەستێرەکەی لا ملی ، هیوای ئەستێرەی سێهەمی بە لێوەکانی دا ·

حوزەیران ١٩٧٩

هەواڵنامەی کتێب

قەفـــــەز

یەك دیمـــەنی شانۆ گـەرییە

جێگا : سەر شانۆ
کـات : شـــەو

[شانۆ پەردەی نییـــە • بەرگ شڕێك لـــە ناو دانیشتووانە بـــە نارەزایی دەچێتە سەر شانۆ • بە هـەر دوو دەست وا نیشان دەدات کـــە پەردەی شانۆکە لا دەبات • زەردە خەنەیەك دەیگرێ] ••• باشتر • ئـــەم ئەرکەشمان لـــە کۆڵ بووەوە • [لـە چەقی خۆی دەسوڕێتەوە] •• خۆزیا زۆر شتی تریش لا دەچوو [وەك لـــە گـەڵ کەسێکدا بدوێ] •• وەك ؟ وەکو زۆر شت ، وەکو لابردنی ڕووپۆش • وەکو گفتو گۆی درێژ دادڕ ، وەکو ئەم هۆڵە ، وەك ••• (ئێستێك) بیرم چوو بڵێم کە نوسەر هیـــچ پرۆژیەکی نییە بۆ ئەم شانۆ گەرییە • وتم : ئەی چۆن ؟! وتی : دەچێتـە سەر شانۆو هیچی تر • وتمەوە : دوایی ! وتیەوە : خۆی مەیسەر دەبێ • دەمی پرسیارم لە دەرهێنەر نا ، ئەویش بە هانامەوە نەهات ! [وەك بیربکاتە] خۆ ڕاستە شانۆ •• [دەڕوات بە ڕێوە] •• هونەری ڕۆیشتن‌و جوڵانەوەیە ، ئەکتەریش نە پۆستەچییەو نە بورکە شووشەیە کە درۆشمی ئەم‌و ئەو لـــە چەشنی ملوانکەیەکی ئێسك بە گەردنی خۆیا هەڵواسێت •• شانۆ مرۆڤە پێش ئەوەی هونەری ئاڵاو گێڕ دەکات ••• [لەسەر خۆ] باشە ئێستا لە چییەوە دەست پێبکەین ؟ تەنیا سەری گرۆلەکەم بدەنێ‌و ئەو دووای لە ئەستۆی من • نامەوێ هەر خۆم بم • هیچ‌کارێك بە تاك ناچێتە سەر [بێدەنگی] •• دیارە کەسێك بیری بۆ باسێك ، خواسێك ناچێت ! یان نایەوێ بیدرکێنێ •• نا •• نا •• هیچ مەترسن • ئێمە دەبێ جێگەی ڕاستەقینەی وتن‌و دەربڕین بێ • ئەگینا هەمووتان ، منیش ، هەر دانەیەکمان ئێستگەیەکین‌و جۆرها شەپۆلی کورت‌و ناوەندی‌و درێژو ••• هەیە بۆ پەخش‌و بڵاو کردنەوە ! [بێدەنگی]

پێدەنگیتان بە کارگەی سەهوڵ دەکات ! ئەگەر هیچتان لە بار دا نییـــە ،
پێبکەنن بە من ‥ بە خۆتان ‥ بەم دیوارانەو بەم شانۆیە ٠ بەڵگەشتان
هەیە [سەرنجی جێگای هەڵواسینی پەردەکان دەکات] ‥ خۆ پەردەشی
نییە ‥ ها ٠ ها ٠ ها ‥ بە ئافرەتێك دەکات کە ‥٠ نەعلەت لە شەیتان ‥
کاتمان لە کیس دەچێو خشتێکشمان نەخستۆتە سەر بناغەکە ٠ برایان ‥
کات دەستارێکە ‥ دەمێکی برسییەو ژیانمان دەکرۆژێ ‥ دەمانجاوێ ‥
دەمانهاڕێ ‥ دەمان ‥٠ دەمێکە لە سروشت ڕادەمێنم ، خۆر لە سوڕانەوەیدا
ڕۆژی سێسەدو شەست هەزار ملیۆن تەن لـــە کێشی کەم دەکات ! خێرایی
تیشك سەدو هەشتاو شەش هەزار میلە لە چرکەیەکداو ئەو تیشکەی کە لـە
دورگەکانی ئاسمانەوە پێمان دەکات سەدو چل ملیۆن ساڵی تیشکیی بە سەردا
چووە تا دەگاتە بیلبیلەی چاومان !! سەرەڕای ئەمەش مێشك دەگاتە حەوت
نهۆمی ئاسمان ئاگاتە تەلیسمو نهێنییەکانی دەروونی ئادەمیزاد !! [ناو
چەوانی دەسڕێ] سوودی چییە کە من لە سەر ئەم شانۆیەدا تەراتێن بکەمو
ناو نا تاوێك ساتمەو نوزچ بدەم ! دەی بمجوڵێننەوە وەك دەتانەوێ ‥
یانیش من وەك دەمەوێ دەتانهەژێنم ‥ وابزانم گرفتەکەش هەر یەکە ٠
کەوا بوو ، پێشەکی ئەوە بزانن کە من تەنیا چاوێکم ‥ چاوێکی ئێجگار زل
[چاو دەگێڕێ] ‥ نا بە قەد ئەو پراجیکتۆرە ، بەڵکو بەرینتریش ٠ بەڵێ
چاوێکی زلمو بازنەی ڕێکو پێك لە بۆشاییدا دەکێشم ٠ ئێوەش گوێیەك بن ،
گوێیەکی زل [دیسان چاو دەگێڕێ] لە چەشنی ئەو مایکرۆفۆنە ، خۆ ئەگەر
زلتریش بێت پەسەند ترە ٠ [بە خەندەوە] چل هەتاکو سەر وا نامێنینەوە ‥
کە من بووم بە چاوەکە ، ئێوە گوێیەکە بن ، ئەڵبەتە بە پێچەوانەش ڕاست ،
کە کوتوپڕ بوومە کوێ ئێوە هەزاران چاوی کراوە بن ٠ بەر لە هەفتەیەك
چوومە هەراجخانە بۆ ئەوەی ‥٠ خەندەی ناوێ ‥ بۆ ئەوەی قەفەزێك
بکڕم ٠ نا قەفەز ، بۆ چییە ؟ منیش وەك ئێوە خوو ئارەزووی خۆم هەیە ٠
لەوانەیە تۆ [پەنجە بۆ یەکێك درێژ دەکات] پۆڵی پۆستە کـــۆ بکەیتەوە
[پەنجەی دەگوازێتەوە] تۆش زەنگە ، زۆر ڕەنگە ‥ مەراقی پوول کـۆ
کردنەوە بی ‥ [پەنجە ئاراستەی یەکێکی تر دەکات] لەوانەیە تۆ کەوباز
بی ‥ تۆش گوڵباز بی ‥ ئەویش ‥ باز بێتو قاوڵتی بە سیو جەرگی
مەلۆچکەو کەناری بکات ! [ڕوو لە یەکێکی تر دەکات] نا ‥٠ نا لە مێڵی
سەرەکی لام نەداوەو هەر باسی قەفەزەکەش دەکەم ٠ نا ‥٠ کابرایەکی
پەککەوتەی هەراجخانەکە چاوی پرسیاری لێم نا ٠ چ جۆرە قەفەزێکت دەوێ ؟

[تێستێك] ئەوەی ڕاست بێ ، دامام ! چونکە هەتاکو ئەو کاتەش بڕیاری ئەوەم نەدابوو کە چ باڵندەیەك ڕابگرم · وتییەوە : ڕکەی کەو لە شولك دروست دەکرێتەو بولبولەو قومریش دەخرێنە قەفەزی تەلەو ئاسنەوە ، منداڵانیش کوڕکوڕەو سوێسکە لە ناو قەفەزی تەختە بەخێو دەکەنەو ·· زۆری ڕێسا لە بارەی ڕاوە کەوو قەفەزو چۆنیەتیی دروست کردنی ، تەنانەت ئەوەشی لە یاد نەچوو کە دەستی ڕەنگینەو کارامەی قەرەجەو دۆمەکان دیاری بکات لەم هونەرەدا · تکایە ·· هیچ شایانی سەرسوڕمان نییە ! چونکە ئەمڕۆ زۆر شت بۆتە هونەر ··· بەڵام ئەوەی سەرنجی ڕاکێشام ئەوە بوو کە کابرا قەفەز فرۆش نەبوو ! هەراخجانەکەش لەو جۆرە قەفەزانەی تێدا نەبوو ! مایە پووچ گەڕامەوە مێشکم ئاڵۆز بوو هەر وەکو لە ناو قەفەزێکی گەورەدا بم ! ئا لەو ڕۆژەوە ·· نەفرەتم لە قەفەزو قەفەزەوان کرد ، هەر وەکو داوێك بێ و بە قاچی بیقرتێنی ببڕی ببڕای کۆگای مێشکم لەو خووە ، دووزە پەرێز وەستا ·· دەزانن بۆ ؟ هەتاکو وەڵامەکەی دەدۆزنەوە ، من خەریکی کارەکەم دەبم [لە سووچەو پەنای شانۆکەدا دەگەڕێ ، کتێبێك لە سەر زەوی هەڵدەگرێ ···] دۆزیمەوە !! چی ! وەڵامی پرسیارەکە ؟ ئا ئەوە ئەرکی ئێوەیە · ئەگەر ئەمڕۆش نەتانزانی سبەی ، دووەی ، ساڵێکی تر ، سەدەیەکی تر هەر دەیزانن · خوشك و برایان ئەوەش بزانن کە زانین خۆی لە خۆیدا خەمە ، خوسەیە خومە [پەڕەی کتێبەکە هەڵدەداتەوەو وێنەی ماسییەك دەخاتە پێش چاوی بینەران] ماسییە ! وانییە ؟ [لەگەڵ خۆیا] شایەتی ئەم سەدەیە دەدەم کە وایە [بە دەنگی نزم] ماسییە · بەڵامەوەش ئەمە شتێکی مەبدەئیی و بڕوایە [ڕوو لە یەکێك دەکات لە ناو بینەران] دەزانی تۆ بەم ماسییە دەکەیت ؟ ببوورە دەمەوێ بڵێم ، ئەم ماسیە بە تۆ دەچێت · [تێستێك] زیز مەبە ، هەموو ماسیین · من ، تۆ ، ئەو ، ئەویش [پەنجە لە ناو هۆڵەکەدا گێڕ دەدات] ئەویش ، ئەویش ، ئەویش ·· [هەناسە بڕکێ دەیگرێ] هەموو ماسیین ، هەموو ماسیین ماسیین · ما ·· ما ·· [چوار مشقێ دادەنیشێ و ناوچەوانی بە کراسەکەی وشك دەکاتەوە] ماسیین · گەورەکانمان وردەکانمان قووت دەدەن ، هەڵیاندەلوشن ، ئەوەشی هەر ناوەکە کەوت دوو ئەنجامی هەیە [پرسیارەکە لە یەکێکی ڕیزی پێشەوە دەکات] ·· فەرموو ئەنجامی یەکەم ؟ [دانیشتووەکە دەپەشۆکێ و زمانی پەلپ دەبێ] ·· مەترسە ! بڵێ ، بڵێ ، دڵنیام لەوەی کە وەڵامەکە دەزانیی و ·· باشە من لە جیاتی تۆ دەیڵێم [ڕوو لە گشت بینەران

هەواڵنامەی کتێب

دەکاتەوە] ٠٠ دەمرێت ٠ بەڵێ دەمرێت ٠ چونکە ماسیگرە دەیخوات یاخود قولاپی منداڵێکی بزێو دەڕازێنێتەوە ٠ [بیر دەکاتەوە] بۆ نایەن ئـــەم کەوڵی ماسییە لە بەر خۆمان داماڵین ؟ ببین بەو مرۆڤەی کە منداڵـــانی دایکانمان پەروەردەیان کردووە ٠ ئەگینا ٠٠ [لاسایی مـــەل دەکاتەوە] باڵگرتن لەم گۆلاوانە ڕیسوایی‌و پەشمە ٠ هەڵاتنیش ٠٠ [بە لەپ چاوێکی دەشارێتەوە] بەرەو تەنکاوو بوارەکان مردنی لە ســـەر خۆیەو ئاکامێکی نەزانراوە ٠ [لە سەر خۆ] ٠٠ ئەرێ بۆ شاعیرو نوسەرانمان باسی ماسی ناکەن !؟ باس لەوە ناکەن کە چۆن ماسی دەبێت بە مرۆڤ ! دەزانن باڵندەی خەیاڵم وێڵە بە دوای مەکینەیەك کە دەم بدروێتەوە ، ئەوساش پڕ بە زار هاوار دەکەم جووتی بە ڕەپیەیەك ٠ چۆن ؟ نا ٠٠ نا ٠٠ خنکانی چی ! با بە لووت با هەڵمژن ٠ قەیناکە ، قەیناکە ، پرسیار دەمانگەیێنێتە ئەنجام ٠ مرۆڤیش ئەو گیانلەبەرەیە کە دەپرسێت ٠ دەزانن گشت زانستی جیهان ، گشت پەرتووکەکان وەڵامی پرسیارن ؟! کتێبخانەیەکیش لە پێناوی مرۆڤـــدا نەبوو باش وایە توونی گەرماوی پێ ئاگر بدرێت ٠٠ [چاو دەگێڕێ] خۆ ئەم شانۆیە بە بیروون دەکات ! هیچ شتێك نابینم ! [پرسیار لە بینەران دەکات] کێ قەفەزی هەیە ؟ قەفەزێکی گەورە ٠٠ نا ، نا ، هی کەو نا ٠٠ [بە دەست هێڵی دەرەوەی قەفەزێکی زل دەکێشێ] جێگای مرۆڤێکی تێدا ببێتەوە ٠ [پێدەکەنی] هەموو قەفەزتان هەیەو ناتانەوێ هاوکاری لە گەڵ ئەم شانۆیەدا بکەن ! یانیش چاوتان کزەو قەفەزەکان بەدی ناکەن ٠ دەی ٠ [لە ژێر پایدا پارچە خەڵووزێك هەڵدەگرێ‌و لە سەر دیواری بەرانبەری بینەران نیگاری قەفەزێك دەکات] با بڵێین ئەمە قەفەزەکەیە [نیگاری یەکێك کە ناو قەفەزەکە دەکێشێ] ٠٠ ئەمیش گیانلەبەرێکە [دێتە پێشەوە ، لە گەڵ تەکانیدا ، ئازاری کەسی ناو قەفەزەکە دەنوێنێ ، موسیقایەك تێکەڵ بـــە زڕەی زنجیر ، سەگوەڕ ، نرکەی زامدارێك دەبێت] ببوورن ئەموت مرۆڤ ! ماسی بووەو هێشتاکە نەگەیشتۆتە پلەی مرۆڤایەتی [دەچێتە لای نیگارەکە] ئەم قەفەزە هەر دێت‌و تەنگتر دەبێتەوە گیانلەبەرەکەش ئازار وئێشی خەستتر دەبێت ، هەناسەی تەنگ دەبێ ، جەو ماسوولکەکانی دەبنە فەرهەنگی ژان ، خوێن لە چاوو گوێ‌و لووت‌و دەمییەوە بازرەقە دەکات ، دەمی لە چەشنی ئەم شانۆیە دەکاتەوە ، هاوار دەکات نا ٠٠ نا ٠٠ لە هۆش خۆی دەچێت ٠ دووبارە ، سێبارە ، دەبارە قەفەزەکە دەکەوێتە جمان‌و بچووك بوونەوە ، ئەوسا ئەم گیانلەبەرە هەستی بە جێگات نامێنێ ، ببوورن دەکەوێتە سەرووی

جێکاتەوەو دەم دادچەقێنن بۆ دڵۆپێ بارانی خاوێن‌و بێەرد ‥ ماســـــزلکەو نێسك‌و خانەو خرۆکەی لەشی بە تەوژم دەبزوێنەوەو گۆڕانە فسیۆلۆجییەکە ڕوو دەدات [هەناسەیەکی خۆشی هەڵدەکێشن] میتامۆرفسز ‥ ئەوســـــا هەناسەیەکی شادی هەڵدەکێشن · سەرنجی خۆی دەدات · گەشکە دەیگرێ · دەزانن بۆ ؟ دەیزانن ‥ دەیزانن ‥ بەڵام با هەر خـــۆم وەڵامەکەتان پێ بڵێم ، چونکە دڵنیا دەبێ لـــەوەی ئەزموونەکە بە سەرکەوتوویی ڕابوردو بووە ··· مرۆڤ · بووە سەربازێکی ناسراو · برایان · خوشـــکان ‥ ڕاستی‌و جوانی مولکی هەر کەسێکە [پارچە خەلووزەکە هەڵدەگرێتەوە] ‥ بە پێچەوانەش [ڕاستو چـــەپێك لە نیگارەکە دەدات] هەر لە سەرەتاوە دەگەڕێتەوە دۆخی جارانی کە ماسییەکی گێل‌و ساویلکەو دەم نوقاو بوو · [پشت لە بینەران دەکات‌و لەنێوان هەر دوو لاقییەوە سێریان دەکات] ·

‥ لەوانەشە نەك ببێتە ماسی بەڵکو ببێتە سەرمێکوتەو مارماسیش [ڕاست دەبێتەوە] لە ڕاستیدا مەسەلەکە هەڵبژاردنەو هیچی تر · بەرد نوقم دەبێ چونکە کێشکەکەی زیاترە لەوەی کە لەناو ئاودا بێت ، کەچی نادان‌و گەوج دەڵێ بە هۆی قورسییەوەیەکە ژێر ئاو دەکەوێت ! بۆ ئەمەش بەراورد لە نێوان بەردو دار دەکات !! [ماندوو بوونی پێوە دیارە · دەیەوێ پەردەکە داداتەوە ، پێدەکەنی] لەم ژیانە جەنجاڵە هەموو شتێك لە بیر دەچێتەوە ، هەشە چاوگی خۆشی بزر دەکات [لە سەر خۆ] هەشە لە سێبەری دروشمی ڕاستبە ، مەکوژە ، مەدزە · درۆزنەو دەکوژێ‌و چەردەیە !‥ [پێدەنگی] ئەمە بوو پەردەی یەکەم ‥ پەردەی دووەم‌و سێیەمیش ‥ [بیر دەکاتەوە] خۆ بێتە قاپەش لە هۆرەو سیاچەمانەو قەتاریش سڵ ناکەمەوە ·

[شانۆ تاریك دەبێت] ‥ ئەمەیان گوناهی من نییە · دەی ئێســـــتا دەرفەتە با هەر کەسێك لە جێگای خۆیەوە دەنگ هەڵبڕێ :

ئەسکەندەر شاخی لێ ڕوواوە [بە دەنگێکی بـــەرز تر] ئەسکەندەر شاخی لێ ڕوواوە [بە هەموو تینی] شـــاخی لێ ڕوواوە ‥ نا ، کەس زراوی نەچێت · چونکە ئەنگوستە چاوەو خنکاویش تامی ئـــاو نازانێت ، نازانێت ، نازانێت ·

کۆتایی

حوزەیرانی ۱۹۷۹

سەرگوزەشتەی ژمارە ٩٢

(١)

دوو پەنجەکەڵەی بە ناوچەوانتا هێناو سکڵی چاوی لەناو لەپت گرت :
« ئەمانە هێڵی چارەنووستە ·· دەی پەنجەکانت ڕاکێشە ·· ئا ··
دوو برای گەورەو دووانی بچووکت هەبوو ··· » چرپاندتە گوێی ئافتاو :
خۆ ڕاست دەکات !

« دوو براکەت کەڵەکەتو تێکسراو بوون · یەکەمیان ئاوڵە ڕووی تەنی بوو ، ئەوی دیکە تووشی هەناسە بڕکێ دەهات » پرسیت : ئـــەی بچووکەکان ؟ ووتی : لەیادت چوو کە بەکۆرپەیی لە کۆشی دایکت دابران !

ئافتاو سەرنجی تۆی داو تۆ سەرنجی ئافتاوت دا وەك بڵێن : لە ئێمە زیاتر شارەزای ژیانمانە ! هەر ماوە بڵێ ناویشم حەسیبە !!

ووتی : « تۆ کەڕیدەی · مێشهەنگی وێڵی · حەز بە شـــەو نخوونی دەکەیتو هاوڕێت ئێجگار کەمن · دڵت لەنووکی زمانتە · زمانیشت هــەر دەبزوێو تووشی خوسەو ژانە سەرت دەکات » · لەجێگەی خۆتا سڕ بووی · هەبێو نەبێ ئەمە ئیبلیسە ! »

— برا گەورەکانت دەگەڕێنەوە · بەڵام ، با بزانم ئا ·· ئەم تەگەرەو کۆسپانەیان لەپێشە · دەگەن بەیەك ·

« وەرە ئەم دونیا بەریتە جێگەی دڵدارییەکی لێ نەبێتو سێ برا بەیەك نەگەن ! »

چاو دەکەیتەوەو بانۆڕامای ڕابردووت وون دەبێ ·

« ئاوڕینگی مێشکت لەبەر چـــاوتا تەتـــەڵەیان دەکرد ·· باخەکەی — فەرهاد — کەلاوەکەی تەکتان بازاڕی حەسیرەکە · لە دیمەنێکدا مێشـکت گیرسایەوە : کۆڵانە تەنگەبەرەکەی بولاغ ، خانووەکان وەك لەسەر یـــەك کەڵەکە کرابن وات هاتە پێش چاوو گومانت لەوە بوو کە جـــۆرە ژیانێکی تایبەتیان تێدا بێت ، کەسانێك کە کۆمەڵێ میواو کۆشێ کەمەرییان هەبێتو

هەواڵنامەی کتێب

بەهێزو بێ هـێز ، بەگژی یەکدابچن‌و زگ‌و زابکەن‌و بەهێمنی چاوەڕوانی کژچی دووابی بێ ئەوەت بەژیان داناناو توڕەبیت وەك نانی لەواشەی گەرم لە ناوەوەتدا پالە پەستۆیان لەیەکتر دەکرد » •

دلنیا دەبێ کە بە بالی فریشتەی سۆسەو خەیال بۆ دە سالی پێشووت گەڕایتەوە • هەر دوو چاووت دەبن بە حووتێ بازنەی کال • هەتاکو ئـەو ساتەش بڕوابیت بە عەڕاف‌و لەپ خوێندنەوەو خەون نەدەهات ، ئێستا لـە تووریتگی خۆتای‌و شار خرۆشاوە • دیوارەکان لەبەر گەرمەتاو بارێشـك دەداتەوە • قوتابیان لەبەر لێشاوی ئۆتۆمبیل دەرفەتی پەڕینەوەیان نییە • شۆستەکان پیشانگای پووزو پاشەڵ‌و کاوبۆین • دادگا سێ نهۆمەکەی شاریش هەر خرۆشاوە : هەیە لەبێکاری ، سەرو پۆتەلاکی ژنەکەی داگرتووە ! هەشە ژن‌و دۆستەکەی باسخوون کردووەو سەری خۆی شکاوە !! هەر دوو چاووت دەبن بە دێوجامەی ڕاوکەرێکی کارامە ، دەیانەوێ هەر شـتێك کیشوەرەکان ئۆقیانووسەکان گیتی بقۆزنەوە • چاو بە هێلەکەی ئاسۆوە گرێ دەدەیت • چاوەڕوانی • هەر وەکو دایکێك قەرەج ساواکەیان ڕفاندبێت ، خالێـــك دەبینی • کە لە هێلە ڕووناکەکەی ئاسۆوە دەترەکێ‌و بە کەوانەیی بـەرەو سونگەی چاوەکانت پرتاو دێنێ •بەدەست سەیوانێك بۆ دیدەکانت دەکەیت بۆ ئەوەی گەزێك ، هەر نـەبێ قولانجێك پتــر بدینی • خالەکە گەورە دەبێتەوە • گەورەتر دەبێتەوە ، دەبێتە شەبەنگ ، بەلام لای تۆ هەر خالێکی بۆرو چلکنە • هەر دوو چاووت جووتێ چغزی سۆفیگەرانەن کە بە پەڕەسووچی پیکا سۆیەکی سەر شێت کێشرا بن •

گوێچکەکانت دێنە ئاراوەو پالپشتی چاوەکانت دەبن • کات‌و جێگای فێلبار لە سۆمای چاوتا باوەش لەیەکتر دەدەن‌و دەلکێنە خالە گەورەکەوە • لەدلی خۆتا بە هەرمێیەکی گەنیوی دەچوێنی ، بەپەپکە مارێکی دەزانیت کە کلکی خۆی گەزی بێت • دەبی بەگوێ • دەبی بە چاو • چاوێکی زل‌و کراوە ئێستا خالەکە بە تۆپەلێکی گڕ دەبینی • بەر چاووت لێل دەبێ‌و هەست بــە بێ‌کێشی دەکەیت‌و لەژوورەوەتدا شـــتێك دەپژێت • وادەزانی باوەشی برکانتە • زەوییەکەی ژێر پێت دەلەرزێتەوەو لە ناختا هەر سـێ ڕەنگە سەرەکییەکە تێکەل دەبن • لەشت فیزیکانە خامۆش دەبێ • دەبی بە بەشێك لەهەناو • هەتاریش پرتەقالێکی گەییوە بە سنگی ئاسمانەوە •

(٢)

سەرمەدیت • لەپشت سەرتەوە درو زام لە شێوەی جووتێ چرۆی سوور دەپشکوێن ، دەبن بە چاو ، بە چاوی شایەت ، بەچاوی مێژوویەکی شێلوو کراو • هەست بەوە دەکەیت کە ئەمریی مرۆڤ هەر ئەوە نییە کە لە دەرەوەیەتی • « جوانی بۆ هەر دەبێ بێ لانە بێ ؟! »

پرسیار ••• وەلام ••• بیرکردنەوە ، ماکی هێزن ، ئاسلەمیتەوە چونکە لەش نییت • نابزوێیت ، چونکە کیانێکی ئەزەلییت • بەلام هەر جووتە چاوەکەی ، چاوە ئەترووکاوەکەی جارانی • واژێر پێلاوێك بەدی دەکەیت ، ڕیزێ بزماری کەوشی دەبینی • ئێستاکە هەموو شتێکت لەلا ئاشکرایە • لەشت دەبێتە ئەرمەلات و کەللەی سەرت دەبێتە بەردە بازی پێلاوەکان [لەفلیمێکدا : کامێراکە زێڕ سکی ڕەوە ئەسپی کێویی نیشاندا • جارێکیش : منداڵێکی تووڵەك لەسەر بڕبڕەی پشت و لەنێوان دوو هێلی ئاسنینی شەمەندەفەرێکدا ، بە تاسووقەوە ، قارگزنەکانی دە ژمارد !] ناترسی ، چونکە ترسان بە ڕوخێنەری یەکەم دەزانی • تۆ پاك و بێگەرد بووی وەك نووکی درەوش دەتووت : مرۆڤ بۆ هەر لایەك بڕوات ، هەر بووەو ڕووی مرۆڤایەتی خۆی دەبێتەوە ، بۆیە ڕەدووی ژیانی خەڵك کەوتی • پێلاوەکان بە پێودانگی بۆسەکەتا تێپەڕین ، تۆش ئاخێزی بۆ ناکەیت و چاوەکانت هەر لە ئاسۆ گرتووە • ئاسۆش ڕووناکەو هێڵە زێونیەکەی ، بەڕەوایی ، بەشی زەوی بە زەوی دەدات و بەشی ئاسمانیش بە ئاسمان • هەست بە بوونێکی پڕاو پڕ دەکەیت • سێ ڕەنگە سەرەکییەکە لەپێش چاوی زامەکانتا ڕەشبەلەکی بوونەوەرانە دەگێڕن • زەردەکە بە پۆلێ کوڕ کوڕی ناو جۆخینێکی سروشت دەزانی ، سوورەکەش بە مزگێنیی بووکی ئەو بەهار دەبینی ، بۆیە وەك مەلێکی قەرسیلی ، لە ئاسمانێکی شینی ڕەهای سەرمەدیدا ، دەکەویتە فڕین • لەو بەرزییەوەش قیژ لە بزمارو کەوش دەکەیت • قینت لە قورقوشم سی تەرەقە دوکەل دەبێتەوە • دەفڕیت • دوور دەفڕیت و بەسواریی هەورێکی ئاوساوە دەگەڕێیتەوە • زەوی تینووە • چاوەڕوانی پەرچوویەکە مەك تۆ چاوەڕوانی براکانت بووی • دەبی بە بروسکەو لە ناکاو ، لەگەل ئەلندا ، ابرانی خۆشەویستی دەبارێنی • دڵۆپەکان لە چەشنی هەزاران دەنووکی بە سۆز ، ڕەگ و ڕیشەی گوڵورکە کێوییەکان دەلاوێننەوە • تۆش بۆ دووا جار چاوی زامەکانت دەنووقێنی •

تشرینی دووەمی ١٩٧٩

خـــــــاوەر

«میم»

ـ من داش بەداش ناکەم . دەتۆ ئەمەیان بخۆ .. ئەمەیش . ئە ، ئاوها .. ئێستا دامەیەکی قنج دەکەم .. وابوو بە دوو دامە .

[زەردە پەڕی مەیلەو ئالی شار کلپەی لە ئاسمان دەدا] مچە هەر ئەوەی بۆ مایەوە کە بۆڕ بداو ئافەرینیش لە حەمەسەنی ئاسیاوی بکات .

ـ مچە پارە یان دەبێ وەکو جرجە کوێرە حەشاری بدەی یـــــان بیخەیتە گەڕەوە .

ـ ڕاستە . خۆ جاری جاران بووایە . ڕەزەکەی تۆفەی فاتـــــە تۆڵەکەم بە هەر فەندێك بووایە لەچنگ دادە بچڕی‌و .. کوڵە بڕنۆم لەشان توند دەکردو . چـــاو کاڵێکیشم لە مـــاین دادەبەزاند .

[جگەرەیەکی خۆشناوەتی‌ی بۆ درێژ دەکات]

ـ تۆ هەر لەسەر دابی کۆن بیر بکەرەوە ! کەی واز لە دۆکلیوو چیلەو کەرو کورتان دێنی ؟! پێشەکی دەزانم چاو کاڵەکە کێیە . مچە پەرژین بێ ، لە مێژە لە ژنێکی بێزوو کەر بەولاوەتر دڵت پێوەیەتی .. دە بڵێ ئاتـــــەی بێوەژن نییە ؟ مـــەگەر نازانی نەزۆکەو دووای چەند ساڵێکی ژنایەتی ، مەڵۆتکەیەکی لە ئامێز نەگرت !!

[پشیلەیەك دەمیاوێنێ . دەمی دەژێنێتە گوێیەوە]

ـ حەمەسەن ، ووتیان کەومار بە مێردەکەیەوە دابووی ! هەندێکیش ووتیان : گوایە لە ئانی جووت کردندا توێتڵەیەك لەژێر ..

ـ تۆ لەوە گەڕێ‌و بەس فوو بە هەمانەی دڕاوا بکە ، مچە خۆ ژن ژن ناخوات‌و بە سەڵتەیەك مەلا ڕەشیدت بۆ دەم بەست دەکەم .

[سەرو چایەك فڕ دەکەن . دەرزووی ژوورەکە دادەخەنەوە] .

ــ بەڵام حەمەسەن ، خاوەر زۆر چەتوونە ٠
ــ مای لەوە ٠ کوڕە بە متو موروو خـەزێمو کۆنۆانەیەك ئەویش دەبێتە مێوو ڕۆن ٠
[ختووکەیەك بە لەشیا دێت ٠ ئەگەر کلکیشی هەبوایە دەیلەقانە]
ــ ئینجا با سرکەبیو پێنج لیرەییەکی لەسەر بێ ٠
ــ مچە ، گوێ بۆ برای خۆت شل بکە ٠ وابزانم پارەی تۆیۆتاکەت داوە ، ئەو دوواکەشی بە دەستی منەوە دەبێو هـەر مانگەو نا مانگێك قازانج برا بەش دەکەین ٠
[جگەرەیەکی تریش دەخاتە پارسەنگی ئاخاوتنەکەیەوە]
ــ ٠٠٠ پاش ساڵو وەختێك تۆنقاڵ دەبی ٠ جا پێکەنینی بۆ چییە ؟!
براله ٠٠ ئەوسا لە مچەوە دەبی بە مستەفاو شاریش کـــۆك باوەشت بۆ دەکاتەوە ٠
[مچە هەتاکو کەمەرەی ، بەڵکو خوارەوەشی دەخانایەوە]
ــ مچە ، هەر وابووە ٠ ئەی ئەم شارییانە ، لەکوێوە هاتوون ؟ مچە بخۆ ٠٠ کەبابو ٠٠ لەواشەو ٠٠ برنجی زەردەلیکاوو ٠٠٠ ئاتەشت لەبیر بێ بەکرامی ئاگر بارانەو مێخەك بەندەوە ٠
« ئەڵف »
[ئاسمان سایەقەو سامالە ٠ ڕێگای شار لە بناری دۆلی قالە کوژراوەوە پێچ دەخواتەوەو ڕۆ دەچێتە خوار ، لەوێ بۆنی کەلاکێك ئامبازی ڕێبواران دەبێ ٠ مامۆستا سالار لەوانەیەکدا بەخەلکەکە دەڵێ : ئەگەر نەشزاندرێت کە چ دەعبایەك ورگی هەلدڕیبێ ، خۆ گومان لەوەدا نییە کە بۆتە شایی لۆغانی داڵو چەقەڵو کەمتیاری ئەم ئاقـــارە ٠ فێر خوازەکانیش دەدەنە قاقای پێکەنین]
ڕووی گواستەوە بۆ لای خاوەری ژنی :
ــ ئافرەت کۆشێ دیناری چاو کەڵەشێرین ٠٠٠ دەییەکان هەر ماوە ئەوە قۆچ بکەن !
خاوەر مت بوو ٠ ووتییەوە :
ــ لەوێ بۆم ژمارە نەکرا ٠ کچێ ئێستاش هەر بـــۆم ژمـــارە ناکرێت ٠٠٠ زۆرن ٠٠ زۆر ٠٠ نا ئەم ســـەوزانە تـــازە داهاتوون ، دەڵێی ٠٠
خاوەر بێجگە لەمتیش ، سووکە نیگەرانییەکی ناکاوی ئابڵۆقەی دەدا ٠

ـ تۆ سێری ئەم بیست‌وپێنجییە بکە ! گوتومت بە ئەسپە شێیەکانی کوێخا فارس ناکەن ؟! وەبیرم هاتەوە ، کچێ ئەویش وەك ئێمە مانان پارەکەی وەرگرت‌و ئاو بێنەو ...

توێژاڵی ڕوو گرژییەکەی خاوەر لە ئەندۆییەکەوە بوو . بۆیە هەر دەمات گەمارۆی دەداو خولی سەری پەرەی دەسەند ، لای وایە زەوی‌و زار جێ هێشتن وەکو قەسپ‌و دۆ خواردنە ... ،

ـ مچەی ئامۆزام ئیتر مەمدوێنە .

ـ ئاخر بۆ ؟!

ـ بۆی ناوێت .. خۆت چاك دەزانیت .

ـ خاوەر لەبیرم چوو . کچێ دەبێتە خاوەند ئۆتۆمبیل‌و تۆش دەستێ جلی ئاڵ‌و واڵا لەلای حەمەسەنی ئاشنامان هەڵگرە ...

(بێدەنگی) .. چیمان داوە لە جەنجەڕو گوندەو کەندوو داوە ! من خەڵکی کۆمەڵگاکە دەگوێزمەوەو تۆش وەکو خانمێکی شارستانی ئیتر بە لای مەڕدۆشین‌و پەچە ماڵین‌و چیلکە خڕ کردنەوەدا ناچیت .. ئەوە چیتە ؟ خاوەر ئەم مۆنییەت لێ ناوەشێنەوە .. من تەگبیرت لەگەڵ دەکەم‌و .. های سەیرە !!

[پەستی‌ی بارێکی تاڵ خاوەر دادەگرێ]

ـ تۆ کەی بە ڕاوێژی من چووی بەڕێوە ؟

ـ کچێ دەچینە شار .

ـ دیارە جێگەی قەرەج دەگرینەوە !

[درێژ دادری نەکرد ، ئەگینا شارە زەردەواڵەکەی لێ دەمرووژایەوە] شەپێ لە دەفەی شانی خاوەر دەداو ناوی ئۆتۆمبیلەکە بە نا ڕەوانی دەتکێنێتە گوێیەوە . شێلویی ڕووی خاوەر بێدەنگی دەکات . لەو ساتەدا دەیان گوێدرێژی بەرەڵا وەك مجێوری بتخانەیەکی ڕووخاو دەسووڕانەوە .. دەگەوزانەوە .

خاوەر لە خەوە توتکییەکەی ڕادەچەنێ . پرخەی مچە ئارامی ژوورەکە دەشێوێنێ [شەو دادێ لە من وایە پوورەیەکی هەنگ وا لە ژێر کراسەکەمدا . خۆ بەدەم خەونیشەوە نوقڵانەی دەکات‌و ناوی دەبزرکێنێ !] تەزوویەك بەلەشیا فرتە دەکات . بەچاو ناو ژوورەکە دەسڕێتەوە [کەندووەکە نەگوێزدرایەوە .. ئاوێنەی سنووقەکەش وردو خاش بوو .. دارو پەردووی کەپرو تەیمان‌و پەرژینەکانیش بوون بە سووتەمەنی] .

کەلەبابێك نۆرە بڕێ لــــە مەلا دەکاتو بانــگی خۆی بۆ دەزوولـــەی بەربەیان هەڵدەدا · خاوەریش بە شێنەیی‌و بینایەکی کولـــەوە دەچێ بەلای هـــەویر ترشی دەلاقەکەوە ·

[واو]

وایان زانی ئاسمان نزم بۆتەوە · کەفە هەورێکی نەزۆك دەڕوانێتە خوارووی کۆمەڵگاکە · بڕێ خانووی نزم لە نسێی ئـەو هەورە یەختـەیەدا بەگرژی دەبیندرێن · قەوغاو ژاوە ژاوو زریکە ، تاراچ هێمنی شـــەقار شەقار دەکات · هەریەکە شان دەکوتێ ، بەپرتاو لــــە جەنگەی حەشاماتەکەدا دەگیرسێتەوە · شینو شەپۆڕی پڕ سوێ لەگەڵ دەنگی تردا تێك دەگیرێن :

[دەمووت ئەمە ڕۆژی رەشمانە ـ لاکەوە خوشکم ـ خوایە هەڵی‌نەکری ـ جێ بالم خۆشکە ـ دایکم ـ غەوسەکەی بەغدا ـ هەیڕۆ ··]

وایان زانی خـــەو دەبینن ، یان تەلەفزیۆنی ماڵە جامبازەکـــانی کۆمەڵگاکەیە · پیاوان ووتیان : دیارە ئاهو نزولەی خاوەری زیستان ئەمەی بە سەردا هێنا بێت · ژنانیش : ئاەیان بەسەرە خۆرو پیاو بە فەتارەت بەر پەنجە نۆما کرد · ئاەو خاوەریش لــە ئاوەندەوە تیتکیان دەڕنییـــەوە ، چینێکیش بە چڕنووکو چەپۆك بـــەر دەبوونە کولمو گـــەردنو کراسو سوخمەکانیان ·

ـ مامۆستا سالار ، مچەی فێر خوازت هێشتا لە پێدەشتو ڕاستە ڕێدا ، دەستەکانی تەتەڵەیان دەکرد کەچی بەرەو شار گلۆر بووەوە !!

مامۆستا سالاریش لە گۆشە نیگایەکی دیوی دیکەوە دەیڕوانی ·

ـ بەم دووایییە ، مەیلی لــە وانەی ژمارە هەبوو بن ، گۆڕانکارییەکی وا تیسکەیی دا بە سانایی قووت نادرێت ·

لە تەکیانەوە دەنگێك سێ سووچەییەکەی تەواو کرد :

ـ خۆی بە تەنگەی مارسیدسەکەدا کوتاو یەکێکی ترشی لەگەڵ خۆیا سارد کردەوە ·

خاوەر قوڕو لیتەی بۆ خۆیو هەتیوەکانی دەپێوێ · پنتکی قوڕ سەرو کۆیلاکی خەڵـــکەکەش دەگرێتـــەوە · ئاتەش سینگو بەرۆکی دادەڕێ · سوخمەکەی دەترازێ · دەمکە سفتەکانی لەشێوەی جووتێ کەروێشکی سپی‌و

هەواڵنامەی کتێب

خرپن هەلی سەرەتاتکێیان بۆ دەلوێ • بڕێ هەرزەکارو کەلەگاش بەچاوی چەسپەوە ، تیلایی لە تورینگی خۆیانەوە مڕی خۆیانی لێ خۆش دەکەن • یەکێکیش دلی دووزەلە لێدەداو بەنیازەوە دەبێ کە ئەمجارە بەشیربابیەکی کەمتر قەمچی لە ئاتە گیر دەبێ ، بەلام کەس بەوەی نەزانی کە حەمەسەنی شاری چۆن پارەکەی دیزە بە دەرخۆنە کرد •

سەر هەلدەبڕن • ڕنووی بەفرێکی دوور دەدرەوشێتەوە • ڕەوەیەکی کوڕکوڕیش بەرەو قیبلە باڵ دەکوتن •• دوور دەکەونەوە •• دەبن بە هێشوویەك خاڵ •• دەبن بە پیتێك لەو پیتانەی کە مامۆستار سالار دەینووسین ، بۆ ئەوەی ووشەیەکی گەش لەدایك بێ‌و نشونما بکات •

[بێ]

بۆ باوکی دلسۆزو بەرێزم •

دەستە پیرۆزەکانت ماچ دەکەم ، هەر وەها دەستی دایکم‌و چاوی منداڵەکان ، هیوائم تەمەن درێژی‌ی هەموو لایەکە • بابە گیان ، ئێستا زۆر شادو بەختەوەرم بەوەی کە لەگەل دانیشتووانی کۆمەلگاکەدا پەیوەندییەکی بتەووم هەیە ، ڕێزم دەگرن‌و گوێ بۆ قسەکانم شل دەکەن ، هیچی ئەو تۆ نییە بۆتانی بنووسم لە مەرگی فێر خوازێکم بەولاوە کە ئەویش سەبارەت بە سەرە ڕۆیی‌و هەلەشەیی خۆی سەری نایەوە • دوێنێ لەوانەی کۆمەلایەتیدا ژنە گەورەکەی بۆمێ سەلماند کە لە سەرەتاوە بەکردەوەکانی قایل نەبوو ، بگرە بەرهەلستیشی بووە بابە گیان •

خۆ ئەوەندەی نوشوستی‌و هەلنگووتن سەرنجی خەلك دەکێشێ ، هەندە سەرکەوتن شادی نایگێڕێ ! ئەمڕۆ باس باسی جووتە بێوەژنەکەی مچەیە ، بە تایبەت کە حەوتەیەك نابوو ئاتەی گواستبووەوە ، بەلام جوامێری‌و دلفراوانی‌ی خاوەر مایەی سەر بلندی‌و ئافەرینی هەر کەسێکە چونکە بارەشی سۆزو میهری بۆ هەوێکەی کردۆتەوەو لە ژوورێکی مالەکەی خۆیدا داینـاوە • تەنانەت وەك دوو خوشکی گیانی بە گیانی‌و ئاشنا ڕوو لە پۆلی فێرگا دەکەن • پێکەوە دادەنیشن • هەر بۆ گەمەش پلارێکم تێ گرتن لەمەڕ دوو ڕۆژیانەوە ، کەچی هەردووکیان ووتیان ئیتر بیرای بیر لە مێرد کردن ناکەنەوە • ئاتەی چارە ڕەش خودی داوەتە مرو قەل ڕاگرتن‌و کارو فرمانی ناو مال ، خاوەریش ئالاوەتە

هەواڵنامەی کتێب

کڵاو چنینو دەرزیو درووومان ٠٠ خۆزگە بەهار سەر دانیتان دەکردمو بە چاوێکی نزیکەوە ئەو خێزانەتان دەبینی ٠ بابە گیان ٠ هەنگری نامە فێر خوازێکی چالاکو دوستمە ، تکام وایە کە درێغی نەکەن لە پێشوازی کردنو یاریدەدانی ٠

دوو بارە دەستەکانتان ماچ دەکەمو ئیتر خۆشیتان ٠

کوڕی دڵسۆزتان
سالار

کانوونی یەکەمی ١٩٧٩

هەواڵنامەی کتێب

باران‌و ... زۆرشتی‌تر

پێشکەشە بە هونەرمەند
اسماعیل خەیات

پێنجی ئێوارە :

چەترەکەم بەئەرک زانی . ئاسمان هیچی نادرکاند . لەپڕ : لێزمەی کرد . خوسام . لەنێوان من‌و ماڵەوەدا : پێچی کۆلانێك دیوارێکی نووسراو هەبوو ، بەلام کەماڵێك خۆی لکاندبوو‌و دیکۆرەوە پێچم خواردەوە .

وێنەیەکی نزیك کراو : دەرگای ماڵمان نووسراوەکە چاوەسوورەکانی گەماڵەکە .

وێنەیەکی ناوەوە : ژان .

وێنەیەکی دوور : منارەکەی دانیال پێغەمبەر قەلای ئارانجا . لێوودم بۆ دیوارە گرنج گرنجەکە بزووواند . لەگەماڵەکەش سلم نەکردەوە . هەر دەبێ لە ماڵەوە بم چونکە ئازدار مانگی خۆیەتی ... ڕۆژی خۆیەتی ... ساتی خۆیەتی ... ئەمڕۆ ژمارەیەك دەچێتە سەر ژمێری شارەکەم .

بەیانی : بازنەی سکی لەبەر لوونی بوو . پەیکەرەکەی دەهەنی مۆرەی هاوێشتە تۆڕی چاومەوە خڕۆکەی زەوی ئەستێرەکان گەردون بازنە دەخولێنەوە . ئەوەشی لە خولانەوە کەوت ... دەکەوێ دەمرێ دەڕزێ دەبێ بە پەیین .

پرسیار :

١ ـ دەبێ لە دایك بوونی بێچووە نیاندەرتاڵێك لە سەدان ساتی تیشکی مەزنتر نەبێ ؟

٢ ـ قۆزاغەی ئاوریشم ، کاتە یان جێگایە ؟

٣ ـ کێ‌سەری بووکە بارانێ هەلدەکێشێ ؟

تێبینی : وەلامی پرسیارێك بدەرەوە بە مەرجێك نیگارەکەی بکێشی .

[حەز بەکوڕ دەکەی یان کچ ؟]
[ـ ئازدار هەر مرۆڤ بێ‌و تا ·· ژمارەیەك بێ‌و جێگای ژمارەیەکی جوانە مەرگ بگرێتەوە ·]
[ـ من کچم دەوێ]
[هەر بێ‌و وەك نۆبەرەکەمان لەبارت نەچێ] ·
خۆم بە ژوورا کرد · ئەو ڕۆژە هەر کە سەری گرۆڵەی خەونەکەم دایە دەستی ئازدار ، وەك لەگەڵما بوو بێت وتی :
ـ کۆرپەکەمان ، چاوی ڕەش بوو وەك ··
وتم : شەوانی ئەفریقیا ·
ئەو : قژی ···
من : سورمە چن بوو ·
ئەو : لەناو کەژاوەی ئەستێرەیەکی دڵارادا ···
من : خۆزێکی ئاڵی بچووك سێبەرێکی وەنەوشەییمانی دەکێشا ·
ئەو : کوکوختی‌ی زیوینو ···
من : پەپوولەی قەرسیلی لە کەنار زەریای ئاسماندا مەلەیان دەکرد ·
وتییەوە : قاسپەو کمەکمو کناچەو بێدەنگی ···
وتیەوە : هارمۆنیایەك بوو ، سەرچۆپی ڕەشبەڵەکی ڕەنگە سەرمەدییەکانی دەگرت ·

پێنج‌و چارەك

دەبێ بەم پەنجەرەیەوە بەسترابێتم ! ئێستا کەسانی تر هەر یەکەو بەجۆرێ بەندی جێگاتن : دەخۆنەوە خوساوون دەخەسێندرێن لەلۆچو سەیوانی پەرلۆنی سۆزانییەکدا گڕ دەگرن پێستی ناوکەڵیان دەگرون مێشکیان تەونی جالجالۆکەیەکی لیکنە هەمانەی درۆ هەڵدەرێژن یان من ئاسایی سەرنجی ئەم بارانە دەدەن‌و لەشیان مێروولە دەکات‌و ··· بەسۆزەوە چاوەڕوانن ؟!
خاکە لێوەیە ، خڕۆکەی زەوین دەسوڕێتەوە · بارانە پێغەمبەرانەکە نەوەستاوە ! بیر دەکەمەوە · ئەستم دەگەشێتەوە دەهەژێ · خرمەی بارانەکە وەك دە ووکی پۆلێ مەلۆچکەی برسی لە ئاخمدا دەنگ دەداتەوە ئەوای ئێستا هەڵاڵەی گولە کێوییەکان دەپژێن · دەرگاکان دادەخرێن · پەنجەرەو کلاوڕۆشنەکان چاو دەنوقێنن · چاو بە ژوورەکەما دەگێڕم : ئاوێنەیەك لە چەشنی دڵ قەفەزێکی کەناری ، مێزەکەی ئەوێك ڕەق بوورەوە ·

ئێرەکەش هەر ، دەخوێنێو دەخوێنێ تابلۆیەکی گۆیا ـ دەسڕێژەکەی سێ‌ی مایس ...

ئای چاوەڕوانی .. لەپاڵ ئەمەشدا پاڵە پەستۆی بیرەوەری‌و لێکدانەوە . وەك شەپۆلی کەف چڕینی دەریایەکی بێ ئارام یەکتری ڕاو دەنێن ، دەتوێنەوە ، لە دایك دەبنەوەو شێتانە خۆیان بە دیواری هەستما دەدەن . دەبێ مرۆڤی بێ‌رابردوو بەختەوەر نەبێ !؟ ، تۆ هەر دایکەو ببارێ ، ببارێ وەکو کاتژمێرێکی هەرزان . دایکەو ببارێ . تۆ پەروەردەی ئاسمانی‌و منیش ئاوێتەی گڵ‌و خوێنم . جار هەیە پەرداخێکی ئاوی سازکاری چاوی قرژاڵم ، کاتی واش بووە وەك پشیلە کێوی بڕبڕەی پشتی پەرەسێلکەم کرۆشتووە .. ئەمەیە مرۆڤ . گڕی ئەوین قاڵی دەکات ڕقەدیپەنگێنێتەوە لە بیرورنا بەرەنگاری مەرگ‌و تینوویەتی چاوەنۆڕیی بەخشندەیی کانییەکی ڕوون دەکات ، لەوکاتەی کە دڕندایەتیمان دەنوێنین ، هەست بەوە دەکەم کە لە قوڕقوڕاکەی ژیانماندا ، دومەڵێك ئاوساوە ... قرژەیەکی تیژهێنەر تەشەنە دەکات ... یان گەڵای تازە ڕسکاوی مرۆڤایەتیمان لەژێر چەپۆکی زریانێکی ڤێ لێهاتوودا دەلەرزێ ... بەجۆرێك ڕەنگە سەوزو ورشەدارەکان هەڵدەگەڕێنە زەردێکی ئیسقادار ... ڕەنگێك مەگەر ناوی ـ بێزاری ـ بێت ، تۆ هەر خرمەت بێ ... داباری ... ڕۆیکە ... ڕۆیکە ... بەڵام ، بەهارێکی شێ‌و نماویی‌را دەکمەنو ئێجگار دەکمەن‌و تاسووق .

پێنج‌و نیو

چاو هەڵدەگلۆفم دیمەنی ئەو دیو پەنجەرەکە وێنەیەکی شێلووی ئاو هاپیژی وێنەگرەو ڕەنگ دێنێ . ئەو بنجە مۆردەی کە بەدەستی خۆم ڕووواندم ئێستاکانێ هەتیوێکی لانەوازەو دەلەرزێ . ژوورەکە چوار گۆشەییە چێوەی ئیگانم چوار گۆشەیی پەنجەرە چوار گۆشەییەکە دەسمێ . دیوارێکی کەڵو ڕووخاووم لێوە دیارە . چەند پەڵەیەکی ڕووناکی پژێنەی بەردە ڕەش هەڵگەڕاوەکان دەکەن بە خۆڵەمێشی . مۆردێکی سەوزی تێر بەردی خۆڵەمێشی ! لەچاوما ... لە ژوورەوەمدا سیمفۆنیایەکی ئاهەنگ گێپ بەرپا دەکەن . بیرم هەڵدەفڕێ بۆ ئاو ڕەنگە بزوێنەرەکانی (براك) و (پیکاسۆ) : سەوز ، خۆڵەمێشی ، قاوەیی . ساڵی هەزاران تەن قاوە ڕۆ دەکەنە ئۆقیانووسی ئەتڵەسییەوە بۆ ئەوەی بارۆمیتری بازاڕیان دانەبەزێت ! تۆ هەر داباری‌و منیش چەپکێ ڕەنگی شیریی تۆ هەڵدەمژم دیوارەکان بشۆرەوە گەڵای زەرد بتەکێنە . ئاکام ؟ هەر ڕەنگ بە سروشت

دەبەخشی .. ساتی واهەیە هەست دەکەیت کە سروشت لە ناوەوەتدا دەتەقێتەوە . یان بوویتە بە بەشێك لەو سروشتە .. وا دەزانی بووی بە سەگرمە ، بووی بەقۆپی ، بە شێوە سوور ، بە درەخت ، بەکەو ، گوڵە گەنم ، تۆو ... بەڵام کات !! ئەم هەزار پستیە بێڕەنگ‌و بەقەمە !! جیوەیە ، تێزابە مۆخمان دەئاخنێ‌و نایبینین .!! چاو دەگوازمەوە . ئەم سەماوەرە حەو جۆشە ، سەر دەمێك لە جۆشدا بووە ، ئێستا وەکو مومیای فیرعەون‌و تێکبەندی شانەدەری بۆتە ئەنتیکەو دێرین !! مردووە ، مردنێکی خاوێن . هەیە دەمرێ‌و نەمرە .. هەیە دەژێ‌و مردووە .. هەشە دەبێتە خۆراکی مەرگەڕو داڵ‌و کەمتیار ! ئەی کە کەمتیار تۆپی دەبێ بە خۆراکی کێ ؟!

شەشی تەواو

بارانەکە .. دیارە تۆڵە خرمەو شۆڕشی خۆت ناکەویت ئەوی ڕاستی بێت جارێك ویستم نیگاری تۆ بکێشم تابلۆیەك ناوی بنێم (باران) بەڵام بەووشە . بیرم لەوە کردەوە کە چ ئاڵوگۆڕێکی فسیۆلۆجی‌و شۆڕشی دەروونی دێنە کایە لە نێوان پیت‌و ڕەنگەکاندا !؟

دەی ، تۆ ڕێژنە هەرببارێ . بیکە بە لەنگێزە . با دڵۆپەکانت گوژم بدەنە خۆیان هەروەکو ترپەی پێی بارگیری چەلەنگی پایتەونێکی دوور ... وا زەوی ئێق دەداتەوە . کێڵگەکان ئاوسن . بۆ ناوەستێت‌و کۆچبارت بۆ خاکێکی برینگت‌و ئاتاج‌و تامەزرۆی تر نابەیت ؟ نازدار فەرهەنگی ژانە . گوێم لە ناڵەیەتی . چاوەڕوانیم تامی بزمارێکی ژەنگن حەلوای گزگرد قەمچی دەدات . ئێستا داپیرە بەڵکێسی مامان پەڕۆ دەبەستێتە بەتاڵایی دەمییەوە بۆ ئەوەی لە حەژبەتا زمانی خۆی نەگەزێ . ئەم دایەلۆکەی نێوان تۆو زەوی هەر دەبێ بە گریانی ساوایەك پشکووتنی چرۆیەك زایینی ژمارەیەك .

شەش‌و پێنج دەقیقە

ژاوە ژاوی شار دێوەزمەیەو لە درزی پەنجەرەو با دەلێنی دەرگاکانەوە دەخزێنە ناو ژوورە ماتەکانەوە . ئەوەندەش ناخایێنێ کە شار ببێت بە پەیکەری (میکلانج)و هەناسەی تاریکی بدات . شانۆی شەقامەکان چۆڵ ببن‌و هەرکەس تەکان بدات وەك ئەوەی مێشلێکی کێرد بەدەستی نشتبێتە سەر !

شۆستەکان لە لیتەدا پرخەیان بێ‌و تاریکی ناقرەی ئاسۆ بگرێ . لەناکاویش : باهۆزێکی ڕەمەکی نوقرچی دۆمانە لە پەراسووی چیغ‌و گوێبەبانەکان لەبەژنی دارتەلەکان لە هەناوو ڕیخۆلەی توێکلە هەنارو مۆزەکان بگرێت . ئەوجا : قرمەیەک خەوی کۆرپەکان بزڕێنێ . ئای کە شار دەبێتە پەیکەری ڕەژوو . من ئۆقرەی گیانم باڵدەگرێ .

شەش‌و دە دەقیقە

تك .. تك .. تاك .. تاكتك .. تاك .. تاك . واهێور بوویتەوە . پرشە دەکەیت . دەوەستی . بەڵێ سەرەتای هەر شتێك لەکۆتاییدایە ، سەرەتا لە کۆتا دایە ..

ئێستا دیمەنی پێش چاووم هێلکەیەکی پاککراوە . ڕەنگەکان لە ناو منداڵدانی تابلۆیەکی دینامیکیدا سەر هەڵدێنن . بڕێ تنۆکی لاسار بەبلووری پەنجەرەکەوە خۆیان هەڵواسیوە . (لەبەردی بەنرخ دەکەن .. مرواری)یەك دەگرن . دڵۆپە گەورەکان بچووکەکان قووت دەدەن . قورس دەبن . زەنگوڵ بەهێڵێکی شاقوولیدا شۆڕ دەبنەوە . پاسارییەك فرتە دەکات . دەجریوێنێ . کەنارییەکەم وەڵامی دەداتەوە ! لەم ئانەدا ... گریانی ساوایەك وەڵامی هەر دووکیان دەداتەوە !! [کە لە دایك جیابووەوە بەکوڵ دەگرییێت ، چونکە داوا کراوە بۆ ئەوەی وەڵامی تاوانێك بداتەوە کە لەبنەمادا تاوان نییە] .

هەست بە باوکایەتی دەکەم . تایەکی پەنجەرەکە دەکەمەوە . دیارە هەمان پاساری پێش ئەوەی تاریکایی دابێت ڕوو لە هێلانەکەی دەکات . هێلانە ، هەر زیندەوەرێك دەبێ هێلانەی هەبێ ئەگینا بەردە تاوێرە تەنە شۆڕە .

سەرنجی کەنارییەکە دەدەم‌و بڕیارێك لە مێشکمدا جێگیر دەبێ . ئەم شەو مەگەر تاك‌و تەرا ، پەنجەرەیەك ئێشك گر بێت وەکو پەنجەرەکەی من ، لەوانەشە پاسەوانەکان بەچاوی دینا سوورێکی بزانن ! مامانەکە پام دەچڵەکێنێ :

– کوێزە بانەم دەوێ ، شوکر وا کوڕێکتان بوو .

ئەو دەستەی کە کەنارییەکەی هەڵدایە بەهەشتی ئاسمانەوە هەر

ئەو دەستە ڕووی داپیرە بەڵکیس دەگەشێنێتەوە · نازدار ڕوو لە من دەکات · من ڕوو لە نازدار دەکـــەم ·

ـ باوکی ···

ـ دایـــکی ···

بەپێڵووی چـــاو یەکتری دەگرینە باوەش · زەردەخەنەکەی (مۆنالیزا) بەلالێوی نازدارەوە دەبێتە پەپوولەی یاقووت · گەشکە دەمانگرێ · چـــاو بەقەفەزە بەتاڵەکەوە دەدرووینو ·· زمانێکی پاراو لەنێوانماندا گڕوگـــاڵ دەکـــــات ·

[شوباتی ۱۹۸۰]
تەواو بوو

هەواڵنامەی کتێب

چیرۆکەکان

١ ـ دوو چیرۆکی زۆر کورت

٢ ـ گـــەڕای بە دوای ...

٣ ـ بێ ژێر بێ

٤ ـ کش

٥ ـ مردوو خەون نابینێ

٦ ـ هێڵەك

٧ ـ ئەشـــکەوت .

٨ ـ رێـگای بانە .

٩ ـ ئۆقرە .

١٠ـ مێژووی ژمارە سفر .

١١ـ قـەفەز

١٢ـ سەر گوزەشتەی ژمارە «٦٢»

١٣ـ خـــاوەر

١٤ـ بارانو زۆر شتی تر .

هەواڵنامەی کتێب

من منشورات جمعية
الثقافة الكردية

قصص

الأموات لا يحلمون

هەوالنامەی کتێب

عبدالله سراج

١٩٨٠

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد ٢٧٢ لسنة ٩٨١ / ٤٠٠٠ نسخة

طبع بمطبعة جريدة العراق ـ بغداد